

Analýza spôsobu a procesu zdieľania elektriny vyrobenej z OZE v krajinách V4 + AT, DE, FR a IT, vrátane prehľadu legislatívy a cien pre konečných spotrebiteľov, resp. spotrebiteľov využívajúcich túto službu (cena komodity, ceny za distribúciu, cena za odchýlku a pod.)

Bratislava 2025

Obsah

1 Zdieľanie elektriny vyrobenej z OZE	5
2 Legislatívny rámec a proces zdieľania	7
3 Zdieľanie elektriny na Slovensku	11
3.1 Legislatívny rámec	11
3.2 Postup procesu zdieľania elektriny vyrobenej z OZE	15
3.3 Registrácia na ÚRSO	17
3.4 Metódy a spôsob výpočtu zdieľania elektriny OKTE	18
3.5 Zdieľanie elektriny oslovenými účastníkmi trhu	21
4 Česko	25
5 Poľsko	31
6 Maďarsko	40
7 Rakúsko	47
8 Nemecko	55
9 Francúzsko	58
10 Taliansko	65
11 Zhodnotenie procesu zdieľania v jednotlivých krajinách	71
Záver a odporúčania	77

Zoznam skratiek

CEC	komunita občianskej energie
EDC	energetické dátové centrum
EAN _o	číslo odovzdávacieho miesta odberateľa elektriny
EAN _v	číslo odovzdávacieho miesta výrobcu elektriny
ES	energetické spoločenstvo
EÚ	Európska únia
IEMD	Smernica (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou
IMS	inteligentný merací systém
KO	koncový odberateľ
kW _p	výkon fotovoltaického panelu (alebo celej elektrárne) za štandardných testovacích podmienok
KOZE	komunita vyrábajúca energiu z OZE
OKTE	Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou
OOM	odberné a odovzdávacie miesto
OTE	operátor trhu s elektrinou (ČR)
OZE	obnoviteľné zdroje energie
P2P	metóda peer-to-peer (priame obchodovanie medzi dvoma užívateľmi bez zásahu tretej strany)
REC	komunita obnoviteľnej energie
RED II	Smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z OZE
SZE	systém zdieľanej energie

Úvod

Výroba elektrickej energie prešla v posledných rokoch veľkými zmenami, pričom sa čoraz viac využívajú obnoviteľné zdroje energie a do sústavy sa masívne integrujú fotovoltaické solárne panely a veterné turbíny. Táto výroba elektrickej energie je tiež čoraz viac decentralizovaná, pričom výrobné zariadenia sú inštalované na mnohých miestach distribučnej sústavy. Investície do zdrojov výroby elektrickej energie však môžu byť nákladné v závislosti od potrieb, ktoré sa majú uspokojiť.

Zdieľanie energie je nový koncept v energetickom sektore, ktorý má potenciál zohrávať kľúčovú úlohu v kontexte energetickej transformácie. Môže prilákať investície do regionálnych projektov z oblasti obnoviteľných zdrojov energie a motivovať odberateľov, aby svoju spotrebu zosúlادili so zdieľanými zariadeniami na výroby energie z obnoviteľných zdrojov energie. To môže v niektorých prípadoch priniesť prospech energetickému trhu, hospodárstvu a stabilite sústavy.

Energetické regulačné úrady, vzhľadom na vykonávajúcu pôsobnosť, predstavujú v súčasnosti neodmysliteľný prvok v energetickom sektore. Za účelom vypracovania analýzy boli oslovené na spoluprácu regulačné orgány vo všetkých sledovaných krajinách a tieto výstupy boli použité pre širšie ozrejenie danej problematiky.

1 Zdieľanie elektriny vyrobenej z OZE

Obnoviteľné zdroje energie sú súčasťou dnešnej a budúcej energetiky. Ich charakteristickým znakom je však výrazná variabilita výroby, ktorá často vedie k nesúladu medzi výrobou a spotrebou už na úrovni samotného výrobcu. Okrem riešení založených na akumulácii elektrickej energie – či už fyzickej alebo virtuálnej – je nevyhnutné upriamiť pozornosť aj na problematiku prebytkov lokálnej výroby presahujúcich miestnu spotrebu. V tomto kontexte sa ako perspektívny a čiastočne kompenzačný mechanizmus javí koncept zdieľania elektriny, ktorý umožňuje efektívnejšie využívanie vyrobenej energie v rámci distribučnej sústavy alebo energetických komunit.

Zdieľanie elektriny je proces, pri ktorom sa elektrická energia vyrobená z obnoviteľných zdrojov v rámci určitého spoločenstva alebo skupiny odberateľov zdieľa medzi viacerými odbernými miestami. Zdieľanie elektriny vzniklo z potreby optimalizovať využitie prebytkov elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie v rámci určitých spoločenstiev alebo skupín odberateľov (energetické spoločenstvá a komunity). Tento proces umožňuje efektívnejšie rozdeľovanie vyrobenej elektriny medzi viacerými odbernými miestami, čím prispieva k zvyšovaniu energetickej efektívnosti a podpore využívania OZE.¹

Základom pre zdieľanie elektriny je založenie skupiny zdieľania, ktorú tvorí minimálne jeden výrobca a jedno odberné miesto, ktorým môže byť či už domácnosť alebo prevádzka. Výrobca, napr. domácnosť vyrábajúca elektrinu zo slnečnej energie, môže prebytok elektriny okamžite poslať ďalšiemu členovi tejto skupiny. Podmienkou pre zdieľanie elektriny je nutnosť vlastniť digitálny elektromer s diaľkovým odpočtom alebo inteligentný merací systém. Výrobca časť vyrobenej elektriny spotrebuje, prebytok je odovzdaný do distribučnej sústavy. Distribučná spoločnosť zaeviduje tento prebytok elektromerom. Údaje o množstve vyrobenej elektriny, vrátane časovej informácie o jej dodávke, sú prenášané do energetického dátového centra (EDC), zatiaľ čo samotná elektrina je fyzicky spotrebovaná v sústave. V rovnakom čase iný člen skupiny odoberá elektrinu z distribučnej sústavy – prostredníctvom svojho zmluvného dodávateľa, a to bez ohľadu na to, či ide o tú istú alebo inú distribučnú oblasť. Údaje o tejto spotrebe sú takisto zasielané do EDC. Po spracovaní dát sú výsledky sprístupnené všetkým dotknutým subjektom, členom skupiny a príslušným dodávateľom, zvyčajne nasledujúci deň. Ak výroba a spotreba elektriny prebiehajú v rovnakom zúčtovacom intervale, dochádza k úspešnému zdieľaniu elektriny. Dodávateľ následne na základe údajov z EDC rozlišuje v rámci svojho fakturačného systému podiel elektriny z dodávky a podiel zo zdieľania.

Vo väčšine krajín EÚ sa zdieľanie energie uskutočňuje formou kolektívnej samospotreby v rámci budovy alebo mimo nej. To umožňuje domácnostiam, podnikom a miestnym orgánom spoločne investovať do miestnych výrobných kapacít. Z týchto výrobných zariadení a prostredníctvom inteligentných meracích zariadení môžu členovia komunity zosúladiť výrobu takmer v reálnom čase so spotrebou, aby zdieľaná elektrická energia mohla znížiť účty zákazníkov za elektrickú energiu. V prípade energetických komunit umožňuje zdieľanie energie občanom, podnikom a miestnym orgánom organizovať sa podľa vlastných pravidiel, najmä pokiaľ ide o cenotvorbu. Existuje mnoho spôsobov, ako organizovať zdieľanie energie, pričom sa rozlišujú dva základné modely – jeden fyzický a druhý virtuálny.

¹ <https://www.elgas.sk/kde-sa-vzalo-zdielanie-elektriny/>

Virtuálne zdieľanie je jedna z najrozšírenejších foriem zdieľania energie. Energetické komunity, ktoré vlastnia a prevádzkujú zariadenia na výrobu energie, zdieľajú nielen zisky, ale aj vyrobenú energiu medzi svojimi členmi. Tento typ zdieľania môže byť, ale nemusí, organizovaný prostredníctvom spoločného dodávateľa, ktorý sa stará o zosúladienie výroby a spotreby a v prípade potreby dodáva dodatočnú energiu. Energiiu je možné fyzicky zdieľať prostredníctvom komunitnej sústavy. Zdieľanie energie v tomto type kontextu však bude pravdepodobne oveľa viac závisieť od konkrétnej situácie. Tento typ zdieľania energie môže byť zaujímavý najmä pre energetické sústavy na ostrovoch bez pripojenia k pevnine alebo v iných odľahlých lokalitách, kde je vhodné mať komunitnú sieť. Komunity môžu tiež považovať za užitočné vybudovať „mikrosieť“, ktorá môže fungovať v izolovanom priestore.²

Obrázok 1 Zjednodušené znázornenie procesu zdieľania

K prechodu na čistú energiu v Európe a k dosiahnutiu cieľa klimatickej neutrality EÚ do roku 2050 (spolu s iniciatívami, ako je REPowerEU) môže výrazne prispieť vznik energetických spoločenstiev. Prechod na nové energetické riešenia musí byť rýchly a spravodlivý a musí zapojiť občanov do trhu s energiou. Predpokladom urýchlenia implementácie ES je správne nastavený právny rámec.³ Jedným z medzinárodných projektov, ktorý podporuje energetické komunity v Českej republike, Maďarsku, Poľsku a na Slovensku, aby prispeli k prechodu na čistú energiu, decentralizácii dodávok energie a demokratizácii trhu je projekt COMMENCE. V rámci projektu sa vytvárajú usmernenia a odporúčania, týkajúce sa energetických komunít, ktoré sa predkladajú príslušným orgánom v týchto štyroch krajinách, čím sa im dáva možnosť formovať národnú legislatívu. Projektové aktivity sú ciele na samosprávy, potencionálnych záujemcov o rozvoj energetických komunít, ale aj na organizácie štátnej a verejnej správy, ktoré majú kompetenciu tvoriť a meniť legislatívu.

² Publication Office of the EU - Energy Communities Repository – Energy Sharing For Energy Communities
https://base.socioeco.org/docs/511ce125-deef-4f8f-ac0c-fe3d0c50012e_en.pdf

³ <https://www.euki.de/en/euki-projects/commence-community-energy-in-central-europe/>

2 Legislatívny rámec a proces zdieľania

Právny rámec komunitnej energetiky vychádza z práva Európskej únie a bol súčasťou tzv. Zimného energetického balíčka, ktorý obsahoval osem nariadení a smerníc Európskej únie. Členské štáty sú podľa Smernice o podpore využívania energie z OZE povinné, okrem iného, zabezpečiť, aby koncoví odberatelia, najmä odberatelia v domácnosti, mali nárok byť súčasťou tzv. komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov energie. Komunita bude môcť vyrábať, spotrebovávať, skladovať a predávať energiu z OZE a zároveň jej bude umožnený nediskriminačný prístup na všetky vhodné trhy s energiou, a to priamo alebo prostredníctvom agregácie. V prípade súkromných podnikov by ich účasť v takejto komunite nemala predstavovať ich hlavnú obchodnú alebo podnikateľskú činnosť. K začiatku roka 2025 však iba malá časť z 27 členských štátov EÚ zaviedla plne funkčné právne a regulačné rámce, ktoré tento mechanizmus umožňujú. Energetické komunity sú novým účastníkom trhu, ktorý vznikol na základe balíka opatrení „Čistá energia pre všetkých Európanov“ prijatého v roku 2019 s cieľom organizovať kolektívne a občianske energetické aktivity, ktoré pomáhajú pripravovať cestu pre prechod na čistú energiu. Medzi činnosťami, ktoré môžu vykonávať, patrí spoločná výroba a spotreba energie z obnoviteľných zdrojov – inými slovami, môžu sa podieľať na zdieľaní energie.⁴

Podľa Smernice Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1711 (ďalej len „Smernica 2024/1711“) sa pod pojmom „spoločné využívanie energie“ rozumie „vlastná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov aktívnymi odberateľmi, ktorá je buď vyrobená alebo uskladnená spoločne v mieste odberu alebo mimo neho prostredníctvom zariadenia, ktoré úplne alebo čiastočne vlastní alebo prenajímajú; alebo na ktorú im iný aktívny odberateľ postúpil právo, či už za určitú cenu alebo bezplatne.“

Článok 15a Smernice 2024/1711 definuje „právo na spoločné využívanie energie“, na základe ktorého členské štáty zabezpečia, aby všetky domácnosti, malé a stredné podniky, verejné subjekty a, ak tak rozhodol členský štát, aj iné kategórie koncových odberateľov mali právo nediskriminačným spôsobom sa zúčastňovať na spoločnom využívaní energie ako aktívni odberatelia v rámci tej istej ponukovej oblasti alebo presnejšie vymedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určí uvedený členský štát. Zároveň členské štáty zabezpečia, aby boli aktívni odberatelia oprávnení spoločne využívať energiu z obnoviteľných zdrojov na základe súkromných dohôd alebo prostredníctvom právneho subjektu. Účasť na spoločnom využívaní energie nesmie predstavovať hlavnú obchodnú ani profesionálnu činnosť aktívnych odberateľov zapojených do spoločného využívania energie.“⁵ Spoločné využívanie energie môže vytvoriť odolnosť voči vplyvu vysokých a nestálych cien na veľkoobchodnom trhu na faktúry spotrebiteľov za energiu, posilňuje postavenie širšej skupiny spotrebiteľov, ktorí inak nemajú možnosť stať sa aktívnymi odberateľmi z dôvodu finančných alebo priestorových obmedzení, ako sú zraniteľní odberatelia a odberatelia postihnutí energetickou chudobou, a vedie k zvýšenému využitiu energie z obnoviteľných zdrojov mobilizáciou dodatočných súkromných kapitálových investícií a diverzifikáciou spôsobov odmeňovania. Integráciou vhodných cenových signálov

⁴ European Commission, Bridge – Report on energy sharing, Regulation working group <https://euagenda.eu/publications/regulation-working-group-report-on-energy-sharing>

⁵ SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1711 z 13. júna 2024, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii

a skladovacích zariadení môže spoločné využívanie elektriny prispieť k položeniu základov pre využitie potenciálu flexibility menších spotrebiteľov.

Smernica 2024/1711 rovnako definuje pojem „aktívny odberateľ“, ktorým „je koncový odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa vo vymedzených hraniciach alebo elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou, alebo spoločne využívajú elektrinu v rámci iných priestorov, alebo ktorí predávajú elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti, a to za predpokladu, že uvedené činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou ani profesionálnou činnosťou.“ Smernica zároveň uvádza, že aktívni odberatelia, ktorí vlastnia, majú v prenájme alebo prenajímajú zariadenie na skladovanie alebo výrobu elektriny, by mali mať právo poskytnúť na spoločné využívanie nadmernú výrobu za určitú cenu alebo bezplatne a umožniť ostatným spotrebiteľom, aby sa stali aktívnymi odberateľmi, alebo poskytnúť na spoločné využívanie energiu z obnoviteľných zdrojov vyrobenú alebo uskladnenú prostredníctvom spoločne prenajímaných, prenajatých alebo vlastnených zariadení s kapacitou do 6 MW, a to buď priamo, alebo prostredníctvom tretej strany ako organizátora. V prípade odberateľov, ktorí sa zúčastňujú na systémoch spoločného využívania energie väčších ako malé a stredné podniky by veľkosť inštalovanej kapacity výrobného zariadenia pridruženého k systému spoločného využívania energie mala byť maximálne 6 MW a spoločné využívanie energie by sa malo uskutočňovať v rámci miestnej alebo obmedzenej zemepisnej oblasti, ktorú určia členské štáty.

V krajinách EÚ sa používa pojem „prosumer“, teda spotrebiteľ a výrobca energie zároveň. Ide o pojem, ktorý označuje dodávateľov energie z vlastnej výroby, či už ide o domácnosti alebo energetické komunity. Jednotlivci prispievajú k dodávkam energie vo svojom okolí prostredníctvom vlastných inštalovaných kapacít obnoviteľnej energie, najčastejšie solárnych strešných panelov, veternej energie alebo kombinovanej výroby tepla a elektriny. Vznik nových aktérov na energetickom trhu ovplyvní realizovateľnosť cieľov týkajúcich sa efektívnejšieho využívania energie. Prosumeri majú potenciál zvýšiť energetickú efektívnosť a zabezpečiť stabilné dodávky energie pre širší okruh spotrebiteľov, vrátane seba samých. Vznikajú nové príležitosti pre nový typ ekonomickej činnosti, a to pre agregátorov energie, v prostredí, ktoré sa javí ako oveľa variabilnejšie z hľadiska energetického podnikania. Túto úlohu môžu plniť etablovaní účastníci trhu, ako aj nové spoločnosti, ktoré sa budú zameriavať na podporu efektívneho využívania energie svojimi zákazníkmi a na zmluvné zabezpečenie prebytočnej kapacity, ktorú môžu predávať v „balíku flexibility“ distribútorom a dodávateľom energií. Na rozvíjajúcom sa trhu, ktorý potrebuje záložnú kapacitu a riešenia poslednej inštalácie na reagovanie na premenlivosť ponuky a dopytu po energii, môžu vzniknúť aj malí poskytovatelia skladovacích kapacít.⁶

Zdieľaním energie sa do praxe zavádza kolektívna spotreba elektriny vyrobenej vlastnou výrobou alebo uskladnenej elektriny dodávanej do sústavy viac ako jedným spoločne konajúcim aktívnym odberateľom. Členské štáty by mali zaviesť vhodnú infraštruktúru informačných technológií, ktorou sa v určitom časovom rámci umožní administratívne spárovanie celkovej nameranej spotreby odberateľa s energiou vyrobenou vlastnou výrobou

⁶ Prosumers: New Actors in EU energy security,
https://www.researchgate.net/publication/318773648_Prosumers_New_Actors_in_EU_Energy_Security

alebo uskladnenou energiou z obnoviteľných zdrojov, ktorá sa pri výpočte energetickej zložky faktúry za energiu vystavenej dodávateľom od celkovej spotreby odčíta, čím sa zníži výška odberateľovej faktúry za dodávku elektriny. Aktívni odberatelia, ktorí sa zúčastňujú na spoločnom využívaní energie, nesú finančnú zodpovednosť za nerovnováhu, ktorú spôsobia, bez toho, aby bola dotknutá možnosť aktívnych odberateľov preniesť svoju zodpovednosť za vyrovnanie odchýlky na iných účastníkov trhu. Všetky práva a povinnosti spotrebiteľov stanovené v smernici (EÚ) 2019/944 sa vzťahujú na koncových odberateľov zapojených do systémov spoločného využívania energie. Domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade samostatných domácností a do 50 kW v prípade bytových domov by však nemali byť povinní dodržiavať povinnosti dodávateľa. Členské štáty by mali mať možnosť upraviť tieto prahové hodnoty tak, aby zodpovedali vnútroštátnym okolnostiam, až do 30 kW v prípade samostatných domácností a od 40 kW do 100 kW v prípade bytových domov.⁶

Smernica tiež uvádza, že „*akákoľvek platba za zdieľanie nadbytočnej výroby za cenu môže byť vyrovnaná buď priamo medzi aktívnymi zákazníkmi, alebo automatizovane prostredníctvom peer-to-peer obchodnej platformy. Dohody o zdieľaní energie sú buď založené na súkromnej zmluvnej dohode medzi aktívnymi zákazníkmi, alebo organizované prostredníctvom právnickej osoby. Právnická osoba, ktorá spĺňa kritériá komunity obnoviteľnej energie (REC) podľa smernice (EÚ) 2018/2001 alebo komunity občianskej energie (CEC) podľa smernice (EÚ) 2019/944, by mohla so svojimi členmi zdieľať elektrinu vyrobenú v zariadeniach, ktoré sú v jej úplnom vlastníctve*“.

Zdieľanie energie sa preto už neobmedzuje na rozsah energetických spoločenstiev a môže zahŕňať platby medzi tými, ktorí zdieľajú energiu. Zdieľanie energie je možné umožniť prostredníctvom *peer-to-peer* (P2P) obchodných platforiem. Obchodovanie s obnoviteľnou energiou medzi jednotlivcami bolo predtým definované v článku 2 ods. 18 smernice (EÚ) 2018/2001 ako „*predaj obnoviteľnej energie medzi účastníkmi trhu prostredníctvom zmluvy s vopred stanovenými podmienkami, ktoré upravujú automatizované vykonanie a vyrovnanie transakcie, buď priamo medzi účastníkmi trhu, alebo nepriamo prostredníctvom certifikovaného tretieho účastníka trhu, napríklad agregátora*“. Obchodovanie medzi rovnocennými partnermi sa môže rovnako uskutočňovať za úhradu prostredníctvom zmluvy. Na rozdiel od zdieľania energie sa obchodovanie medzi rovnocennými partnermi vykonáva automatizovaným spôsobom a je obmedzené iba na predaj energie z obnoviteľných zdrojov, ako je definované v smernici 2018/2001. Obchodovanie medzi rovnocennými partnermi môže prebiehať aj medzi všetkými typmi účastníkov trhu (výrobcami, agregátormi, komunitami, dodávateľmi, aktívnymi zákazníkmi), zatiaľ čo zdieľanie energie prebieha iba medzi aktívnymi zákazníkmi. Rozhodnutie o tom, ako tieto definície implementovať a ako rozlíšiť tieto dve činnosti vo svojom regulačnom rámci, je ponechané na členské štáty: v niektorých prípadoch sa zdieľanie energie za cenu s automatizovanými funkciami vyrovnania čiastočne prekrýva s rozsahom obchodovania medzi rovnocennými partnermi.

Tabuľka 1 Definícia komunit obnoviteľných zdrojov energie a občianskych energetických komunit v zmysle legislatívy EÚ

	Komunita pre obnoviteľnú energiu	Občianska energetická komunita
Smernica	Smernica o obnoviteľných zdrojoch energie (článok 22) „RED II“	Smernica o trhu s elektrinou (článok 16) EMDII
Transpozícia	Do 30.6.2021	Do 31.12.2020
Primárny účel	Poskytovať environmentálne, ekonomické alebo sociálne výhody pre komunitu svojim členom alebo akcionárom alebo miestnym oblastiam, v ktorých pôsobí, a nie generovať finančné zisky	
Zdroje	elektrina a iné (bioplyn, teplo,...)	elektrina
Povolené činnosti	Výroba, spotreba, skladovanie a predaj energie z OZE, a to aj prostredníctvom dohôd o dodávkach energie, Prístup na trhy s energiou (priamy alebo prostredníctvom agregácie) by mal byť nediskriminačný	Výroba energie, a to aj OZE, distribúcia, dodávka, spotreba, agregácia, skladovanie energie, služby energetickej účinnosti alebo nabíjacie služby pre elektrické vozidlá alebo poskytovanie iných energetických služieb svojim členom a akcionárom. Prístup na trhy s elektrinou (priamy alebo prostredníctvom agregácie) by mal byť nediskriminačný
Členstvo	Otvorená a dobrovoľná účasť, autonómna a efektívna kontrola Občania, miestne orgány a malé a stredné podniky (v súkromnom sektore: nemalo by to byť hlavnou obchodnou činnosťou)	Otvorená a dobrovoľná účasť, účinná kontrola, Občania, miestne samosprávy a malé a mikropodniky
Geografické vymedzenie	Členovia musia byť v blízkosti projektov, ktoré vlastní a rozvíja OZE	Žiadne geografické obmedzenie, členské štáty sa môžu rozhodnúť povoliť cezhraničnú občiansku komunitu

3 Zdieľanie elektriny na Slovensku

3.1 Legislatívny rámec

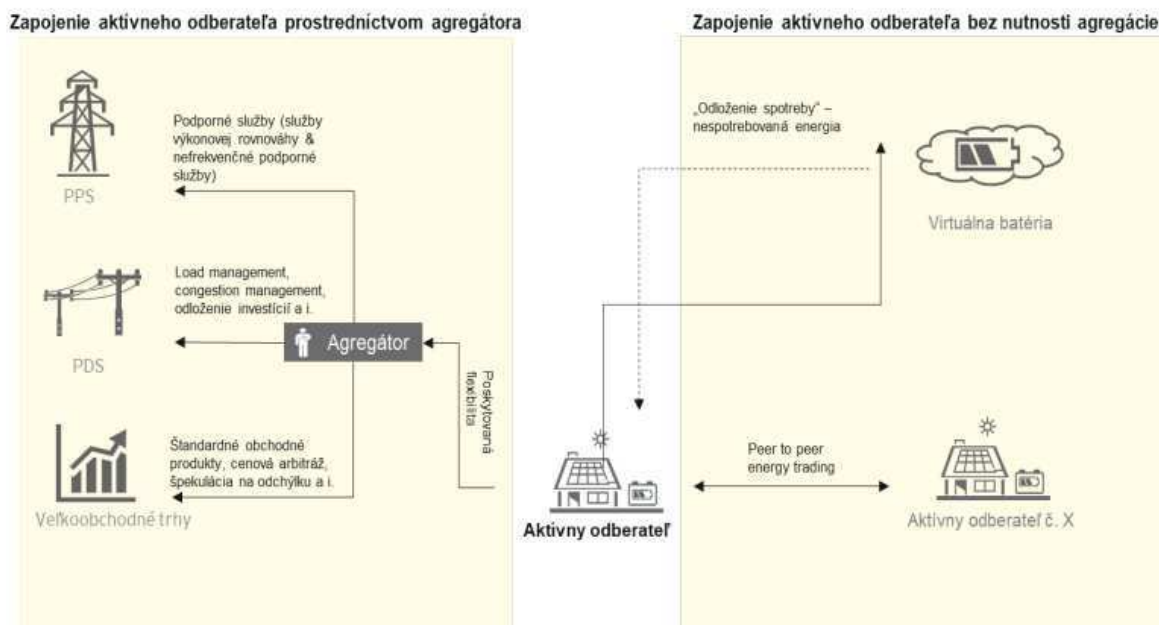
Do slovenského právneho poriadku boli smernice EÚ prebraté rozsiahlou novelou Zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“), ktorá v podmienkach Slovenskej republiky prvýkrát zadefinovala komunitnú energetiku. Komunitná energetika bola na Slovensku zadefinovaná prostredníctvom nových účastníkov trhu s elektrinou a plynom, ktorými sú energetické spoločenstvo (ES) a komunita vyrábajúca energiu z OZE (KOZE).

V zmysle § 4 ods. 6 zákona o energetike sa za:

„Aktívneho odberateľa sa považuje koncový odberateľ elektriny alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov elektriny, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú v ich zariadeniach na výrobu elektriny, dodávajú vlastnú vyrobenú elektrinu alebo poskytujú flexibilitu, ak tieto činnosti nie sú ich hlavnou podnikateľskou činnosťou. Odberateľ elektriny v domácnosti alebo právnická osoba založená na iný ako podnikateľský účel, ktorá vykonáva aspoň jednu z činností podľa prvej vety, sa na účely tohto zákona považuje vždy za aktívneho odberateľa. Iný koncový odberateľ elektriny, ktorý vykonáva aspoň jednu z činností podľa prvej vety, sa na účely tohto zákona považuje za aktívneho odberateľa, ak príjmy z výkonu činností podľa prvej vety v súčte za posledné účtovné obdobie nepresahujú príjmy z ktorejkoľvek jeho podnikateľskej činnosti.“

Aktívny odberateľ nie je formálne definovaný zákonom ako nový účastník trhu, v legislatíve sa k nemu pristupuje ako ku kategórii koncového odberateľa elektriny, ktorý spotrebúva alebo uskladňuje elektrinu vyrobenú vo svojom zariadení na výrobu elektriny, dodáva vlastnú vyrobenú elektrinu alebo poskytuje svoju flexibilitu (schopnosť zmeniť svoj odber jeho zvýšením alebo znížením) prostredníctvom agregátora v prípade, že tieto činnosti nie sú jeho hlavnou podnikateľskou činnosťou. To znamená, že každý odberateľ v domácnosti, ktorý bude prevádzkovať aspoň jednu z uvedených činností pre vlastné účely, bude podľa zákona o energetike považovaný za aktívneho odberateľa a budú sa na neho vzťahovať všetky práva a povinnosti, ktoré zo zákona pre aktívnych odberateľov vyplývajú. Iný koncový odberateľ elektriny než domácnosť, ktorý bude mať záujem vykonávať aspoň jednu z uvedených činností, sa pre potreby zákona o energetike bude považovať za aktívneho odberateľa iba v prípade, ak príjmy z výkonu uvedených činností v súčte za posledné účtovné obdobie nepresiahnu príjmy z ktorejkoľvek jeho podnikateľskej činnosti. V praxi to bude znamenať, že aktívny odberateľ, ktorý je prevádzkovateľom batériového úložiska alebo si vyrobí vlastnú elektrinu v zariadení s inštalovaným výkonom až do 1 MW, nebude potrebovať oprávnenie na podnikanie v energetike. Rovnako len na základe tzv. jednoduchého oznámenia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) bude môcť vyrábať elektrinu a tú dodávať iným odberateľom alebo sa s nimi o ňu deliť (opäť však nie s cieľom generovania zisku). Pod oznamovacou povinnosťou sa v tomto prípade myslí oznámenie začiatku (vrátane prípadnej zmeny a ukončenia) činnosti ÚRSO s uvedením náležitostí podľa § 5 ods. 9 zákona o energetike.

Jedným z príkladov využitia týchto možností je majiteľ rodinného domu, ktorý si vybuduje solárny zdroj a o prebytkovú elektrinu sa môže deliť so susedom alebo v rámci svojich ďalších odberných miest (typicky napr. chaty/byt v inom meste). Pri výkone stanovených práv príslušná legislatíva vždy odkazuje na vybrané práva a povinnosti príslušného účastníka trhu (výrobcu elektriny, prevádzkovateľa zariadenia na uskladňovanie elektriny alebo dodávateľa elektriny), v ktorého postavení sa bude aktívny odberateľ – na základe realizovaných činností – nachádzať.

Obrázok 2 Zapojenie aktívneho odberateľa prostredníctvom agregátora/bez agregácie

Energetickým spoločenstvom je v zmysle § 11a zákona o energetike právnická osoba,

- ktorá je založená na účel výroby elektriny, dodávky elektriny, zdieľania elektriny, uskladňovania elektriny, činnosti agregácie, distribúcie elektriny, prevádzky nabíjacej stanice alebo výkonu iných činností alebo poskytovania iných služieb súvisiacich so zabezpečovaním energetických potrieb jej členov alebo spoločníkov (ďalej len „člen“) s cieľom realizácie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov,
- ktorá nevykonáva činnosti podľa písmena a. za účelom dosiahnutia zisku,
- do ktorej je možno vstúpiť, nadobúdať podiel alebo inak sa stať členom, a z ktorej je možné vystúpiť, ukončiť účasť alebo členstvo na základe rozhodnutia člena a
- ktorej členmi, ktorí samostatne alebo spoločne s inými členmi môžu vykonávať kontrolu v energetickom spoločenstve, sú len fyzické osoby, malé podniky, vyššie územné celky alebo obce v územnom obvode vyššieho územného celku, v ktorom má sídlo energetické spoločenstvo.

Komunitou vyrábajúcou energiu z obnoviteľných zdrojov je právnická osoba,

- ktorá je založená na účel výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo biometánu a ktorá súčasne môže byť založená na účel dodávky elektriny alebo plynu, zdieľania elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo biometánu, uskladňovania elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, činnosti agregácie, distribúcie elektriny,

- prevádzky nabíjacej stanice alebo výkonu iných činností alebo poskytovania iných služieb súvisiacich so zabezpečovaním energetických potrieb jej členov s cieľom realizácie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov,
- b. ktorá nevykonáva činnosti podľa písmena a) za účelom dosiahnutia zisku,
 - c. do ktorej je možno vstúpiť, nadobúdať podiel alebo inak sa stať členom, a z ktorej je možné vystúpiť, ukončiť účasť alebo členstvo na základe rozhodnutia člena,
 - d. ktorej členmi sú len fyzické osoby, malé a stredné podniky, vyššie územné celky alebo obce v územnom obvode vyššieho územného celku, v ktorom má sídlo komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov, a
 - e. ktorej členovia oprávnení samostatne alebo spoločne s inými členmi vykonávať kontrolu v komunite vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov majú trvalý pobyt alebo sídlo na území vyššieho územného celku, v ktorom je umiestnené zariadenie na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo zariadenie na výrobu biometánu vlastnené komunitou vyrábajúcou energiu z OZE alebo väčšina takých zariadení, ak komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov vyrába elektrinu alebo plyn vo viacerých takých zariadeniach; ak nemožno určiť vyšší územný celok podľa predchádzajúcej vety, určí sa podľa sídla komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov.

Za **energetické spoločenstvo** sa považuje aj komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov, ak zákon o energetike neustanovuje inak.

Energetické spoločenstvo má množstvo zákonom stanovených legislatívnych povinností. V princípe každá z uvedených činností má v zákone o energetike definované práva a povinnosti. Napriek tomu, že energetické spoločenstvo nie je založené za účelom zisku, tak môže zisk generovať a musí plniť povinnosti voči štátu v oblasti energetiky. Najdôležitejšou výhodou energetického spoločenstva je existencia jednoznačných stanov ako právneho rámca. Pre nového člena je teda jednoduchšie sa zorientovať, či je pre neho členstvo prínosné. Skupina aktívnych odberateľov, ktorí si môžu spoločne založiť skupinu zdieľania, je na rozdiel od spoločenstva jednoduchší celok. V zmysle § 4 ods. 5 zákona o energetike ide o nepodnikanie v energetike, ak je každý výrobný zdroj menší ako 1 MW. Napriek tomu, že ani skupina zdieľania nie je založená za účelom zisku, tak zisk môže generovať, ale jeho rozdelenie nie je nevyhnutne riešené stanovami, nakoľko ich zákon nepredpisuje. Nevýhodou skupiny zdieľania je potreba definovať spôsob odmeny pre výrobcov elektriny, ktorí ju do skupiny dodávajú. Možnosti sa budú značne líšiť od zloženia skupiny (napr. podnikateľ s fotovoltaickým zdrojom, domácnosť, rôzne formy podnikania). Skupina zdieľania je vhodná pre malé skupiny fyzických alebo právnických osôb – rodina, priateľské komunity, malé podnikateľské skupiny a ich rodinní príslušníci – odberatelia.⁷

⁷ Zdieľanie elektriny ako časť OZE, Energetický manažment 2025, Stavebná fakulta STU, Ing. Pavel Šimon

Tabuľka 2 Rozdiely medzi energetickým spoločenstvom a KOZE⁷

Energetické spoločenstvo	Komunita vyrábajúca energiu z OZE
▪ môže vyrábať elektrinu z akýchkoľvek zdrojov, nielen elektrinu z OZE, ▪ je právnická osoba, ktorej členmi, ktorí samostatne alebo spoločne s inými členmi môžu vykonávať kontrolu v ES, sú len fyzické osoby, malé podniky, vyššie územné celky alebo obce v územnom obvode VÚC, ktorom má sídlo ES	▪ môže vyrábať elektrinu len z OZE alebo biometánu a môže byť založená na účel dodávky elektriny alebo plynu, ▪ členmi komunity môžu byť FO, malé podniky, stredné podniky, obce a VÚC, v územnom obvode ktorého má komunita sídlo a zároveň jej členovia musia mať trvalý pobyt alebo sídlo v územnom obvode VÚC, v ktorom je umiestnené zariadenie na výrobu elektriny alebo biometánu ▪ oproti legálnej definícii ES je pri KOZE navyše písmeno e), ktoré hovorí, že členmi komunity môžu byť len takí členovia, ktorí majú trvalý pobyt alebo sídlo na území VÚC, v ktorom je umiestnené zariadenie na výrobu elektriny alebo biometánu

Novela zákona o energetike, účinná od 1. januára 2026 upravuje už existujúcu činnosť zdieľania elektriny odberateľmi, ktorá bola doteraz na Slovensku upravená primárne na úrovni sekundárnej legislatívy. Zavádza sa nová činnosť na trhu, činnosť organizátora zdieľania, ktorej nezodpovedala žiadna z doterajších podnikateľských činností v energetike. Činnosť organizátora zdieľania podlieha režimu oznamovania a cieľom jej zavedenia bolo podporiť rozvoj zdieľania elektriny medzi odberateľmi a uľahčiť administratívne a ďalšie súvisiace úkony s realizáciou zdieľania elektriny.

Organizátor zdieľania má v zmysle §35b zákona o energetike právo:

- uzatvoriť zmluvu, ktorej predmetom je zabezpečenie zdieľania elektriny aktívneho odberateľa alebo aktívnemu odberateľovi, a zdieľať túto elektrinu s ostatnými účastníkmi trhu s právom zdieľať elektrinu,*
- zabezpečovať pre aktívneho odberateľa inštaláciu alebo prevádzku zariadenia na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo zariadenia na uskladňovanie elektriny na účel zdieľania elektriny,*
- poskytovať aktívnemu odberateľovi poradenstvo pri riadení alebo poskytovaní flexibility v odberných elektrických zariadeniach, zariadeniach na výrobu elektriny alebo zariadeniach na uskladňovanie elektriny z obnoviteľných zdrojov energie prevádzkovaných aktívnym odberateľom,*
- informovať prevádzkovateľa sústavy, do ktorého sústavy sú odberné miesta a odovzdávacie miesta registrované v skupine zdieľania pripojené, a dodávateľa elektriny o registrácii odberného miesta alebo odovzdávacieho miesta aktívneho odberateľa do skupiny zdieľania, a o zrušení registrácie zo skupiny zdieľania,*
- zabezpečovať údržbu zariadenia na výrobu elektriny alebo zariadenia na uskladňovanie elektriny a meradla elektriny na svorkách zariadenia na výrobu elektriny alebo zariadenia na uskladňovanie elektriny, ktoré prevádzkuje pre aktívneho odberateľa, ak je odborne spôsobilý*

Zákon o energetike priznáva koncovým odberateľom právo zúčastňovať sa na zdieľaní elektriny nediskriminačným spôsobom tak, aby žiadny koncoví odberatelia neboli z účasti na zdieľaní elektriny vylúčení a zakazuje dodávateľom podmieňovať uzavretie zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny zákazom zdieľať elektrinu alebo obmedzením množstva elektriny, ktoré je možné zdieľať, ďalej ustanovuje, že odberné

miesto alebo odovzdávacie miesto môže byť súčasne priradené len do jednej skupiny zdieľania a tiež ochraňuje aktívneho odberateľa pred nespravodlivým a diskriminačným zaobchádzaním zo strany subjektov zúčtovania, ktorí prebrali zmluvne zodpovednosť za odchýlku dodávky alebo odberu elektriny v ich odbernom alebo odovzdávacom mieste, tým, že explicitne uvádza, že odberné miesta a odovzdávacie miesta priradené do jednej skupiny zdieľania môžu byť priradené do rôznych bilančných skupín, aby sa naplnili požiadavky smernice. Zároveň sa stanovuje, že aj iní aktívni odberatelia v rámci podnikateľského sektora než sú malé a stredné podniky, môžu zdieľať elektrinu, ale len zo zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 6 MW⁸. Detailnejšia úprava právnych vzťahov je ponechaná na vykonávacie predpisy (vyhlášky) ÚRSO, najmä na Pravidlá trhu pre elektrinu⁹ a Pravidlá trhu pre plyn¹⁰. Dôležitú úlohu zohrávajú aj tzv. cenové vyhlášky v elektroenergetike a plynárenstve, ktoré môžu rozvoj komunitnej energetiky stimulovať z finančného pohľadu (napr. cez rôzne tarifné a poplatkové zvýhodnenia).

Pri rozvoji komunitnej energetiky nemožno opomenúť ani dôležitú úlohu MH SR, ktorému zákon ukladá povinnosť vytvoriť podporný rámec na propagáciu a uľahčenie rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov.⁷

3.2 Postup procesu zdieľania elektriny vyrobenej z OZE

Proces zdieľania elektriny z OZE na Slovensku spočíva v tom, že výrobca odovzdá prebytočnú energiu do distribučnej sústavy, odkiaľ ju iní členovia komunity odobratú zo sústavy môžu v rovnakom 15-minútovom intervale spotrebovať. Tieto transakcie koordinuje EDC, pričom spotrebitelia musia mať inštalovaný IMS na vzdialený odpočet. Rozdelenie prebytočnej energie sa riadi vopred dohodnutými alokačnými kľúčmi, ktoré určujú, koľko energie pripadne každému členovi skupiny. Na zdieľanie elektriny sa používa model zdieľania elektriny, a to medzi aktívnymi odberateľmi alebo v rámci komunity. Podmienkou pre založenie skupiny zdieľania je, že každé odberné alebo odovzdávacie miesto musí disponovať IMS. V skupine musí byť aspoň jedno výrobné zariadenie alebo zariadenie na uskladňovanie elektriny a odberné alebo odovzdávacie miesto, ktoré nie je členom inej skupiny zdieľania. Postup na zdieľanie elektriny je nasledovný:

1. Vybudovanie OZE zariadení a vytvorenie energetickej komunity, pre ktoré je **potrebné mať nainštalovaný výrobný zdroj elektriny** alebo zariadenia na uskladňovanie elektriny a uzatvorené zmluvy s dodávateľom a s distribučnou spoločnosťou.
2. **Registrácia na ÚRSO** podľa § 6 zákona o energetike¹¹:
 - a. do 11kW nie je potrebná registrácia na ÚRSO, iba predloženie čestného vyhlásenia

⁸ 259/2025 Z. z. - Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⁹ Vyhláška ÚRSO č. 207/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy (ďalej len „Pravidlá trhu pre elektrinu“).

¹⁰ Vyhláška ÚRSO č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete (ďalej len „Pravidlá trhu pre plyn“).

¹¹ <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2012/251/20250401>

- b. do 1MW žiada aktívny odberateľ o potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti, prípadne iné potrebné povolenia,
 - c. nad 1MW žiada aktívny odberateľ o povolenie na podnikanie v energetike,
 - d. alebo žiada povolenie na zariadenie na uskladňovanie elektriny.
- 3. Registrácia používateľa v EDC a vytvorenie skupiny zdieľania.**
 - 4. Uzatvorenie zmluvy o poskytovaní údajov s OKTE.**
 - 5. Pripojenie k distribučnej sústave.**
 - 6. Distribúcia energie.**
 - 7. Prevádzka a zúčtovanie¹².**

V prípade, že energetická komunita dodáva elektrinu výhradne svojim členom, nepotrebuje oprávnenie na podnikanie, stačí činnosť oznámiť ÚRSO. Podobný režim platí aj pre výrobu a uskladňovanie elektriny pre svojich členov v zariadeniach s inštalovaným výkonom nie väčším ako 1 MW. EDC eviduje toky elektriny, finančné vyrovnanie je na samotnej skupine alebo spoločenstve. Prebytočná elektrina sa teda odovzdáva spravidla bezplatne, niektorí príjemcovia šetria práve tým, že za zdieľanú energiu neplatia cenu silovej elektriny, ale len distribučné poplatky. Aj napriek tomu, že odovzdanie prebytkov elektriny výrobcom do skupiny sa považuje za bezplatné, výrobca má svoje výrobné náklady. Členovia skupiny zdieľania taktiež prijímajú zdieľanú elektrinu bezodplatne. Všetky sieťové poplatky príjemca zdieľanej elektriny zaplatí svojmu dodávateľovi. Ekonomika zdieľania sa líši či členom skupiny je regulovaný subjekt (napr. domácnosť) alebo neregulovaný subjekt (napr. firmy, spoločnosti, obecné či štátne subjekty). Typickým regulovaným (zraniteľným) subjektom je domácnosť. Tieto majú ÚRSO pre každého dodávateľa stanovené najvyššie možné ceny silovej elektriny.

Neregulované subjekty nemajú stanovenú cenu silovej elektriny a tak je jej výška len čistá obchodná dohoda medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Najčastejšie sú dva prípady stanovovania ceny elektriny – pevná cena na stanovené obdobie a pohyblivá cena vypočítavaná z okamžitej trhovej ceny a obchodnej prirážky. Tejto cene sa štandardne hovorí SPOTová cena. Pevná cena elektriny je výsledkom obchodného rokovania medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Stanovuje na určité obdobie – najčastejšie 1 až 3 roky. Bežná cena je medzi 150 až 300 €/MWh, avšak môže dosiahnuť aj 500 €/MWh. Pre zdieľanie je pevná cena výhodná najmä preto, že prijímateľovi nezáleží na čase, v ktorom elektrinu prijíma — v každej obchodnej štvrt'hodine platí rovnakú cenu. Túto cenu si šetrí tým, že využíva elektrinu zo zdieľania. Spotové ceny sa pritom určujú podľa aktuálnych trhových podmienok. Najčastejšie je to práve na OKTE, a.s. Tá je v súčasnej dobe určovaná deň vopred o 13:00 (day-ahead diagram). Od 1. 10. prešlo obchodovanie na 15 min. interval. K tejto cene si dodávateľ prirába obchodnú prirážku a výsledná fakturačná cena sa určí ako súčin veľkosti spotreby a jej aktuálnej ceny v obchodnom intervale. Spotové ceny prinášajú do zdieľania dynamiku – pri záporných cenách nemá príjemca motiváciu zdieľanú elektrinu prijímať.

- Pevná cena: dohodnutá na 1–3 roky, bežne 150–300 €/MWh (v extrémoch až 500 €/MWh).
- Spotová cena: viazaná na trh (OKTE), často výrazne kolíše, dokonca môže byť aj záporná.

¹² <https://www.okte.sk/sk/edc/zdielanie-elektriny/>

3.3 Registrácia na ÚRSO

Po vzniku (zápise) subjektu do príslušného registra (v závislosti od zvolenej právnej formy) je možné sa uchádzať o to, aby právnická osoba získala štatút energetickej komunity. Na to je potrebné získať osvedčenie o vzniku energetickej komunity. Žiadosť o vydanie osvedčenia sa podáva na ÚRSO.

Je dôležité, aby žiadosť preukázala splnenie podmienok uvedených podľa § 11a zákona o energetike. Odsek 1 tohto ustanovenia upravuje podmienky pre energetické spoločenstvo, odsek 2 zase pre KOZE. Pri registrácii je potrebné preukázať, že pôjde o vykonávanie činností, ktorých účelom nie je primárne dosahovanie zisku (rozdeliť je možné maximálne 50 % zisku medzi členov), členstvo je možné ukončiť na základe slobodného rozhodnutia člena, cieľom je dosahovanie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov, atď. ÚRSO následne preskúma podanú žiadosť a vydá osvedčenie do 30 dní. Ak žiadateľ nespĺní podmienky na vydanie osvedčenia, ÚRSO rozhodnutím žiadosť o vydanie osvedčenia zamietne.

Vydané osvedčenie o vzniku energetickej komunity obsahuje:

- označenie ÚRSO,
- názov alebo obchodné meno energetického spoločenstva alebo KOZE,
- adresu sídla a identifikačné číslo organizácie energetického spoločenstva alebo KOZE,
- vyhlásenie o tom, že žiadateľ je energetickým spoločenstvom alebo KOZE podľa Zákona o energetike,
- dátum vydania osvedčenia,
- podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby a odtlačok úradnej pečiatky.⁷

V súčasnosti je úradom vydaných 10 osvedčení o energetickom spoločenstve (tabuľka 3), tri osvedčenia nie sú ešte právoplatné.

Tabuľka 3 Osvedčenia vydané ÚRSO ku dňu 7. 11. 2025

Číslo osvedčenia	Číslo rozhodnutia	Spoločnosť	Vydané dňa	Právoplatné dňa
2025OS0005	0005/2025/E-OS	Energia Communis Nostra	30. 10. 2025	-
2025OS0004	0004/2025/E-OS	Energetické spoločenstvo Záhorie	30. 10. 2025	-
2025OS0003	0003/2025/E-OS	All to All, o.z.	29. 09. 2025	-
2025OS0002	0002/2025/E-OS	Energetické spoločenstvo Malé Leváre	19. 05. 2025	04. 06. 2025
2025OS0001	0001/2025/E-OS	Naše Energie, o.z.	21. 02. 2025	12. 03. 2025
2024OS0004	0004/2024/E-OS	ES Bratislava-Petržalka	06. 11. 2024	25. 11. 2024
2024OS0003	0003/2024/E-OS	Energetické družstvo Bratislava	09. 09. 2024	24. 09. 2024
2024OS0002	0002/2024/E-OS	Ecokomunita, Občianske združenie	09. 05. 2024	24. 05. 2024
2024OS0001	0001/2024/E-OS	Obecné Obnoviteľné Zdroje	19. 04. 2024	04. 05. 2024
2023OS0001	0001/2023/E-OS	Prvé Energetické Spoločenstvo na Slovensku	24. 07. 2023	09. 08. 2023

3.4 Metódy a spôsob výpočtu zdieľania elektriny OKTE

Výpočet vyhodnotenia zdieľania elektriny sa realizuje na dennej báze pre každú štvrt'hodinu. Konfigurácia metodiky vyhodnotenia zdieľania elektriny v rámci systému zdieľanej energie (SZE) sa vykonáva vždy minimálne jeden kalendárny deň vopred a vykonáva ju osoba oprávnená konať za SZE.

Dodávky elektriny z OOM, z ktorých bude elektrina zdieľaná, sú združované do jedného virtuálneho zdroja, z ktorého sa bude elektrina rozdeľovať medzi OOM, do ktorých bude zdieľané. Vyhodnotenie zdieľania elektriny prebieha postupným procesom pomocou troch základných metódik:

- 1. prioritná** - podstatou je rozdelenie zdieľanej elektriny medzi členov SZE v pevne definovanom poradí. Pre jednotlivé OOM, do ktorých je elektrina zdieľaná, je definované poradie, v ktorom bude ich nameraný odber elektriny „uspokojovaný“. Pre prioritnú metodiku je nevyhnutné zadať ako parameter zdieľania poradie alokácie zdieľanej elektriny do OOM, do ktorých je elektrina zdieľaná. OOM, ktoré nemajú definované poradie v rámci prioritnej metodiky, sú zo spracovania touto metodikou vynechané. Voliteľným parametrom OOM vyhodnocovaného touto metodikou je maximálna percentuálna časť elektriny z celkového prerozdeľovaného množstva v danej iterácii, ktorá môže byť daným OOM alokovaná.
- 2. statická** - podstatou je rozdelenie zdieľanej elektriny medzi jednotlivých členov SZE v pevne definovaných pomeroch, maximálne však do výšky nameraného odberu elektriny jednotlivých OOM. Táto metodika zaručuje minimálny podiel na zdieľanej elektrine pre každé OOM v rámci SZE, do ktorého je elektrina touto metodikou zdieľaná. Podiely jednotlivých OOM sú definované pomocou váh alokácie zdieľanej elektriny, z ktorých sú následne automaticky vypočítané percentuálne podiely. Do iterácie statickou metodikou vstupujú len tie OOM, ktorých odber elektriny ešte nebol predchádzajúcimi iteráciami plne uspokojený. Percentuálne podiely OOM sa počítajú len z tých OOM, ktoré do procesu vstupujú. Všeobecne sa percentuálny podiel OOM vypočíta ako:

$$p_{oom} = \frac{w_{oom}}{\sum_{i=1}^n w_i} \times 100\%$$

p_{oom} - percentuálny podiel vybraného OOM
 w_{oom} - váha alokácie zdieľanej elektriny vybraného OOM
 w_i - váha alokácie zdieľanej elektriny i-teho OOM
 n - počet OOM s definovanou váhou alokácie zdieľanej elektriny, ktorých odber elektriny ešte nebol plne pokrytý.

OOM, ktoré nemajú definovanú váhu v rámci statickej metodiky, sú zo spracovania touto metodikou vynechané.

- 3. dynamická** - podstatou je rozdelenie zdieľanej elektriny medzi členmi SZE v pomere podielu nameraných odberov elektriny jednotlivých OOM, do ktorých je elektrina v rámci SZE zdieľaná. Dynamická metodika bola implementovaná vo fáze 0. Zmenou vo fáze 1 je to, že táto metodika sa použije len pre tie OOM zo SZE, ktoré ju budú mať pridelenú a súčasne ich odber elektriny nebol plne pokrytý predchádzajúcimi iteráciami. Zároveň sa ako odber pre výpočet pomeru berie len tá časť odberu OOM, ktorá už nebola pokrytá predchádzajúcimi procesmi.

Metodiky je možné použiť viackrát nad ľubovoľnou podmnožinou OOM zo SZE v ľubovoľnom poradí, pričom každé OOM musí byť použité aspoň v jednom procese vyhodnotenia zdieľania. Parametrom každej iterácie, teda procesu, je okrem zvolenej metodiky aj maximálna percentuálna časť elektriny virtuálneho zdroja, ktorá má byť v danej iterácii prerozdelená z časti, ktorá ešte nebola v rámci zdieľania využitá. V prípade, že po všetkých iteráciách vyhodnotenia zostane ešte elektrina, ktorá nebola v rámci zdieľania využitá, tak sa táto elektrina priradí späť k OOM, z ktorých bola elektrina do distribučnej sústavy dodaná, a to v pomere nameraných dodávok elektriny do sústavy z jednotlivých OOM, ktoré boli združené do virtuálneho zdroja.

Konfigurácia výpočtu vyhodnotenia zdieľania elektriny má časovú platnosť, ktorá začína najskôr na začiatku nasledujúceho kalendárneho dňa po uložení konfigurácie a predvolene nemá horné časové obmedzenie. Zmenou a uložením konfigurácie sa automaticky nastavuje horné časové obmedzenie predchádzajúcej konfigurácie ku dňu, odkedy začína platnosť novej konfigurácie. Súčasťou konfigurácie je zoznam procesov, parametre procesov, zoznam OOM použitých v každom procese a ich parametre. Pre každý časový okamih je možné jednoznačne určiť konfiguráciu výpočtu vyhodnotenia zdieľania, ktorá má byť použitá.¹³

Vyhodnotenie zdieľania elektriny je viackrokové a medzi krokmi je potrebné uchovávať zostávajúce množstvo elektriny určenej na zdieľanie, pre každú SZE v systéme EDC vznikne atribút reprezentovaný 15-minútovým dátovým vektorom, ktorý bude udržiavať zostávajúce množstvo elektriny virtuálneho zdroja určenej na zdieľanie.

Algoritmus vyhodnotenia zdieľania elektriny pre SZE v danom dni bude pozostávať z nasledovných krokov:

1. **výpočet množstva vyrobenej elektriny** určenej na zdieľanie a jej uloženie do vektora udržiavajúceho zostávajúce množstvo,
2. pre každé odberné miesto zaradené do SZE **vynulovanie vektora** udržiavajúceho množstvo zdieľanej elektriny,
3. pre každú definovanú iteráciu vyhodnotenia:
 - a. **vyhodnotenie zdieľania** pomocou danej metodiky tých OOM, ktoré majú byť spracované v tejto iterácii a zároveň ich spotreba už nebola plne pokrytá,
 - b. **výpočet zostávajúceho množstva vyrobenej elektriny** určenej na zdieľania a jej uloženie do vektora udržiavajúceho zostávajúce množstvo. Nové zostávajúce množstvo sa vypočíta ako rozdiel predchádzajúceho zostávajúceho množstva a celkovej alokovanej zdieľanej elektriny.
4. **prerozdelenie nevyužitej elektriny** virtuálneho zdroja späť k odbernému miestu, z ktorých bola elektrina do distribučnej sústavy dodaná v pomere nameraných dodávok elektriny do sústavy z jednotlivých odberných miest, ktoré boli združené do virtuálneho zdroja .

Cena zdieľanej elektriny v rámci energetických spoločností na Slovensku nie je jednotná, ale závisí od nastavenia vnútorných pravidiel spoločnosti. Cena závisí od vstupných nákladov a údržbu a ceny prebytkov. Cena sa skladá z nasledovných zložiek:

- **náklady na dodávku energie** – cena elektriny,
- **sieťové poplatky** – poplatky za distribúciu elektriny,

¹³ <https://www.okte.sk/sk/edc/metody-vypoctu-zdielania/>

- **regulované poplatky a dane** (napr. spotrebná daň z elektriny, poplatok na podporu OZE, odvod do jadrového fondu atď.),
- **administratívny poplatok** (v prípade využívania služby správy a vyúčtovania zdieľanej elektriny).

Najnovšia inovácia na trhu s elektrinou je služba *správa zdieľania elektriny*. Je to komplexná služba pre odberateľov s fotovoltikou, ktorá umožňuje zdieľať prebytky vyrobenej elektriny s inými odbernými miestami v rámci skupiny zdieľania. V rámci služby správy zdieľania elektriny sa poskytovatelia služby starajú o celú administratívu vrátane legislatívy, založenia skupiny a nastavenia metódy zdieľania. Služba poskytuje aj pravidelné prehľady a poradenstvo na optimalizáciu využitia energie. Túto službu za poplatok poskytuje spoločnosť Energetika Slovensko, a.s. (predtým ZSE Energia, a.s. a VSE, a.s.).

Tabuľka 4 Cenník služby zdieľania elektriny spoločností Energetika Slovensko, a.s. a OKTE a.s.

	Balík služby	Popis	Cena za prvý mesiac		Cena za druhý a ďalšie mesiace	
			bez DPH	s DPH	bez DPH (23%)	s DPH (23%)
Energetika Slovensko a.s.	Zdieľaná elektrina 1	2 členovia v skupine zdieľania	8,13 €	10 €	2,44 €/mesiac	3,00 €/mesiac
	Zdieľaná elektrina 2	3-4 členovia v skupine zdieľania	12,2 €	15 €	3,25 €/mesiac	4,00 €/mesiac
	Zdieľaná elektrina 3	5 a viac členov v skupine zdieľania	16,26 €	20 €	4,07 €/mesiac	5,00 €/mesiac
OKTE a.s.	služba sa poskytuje v rámci procesu registrácie systému EDC bezodplatne					

Spoločnosť Energetika Slovensko, a.s. (VSE, a.s., ZSE Energia, a.s.) účtuje vyšší poplatok za prvý mesiac služby zdieľania elektriny hlavne z dôvodu, aktivácie služby, administratívy, technického nastavenia a pod.¹⁴

V rámci zdieľania elektriny poskytujú niektorí dodávatelia v rámci zdieľania elektrinu aj ďalšiu službu pre svojich odberateľov:

- Magna Energia, a.s. – „*Požičovňa elektriny*“ - poskytovanie prebytočnej elektriny pre vlastné odberné miesta, alebo pre odberné miesta účastníkov zapojených v skupine MAGNA ENERGIA. Ide o službu bez mesačného poplatku.
- Greenlogy a.s. – „*Greenshare*“ - Služba umožňuje odberateľom zdieľať prebytočnú energiu, ktorú vyrobili, s ostatnými odberateľmi dodávateľa a to bez mesačného poplatku.
- Energyhub s.r.o. - poskytovanie prebytočnej elektriny buď pre vlastné odberné miesta, alebo pre odberné miesta účastníkov zapojených v skupine Energohub. Ide o bezodplatné alebo nekomerčné poskytnutie energie.

¹⁴ <https://www.vse.sk/sdoc/doc/sluzby/zdielanie-elektriny/OP%20SZE%20mimo%20HH.pdf>

3.5 Zdieľanie elektriny oslovenými účastníkmi trhu

Pre účel vypracovania analýzy s cieľom identifikovať účastníkov trhu, ktorí zdieľajú elektrinu na Slovensku, bola oslovená spoločnosť OKTE, a.s., ktorá spravuje EDC na Slovensku s požiadavkou na poskytnutie kontaktných údajov na účastníkov trhu, ktorí majú aspoň jedno odberné, alebo odovzdávacie miesto zaradené do skupiny zdieľania. Kontaktné údaje sa v systéme OKTE nachádzajú v jednotlivých kategóriách uvedených na zmluve o poskytovaní údajov, ktorú majú účastníci trhu uzatvorenú s OKTE.

ÚRSO na základe poskytnutej databázy oslovil účastníkov trhu, ktorí sú zároveň regulovanými subjektami, s cieľom zistenia metodiky a cien zdieľanej elektriny. Z celkového počtu 193 oslovených subjektov úrad obdržal 146 odpovedí, na základe ktorých bolo vyhodnotené nasledovné:

- 137 subjektov zaslalo oznámenie o bezodplatnom zdieľaní elektriny,
- 2 subjekty oznámili nevykonávanie zdieľania elektriny,
- 5 subjektov určuje cenu zdieľanej elektriny na základe spotovej ceny,
- 2 subjekty (xxxxxxxxx) zaslali výpočet a cenu.

Tabuľka 5 Subjekty, ktoré poskytujú zdieľanie elektriny bezodplatne

[illegible]

Tabuľka 6 Subjekty, ktoré v súčasnosti nevykonávajú zdieľanie elektriny

XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX

Tabuľka 7 Subjekty, ktoré určujú cenu zdieľanej elektriny na základe spotovej ceny

XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXX

Spoločnosť xxxxxxxxxxxxxx uvádza cenu za zdieľanú elektrinu xxxxx €/kWh (bez DPH).

Spoločnosť xxxxxxxxxxxxxx uvádza nasledovné:

„Cena za zdieľanú elektrinu je určená ako interná transferová cena založená na nákladovej báze výroby elektriny z OZE a rozpočítavaná dynamicky podľa objemu energie, ktorú daný člen v reálnom čase využije. Spôsob výpočtu:

$$C_{\text{zdieľaná}(t)} = C_{\text{výroba}(t)} + C_{\text{prevádzka}} + C_{\text{správa}}$$

$C_{\text{výroba}(t)}$ – aktuálna jednotková cena vyrobenej elektriny v danom čase (€/kWh),

$C_{\text{prevádzka}}$ – podiel prevádzkových a údržbových nákladov FVE,

$C_{\text{správa}}$ – administratívny príspevok na správu a monitoring zdieľania.

Hodnota $C_{\text{výroba}(t)}$ sa určuje z reálnych prevádzkových dát (výroba, účinnosť, servis, odpisy) a v zásade odráža skutočné variabilné náklady výroby z FVE v danom období.

Cena za zdieľanú elektrinu v rámci energetického spoločenstva

Aktuálne uplatňovaná vnútro skupinová cena je: xxxxx €/kWh bez DPH, pričom ide o priemernú jednotkovú cenu vychádzajúcu z nákladov výroby a údržby fotovoltických zdrojov xxxxxxxx. Táto cena slúži výlučne na vnútro skupinové zúčtovanie v rámci energetického spoločenstva a nepredstavuje komerčný predaj elektriny.

Periodicita prehodnocovania ceny:

Cena sa prehodnocuje raz ročne, vždy k 31. 12. kalendárneho roka, a to podľa:

- skutočných výrobných a servisných nákladov FVE,
- vývoja cien komponentov a energetických služieb, prevádzkových dát z OKTE a interného systému zdieľania,
- v prípade významnej zmeny vstupných nákladov alebo legislatívy je možné vykonať mimoriadne prehodnotenie ceny.

Z predložených podkladov od oslovených regulovaných subjektov vyplýva, že približne 94 % subjektov poskytuje zdieľanú elektrinu (komodita) bezodplatne, 4 % subjektov určuje cenu zdieľanej elektriny na základe spotovej ceny a takmer 2 % určuje cenu na základe nákladov výroby elektriny v rámci energetického spoločenstva. Odberateľ v prípade, ak využíva distribučnú sústavu, zodpovedá za distribučné a iné poplatky.

Zodpovednosť za odchýlku pri zdieľaní elektriny nesie aktívny odberateľ, na základe zmluvy s dodávateľom elektriny o prevzatí zodpovednosti za odchýlku. Dodávateľ elektriny potom zabezpečí, aby sa táto zodpovednosť naplnila.

Tabuľka 8 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie na Slovensku

Legislatíva	Zákon o energetike 251/2012 Z. z.
Stav	novela účinná od 1.1.2026
Povolené typy modelov zdieľania	Aktívny zákazník Energetické spoločenstvo Komunita vyrábajúca energiu z OZE
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Energetické spoločenstvo – členmi FO, malé podniky, VÚC alebo obce v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo energetické spoločenstvo, Komunita vyrábajúca energiu z OZE - členmi sú len FO, malé a stredné podniky, VÚC alebo obce v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo komunita vyrábajúca energiu z OZE, a ktorej členovia oprávnení samostatne alebo spoločne s inými členmi vykonávať kontrolu v komunite vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov majú trvalý pobyt alebo sídlo na území vyššieho územného celku, v ktorom je umiestnené zariadenie na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Cena dohodnutá v rámci zmluvy medzi účastníkmi zdieľania elektriny

4 Česko

Zdieľanie elektriny je v posledných rokoch stále aktuálnejšou témou, nakoľko sa zvyšuje záujem o udržateľné a decentralizované energetické modely. Česká republika umožňuje zdieľanie elektriny od roku 2023. Tento proces sa často viaže na energetické spoločenstvá a konkrétne mechanizmy, ktoré umožňujú zdieľanie elektriny medzi viacerými účastníkmi (domácnosťami, firmami, obcami) a znižovanie nákladov na energiu. Tieto iniciatívy sa v súčasnosti riadia legislatívnymi normami, ktoré sú v niektorých prípadoch stále v procese vývoja. Základným právnym predpisom je zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon v znení neskorších predpisov¹⁵, ktorý zapracováva a upravuje príslušné predpisy Európskej únie, novela energetického zákona s názvom Lex OZE II¹⁶, ktorá vstúpila do platnosti od roku 2024 a vykonávacia vyhláška č. 408/2015 Zb., o pravidlách trhu s elektrinou. Novela energetického zákona Lex OZE II do Česka priniesla dlho očakávanú právnu úpravu komunitnej energetiky, umožňuje zdieľanie elektriny cez distribučnú sústavu v rámci celej Českej republiky. Zapojiť sa do zdieľania môžu rodiny, susedia, obce, firmy aj hnutie. Stačí sa stať členmi skupiny zdieľania, teda aktívnym zákazníkom alebo energetickým spoločenstvom. Prijatie novely odštartovalo ďalšie legislatívne zmeny a opatrenia – Lex OZE II nabieha postupne a prvé dva roky bude zdieľanie elektriny fungovať v obmedzenom režime. Dočasné obmedzenia sa týkajú najmä skupiny zdieľania Energetické spoločenstvo určené pre väčšie projekty. Spoločenstvo zatiaľ nemôže zdieľať naprieč celou krajinou, ale len medzi tromi susednými obcami s rozšírenou pôsobnosťou alebo na území mesta Prahy. Obmedzený je rovnako počet členov, maximum je zatiaľ 1 000.¹⁷ Niektoré opatrenia sa uvádzajú do praxe postupne a plnohodnotné zdieľanie by malo byť dostupné do roku 2026 - EDC by malo spustiť plnú verziu informačného systému, ktorý odstráni doterajšie obmedzenia – energetické spoločenstvá budú môcť zdieľať energie bez obmedzenia územia i počtu členov. Ďalším právnym predpisom je zákon č. 165/2012 Sb. o podporovaných obnoviteľných zdrojoch energie, ktorý sa zameriava na podporu výroby elektriny z OZE a určuje mechanizmy, ako sú výkupné tarify, zelené certifikáty a ďalšie impulzy pre rozvoj OZE. Implementácia smernice RED II a ďalších európskych predpisov prebehla prostredníctvom novelizácií, najmä v rokoch 2021 – 2023.

V Česku je možnosť zdieľania elektriny dvoma druhmi a to ako:

- **aktívny zákazník** - maximálny počet je 11 členov, zdieľanie naprieč celým Českom,
- **energetické spoločenstvo** - obmedzené na 1 000 členov a platí aj územné obmedzenie na 3 susedné obce s rozšírenou pôsobnosťou.¹⁸

Aj keď sa termín aktívny zákazník v Česku používa, nie je legislatívne definovaný. Aktívny zákazník predstavuje kombináciu úloh koncového odberateľa a výrobcu elektrickej energie. Ako sa uvádza v dôvodovej správe k Lex OZE II, táto kombinácia bola uznaná už v skorších verziách právnych predpisov, ale možnosti nakladania s vyrobenou elektrickou energiou boli

¹⁵ <https://eru.gov.cz/energeticky-zakon>

¹⁶ <https://eru.gov.cz/co-pro-spotrebitele-zmenila-letosni-novela-energetickeho-zakona>

¹⁷ <https://www.eon.cz/radce/blog/komunitni-energetika-v-cesku/>

¹⁸ <https://www.eon.cz/radce/blog/jak-funguje-sdileni-elektriny-krok-za-krokem/>

prakticky nulové, s výnimkou vlastnej spotreby, okrem prípadov výroby a spotreby elektrickej energie v rámci skupiny ovládajúcich a ovládaných subjektov. Počet členov sa počíta podľa počtu odberných miest – v praxi môže byť pre jednu nehnuteľnosť zaregistrovaných viac ako jedno odberné miesto. Výrobca elektrickej energie má právo zdieľať vyrobenú elektrickú energiu s iným odovzdávacím miestom výrobcu prostredníctvom distribučnej alebo prenosovej sústavy (zdieľanie v rámci nehnuteľností toho istého vlastníka) alebo odovzdávacími miestami iných odberateľov – **najviac však s 10 odovzdávacími miestami**. Celkovo je možné zdieľať elektrinu bez potreby zriadenia energetickej komunity v skupine jedenástich prenosových bodov, ktoré vlastní rôzne/rovnaké subjekty v pozícii odberateľov, bez ohľadu na ostatné parametre výroby/dodávky. V tomto zmysle sa *za aktívneho zákazníka považuje každý vlastník odovzdávacieho miesta, ktorý sa podieľa na zdieľaní elektrickej energie mimo spoločenstva, čo v praxi môže byť jedna alebo viaceré fyzické alebo právnické osoby, ktoré sa spojili za účelom zdieľania elektrickej energie vyrobenej v spoločenstve*. Zdieľanie znamená aj spotrebu elektrickej energie výrobcom alebo zákazníkom v ich inom odovzdávacom mieste.¹⁹

Zákon č. 458/2000 Sb. o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach v znení neskorších predpisov definuje iba pojem „*Energetické spoločenstvo a spoločenstvo pre obnoviteľné zdroje*“ nasledovne:

Energetické spoločenstvo právnická osoba vo forme združenia, družstva alebo inej spoločnosti, ktorej vnútorné vzťahy sú podľa jej zakladajúceho právneho aktu podobné svojím obsahom a účelom vnútorným vzťahom združenia alebo družstva v zmysle zákona a

- a) ktorého účelom je poskytovať environmentálne, ekonomické alebo sociálne výhody svojim členom alebo na území, na ktorom pôsobí,*
- b) ktorého predmetom činnosti je výroba elektrickej energie, zdieľanie elektrickej energie, dodávka elektrickej energie alebo vykonávanie iných činností alebo poskytovanie iných služieb súvisiacich s uspokojovaním energetických potrieb svojich členov,*
- c) v ktorých majú hlasovacie práva len členovia, ktorí sú fyzickými osobami, malými podnikmi, cirkvi a náboženské spoločnosti a ich registrované právnické osoby, miestne samosprávne celky alebo dobrovoľné združenia obcí alebo iné prispievajúce organizácie miestnych samosprávnych celkov a nikto iný ako títo členovia nemôže priamo ani nepriamo vykonávať rozhodujúci vplyv v tejto komunite,*
- d) v ktorého členstvo môže byť kedykoľvek a bezplatne ukončené jednostranným právnym úkonom voči energetickej komunite, a*
- e) ktoré je registrovaná ako energetické spoločenstvo v registri spoločenstiev vedenom Úradom pre reguláciu energetiky.*

Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu je právnická osoba vo forme združenia, družstva alebo inej korporácie, ktorej vnútorné vzťahy sú podľa jej zakladajúceho právneho aktu z hľadiska obsahu a účelu v podstate podobné vnútorným vzťahom združenia alebo družstva v zmysle zákona, a

- a) ktorého účelom je poskytovať environmentálne, ekonomické alebo sociálne výhody svojim členom alebo na území, na ktorom pôsobí,*

¹⁹ <https://pcoe.cz/aplikace-institutu-aktivniho-zakaznika-v-podminkach-hlavniho-mesta-prahy>

- b) *ktorého predmetom činnosti je výroba elektrickej energie alebo iných foriem energie z obnoviteľných zdrojov energie, dodávka elektrickej energie, zdieľanie elektrickej energie alebo vykonávanie iných činností alebo poskytovanie iných služieb súvisiacich s uspokojovaním energetických potrieb svojich členov,*
- c) *ktorého členmi sú výlučne fyzické osoby, malé alebo stredné podniky, cirkvi a náboženské spoločnosti a ich registrované právnické osoby, miestne orgány alebo dobrovoľné združenia obcí alebo iné prispievajúce organizácie miestnych orgánov,*
- d) *v ktorej majú hlasovacie práva iba členovia, ktorí sa nachádzajú v blízkosti energetických zariadení prevádzkovaných touto právnickou osobou, a nikto iný ako títo členovia nemôže priamo ani nepriamo vykonávať rozhodujúci vplyv v tejto právnickej osobe,*
- e) *v ktorých členstvo môže byť kedykoľvek a bezplatne ukončené jednostranným právnym úkonom voči Spoločenstvu pre obnoviteľnú energiu, a*
- f) *ktoré je registrované ako Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu v registri vedenom Úradom pre reguláciu energetiky.*

Pri zdieľaní elektriny majú spoločenstvo a jeho členovia právo využívať distribučnú a prenosovú sústavu. Člen spoločenstva má právo zdieľať elektrinu spoločenstvu alebo inému členovi spoločenstva. Predpokladom pre zdieľanie elektrickej energie je registrácia pridelenia odovzdávacích miest spoločenstva alebo členov spoločenstva do skupiny zdieľania v dátovom centre, vrátane pridelenia spôsobu alokácie zdieľanej elektrickej energie. Elektrinu je možné zdieľať iba z a do odovzdávacích miest s nepretržitým meraním. Registrácia pridelenia a ukončenie pridelenia odovzdávacích miest je bezplatná.²⁰

Aby bolo zrejmé, koľko energie od výrobcov putuje a kam, je nutné v rámci každej skupiny zdieľania určiť tzv. alokačný kľúč. Ten rozvrhuje rozdelenie energie do jednotlivých odberných miest. Elektroenergetické dátové centrum, ktoré je hlavnou autoritou v oblasti zdieľania, a OTE potom vďaka tomuto „návodu“ vedia, ako energetické toky zúčtovať. Alokačný kľúč sa nastavuje v rámci skupiny zdieľania a je vhodné ho optimalizovať napríklad tak, aby odberateľ s najvyššou spotrebou dostal najviac elektriny. Vyrobená elektrina sa musí v rámci skupiny zdieľania spotrebovať do 15 minút, prípadné prebytky pretekajú automaticky do sústavy.

Metódy alokačného kľúča:

- **Statická** - elektrina sa rozdelí podľa vopred nastavených percentuálnych podielov. Pokiaľ ju daný člen práve nespotrebuje, nie je možné ju prerozdeliť medzi ďalších členov v skupine, ktorí by ju napríklad práve využili. Nevýhodou statického alokačného kľúča je, že nevedie k maximálnemu využitiu energie v skupine – nevyužitá energia sa predá do sústavy ako prebytok. Až do 1. 7. 2026 sa môže využívať iba táto metóda,
- **Dynamická** - metóda zohľadňuje aktuálnu spotrebu každého účastníka zdieľania – najviac energie dostane ten, kto ju v daný moment najviac spotrebováva. Metóda motivuje k synchronizácii výroby a spotreby, môže ale zvýhodňovať členov, ktorí majú oproti ostatným vysokú spotrebu,

²⁰ Zákon č. 458/2000 Sb., Zákon o podmínkach podnikaní a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach a o zmene niektorých zákonů

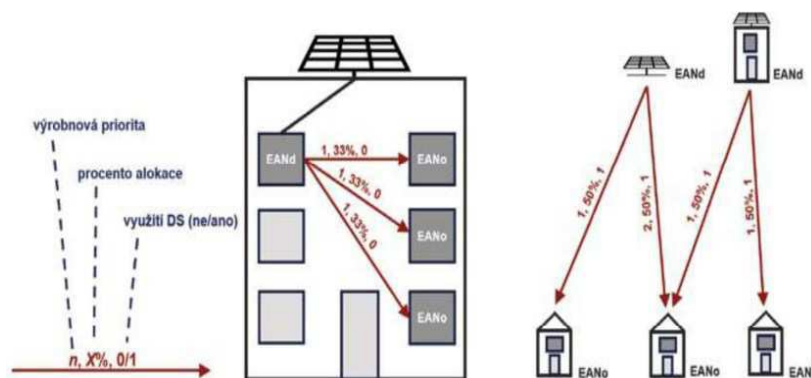
- **Hybridná** (kombinovaná) - rozdeľovanie energie prebieha v dvoch fázach. Najskôr sa časť energie rozdelí staticky podľa vopred stanovených percentuálnych podielov. V druhej fáze potom dynamicky, takže najviac energie dostane člen, ktorý ju práve spotrebováva najviac. Táto metóda je najspravodlivejšia – každý člen dostane svoj podiel a zvyšok sa rozdelí podľa aktuálnej spotreby.

Kľúč si určujú sami v rámci každej skupiny a nahlasuje sa na EDC. V súčasnosti sa dá rozdeľovať elektrinu iba na základe statickej metódy. Konkrétne teraz funguje statická a statická iteračná metóda (s opakovaním – alokácia sa prepočíta 5x, čo čiastočne nahrádza dynamickú metódu). Podľa Lex OZE II bude možné od 1. 7. 2026 využívať aj dynamickú alebo hybridnú metódu. Okrem alokačného kľúča musíte určiť aj index priorít pre jednotlivých členov. Index hovorí, kto a kedy príde na rad pri prerozdeľovaní podielov energie určenej alokačným kľúčom²¹.

Od roku 2023 môže v Česku zdieľať elektrinu aj v rámci jedného bytového objektu za jednu rozvodňu – pomocou domového vedenia, kedy sa elektrina nezdieľa cez distribučnú sústavu. Tento typ zdieľania upravuje Vyhláška o pravidlách trhu s elektrinou od ERÚ²².

Postup procesu zdieľania elektriny vyrobenej z OZE:

1. založenie skupiny zdieľania, kde je nevyhnutné zapojiť aspoň 1 výrobnú a 1 miesto odberu,
2. registrácia v EDC²³,
3. zabezpečenie merania,
4. zdieľanie elektriny,
5. prevádzka a zúčtovanie.

Obrázok 3 Proces zdieľania elektriny

Poznámka: Pre každé EANO je registrovaná informácia o všetkých EAND, ktoré to tohto EANO zdieľajú vyrobenú elektrinu. Každý EAND má vo vzťahu ku každému EANO index priority dodávky elektriny (index priority výroby). Každý EAND má najviac vo vzťahu ku každému EANO pridelené percento alokácie a informácií, či je pri alokácii elektriny z tohto EAND do daného EANO využitá distribučná sústava (zatiaľ platí pre celú skupinu zdieľania buď áno, alebo nie). Suma alokačných percent pre každý EAND vo vzťahu ku všetkým EANO nemôže byť väčšia ako 100 %. V rámci každej skupiny môže mať každý EANO pridelené až 5 EAND, že ktorých je do daného EANO alokovaná vyrobená elektrina postupne podľa priority týchto EAND a nastaveného percenta alokácie.

²¹ <https://www.eon.cz/radce/blog/jak-funguje-sdileni-elektriny-krok-za-krokom/>

²² <https://eru.gov.cz/desatero-elektrarny-v-bytovem-dome-aneb-uspesne-pripojeni-sdileni-elektriny>

²³ <https://www.edc-cr.cz/pro-verejnost/aktuality/medialni-vystupy/jak-zacit-sdilet-elektinu-a-co-je-nutne-splnit-u-cek-e-on-a-pre/>

Cena pri využívaní zdieľanej energie sa určuje v rámci skupiny zdieľania po dohode, kde cena je nižšia než za akú sa platí dodávateľovi za silovú (neregulovanú) zložku. Nadalej sa platí za celú regulovanú zložku ceny elektriny. To znamená, že aj keď sa v rámci skupiny zdieľania, napríklad v rodine, dohodne, že si budú vyrobenú energiu zdieľať zadarmo, stále sa platí približne polovica súčasnej ceny elektriny. A to preto, že pri zdieľaní využíva distribučná sústava. Výnimkou je zdieľanie elektriny v rámci jedného bytového objektu za jednou rozvodňou, napríklad v bytovke alebo v rodinnom dome s viacerými bytovými jednotkami. Tento typ zdieľania upravuje vyhláška o pravidlách trhu s elektrinou, a keďže sa pri ňom nevyužíva distribučná sústava, distribučný poplatok sa neplatí. Elektrina tak môže byť zadarmo, pokiaľ sa na tom dohovorí všetci členovia domu. Individuálne sa môžu platiť aj poplatky týkajúce sa špecifických aspektov zdieľania elektriny, ako sú poplatky za registráciu do skupiny zdieľania alebo administratívne náklady spojené s riadením a monitorovaním Energetických spoločenstiev. Tieto poplatky závisia od pravidiel spoločenstva²⁴.

Cena pre koncových odberateľov je stanovená nasledovne: Na fakturáciu komodity sa vždy použije nameraná spotreba EANo znížená o pridelenú elektrinu zo všetkých EAN, z ktorých daný EANO zdieľa elektrinu. Pre fakturáciu regulovaných zložiek sa nameraná spotreba EANO znížená o pridelenú elektrinu využíva len z EAN, z ktorých dané EANO zdieľa elektrinu bez použitia DS (EAND pre tú istú hlavnú rozvodňu), zároveň platí, že pri dočasnom riešení v rámci jednej zdieľanej skupiny musí byť nastavené rovnaké využitie DS pre všetky páry EAND a EANO. Pre fakturáciu dodávky EAND do sústavy sa používa nameraná dodávka do sústavy znížená o elektrinu pridelenú z daného EAND všetkým EAND, ktorým daný EAND zdieľa elektrinu.²⁵

Rozdielom oproti zdieľaniu napríklad v Rakúsku alebo Nemecku je, že sa do novely Lex OZE II nepodarilo dostať jednu zásadnú vec – zľavu na regulovanej zložke ceny elektriny, ktorú z veľkej časti tvoria distribučné poplatky. Pre väčšie projekty tak zatiaľ zdieľanie elektriny nemusí byť tak výhodné. Ďalším rozdielom oproti zahraničiu je, že sa v Česku musí zdieľaná elektrina spotrebovať okamžite – respektíve v 15-minútových oknách, zvyšok sa automaticky predáva do sústavy. V niektorých krajinách je toto „zdieľacie okno“ dlhšie.

Zároveň komunitná energetika kladie väčšie nároky na modernizáciu a digitalizáciu distribučnej sústavy. S pripojením ďalších a ďalších pretokových obnoviteľných zdrojov do sústavy sa jej kapacita začína preťažovať. Môže sa preto stať, že na niektorých lokalitách vám distribútor nepovolí pretekať, čo znemožní zapojenie do zdieľania.²⁶

²⁴ <https://www.eon.cz/radce/blog/kolik-stoji-sdileni-elektriny/>

²⁵ informácie poskytnuté českým regulačným úradom ERÚ

²⁶ <https://www.eon.cz/radce/blog/co-je-komunitni-energetika/>

Tabuľka 9 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Česku

Legislatíva	Zákon o energetike Zákon o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach
Stav	Predbežný regulačný rámec pre zdieľanie energie v platnosti od augusta 2024, širší rámec nadobudne účinnosť v auguste 2026
Povolené typy modelov zdieľania	Energetické spoločenstvo Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu Aktívny zákazník
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Zdieľanie energie musí prebiehať v rovnakom 15-minútovom intervale. Priestorové obmedzenia Medzi aktívnymi zákazníkmi: - kdekkoľvek na území Českej republiky (max. 11 účastníkov) - v rámci jednej budovy (max. 1000 účastníkov) Energetické komunity: na prepojenom území maximálne 3 obcí alebo na území hlavného mesta Prahy Obmedzenie počtu účastníkov zdieľania energie pre energetické komunity: počas prechodnej fázy (do augusta 2026) len 1000 účastníkov v rámci jednej komunity.
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Dodávatelia zabezpečujú vyúčtovanie zdieľanej energie. Kompenzácia za zdieľanú energiu je na rozhodnutí zúčastnených strán. Zdieľanie energie za jediným meracím bodom (bez použitia sústavy): neúčtujú sa žiadne poplatky za sieť. Dodávatelia energie majú zakázané ponúkať aktívnym spotrebiteľom odlišné zmluvné podmienky.

5 Poľsko

Keďže trh s energiou v EÚ sa naďalej decentralizuje, nariadenia EÚ sa snažia poskytnúť spotrebiteľom elektriny čo najväčšiu flexibilitu. V Poľsku sa v posledných rokoch zavádzajú právne mechanizmy, ktoré umožňujú, aby elektrina z obnoviteľných zdrojov (najmä z fotovoltiky) nebola spotrebovaná len priamo na mieste výroby, ale mohla sa zdieľať medzi viacerými odberateľmi.

Kľúčovými právnymi predpismi, ktoré upravujú činnosť energetických spoločností, sú zákon o obnoviteľných zdrojoch energie a energetický zákon. Prvý z nich definuje rámec pre výrobcov energie z OZE, umožňujúci vytvorenie energetických komunít a podporujúci ich rozvoj prostredníctvom rôznych foriem finančnej podpory. Zákon o energetike upravuje pravidlá prístupu k distribučnej sústave, tarify a otázky týkajúce sa bezpečnosti dodávok energie, čo má priamy vplyv na fungovanie energetických komunít. Napriek priaznivým podmienkam čelí rozvoj energetických komunít prekážkam, ako sú ťažkosti pri spolupráci s prevádzkovateľmi distribučných sústav, zastaraná sieťová infraštruktúra, vysoké prahy vlastnej spotreby a právny a regulačný chaos. Výzvou je aj nedostatočný prístup na veľkoobchodný trh a centralizované riadenie cien energie. Rozvoj komunitnej energetiky ovplyvňuje aj Zákon z 20. mája 2016 o energetickej účinnosti. Hoci sa zameriava na energetickú efektívnosť, podporuje aj iniciatívy zamerané na zníženie spotreby energie, čo súvisí aj s činnosťami energetických komunít.²⁷

Novela zákona o obnoviteľných zdrojoch energie zo 16. júla 2023 zadefinovala v článku 2 zákona pojem *prosumer resp. aktívny odberateľ*, ktorým je *fyzická osoba alebo subjekt, ktorý je zároveň spotrebiteľom a výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie, najčastejšie z fotovoltických zariadení inštalovaných na vlastnej streche, za predpokladu, že výroba energie z obnoviteľných zdrojov nepredstavuje hlavnú hospodársku činnosť a kapacita zariadenia nepresahuje 50 kWp*.²⁸ Zákon o obnoviteľných zdrojoch energie zároveň definuje fyzické osoby a iné subjekty, ktoré sú koncovými odberateľmi elektrickej energie a sú oprávnené vyrábať a dodávať do elektrickej sústavy energiu vyrobenú v konkrétnych zariadeniach. V prípade podnikateľských subjektov nemôže výroba energie predstavovať ich hlavnú činnosť²⁹:

- *individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov* – koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastnú spotrebu v mikroinštalácii v mieste spotreby elektriny, za predpokladu, že v prípade koncového odberateľa, ktorý nie je odberateľom elektrickej energie v domácnosti, to nepredstavuje prevládajúcu hospodársku činnosť, elektrina vyrobená a spotrebovaná v tej istej hodine predstavuje vlastnú spotrebu a nepodlieha nákladom na nákup energie ani distribučným poplatkom
- *virtuálny prosumer obnoviteľnej energie* - koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastnú spotrebu v zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov pripojenom k distribučnej sústave

²⁷ National Guidelines for Energy Communities in Poland - <https://www.euki.de/en/euki-publications/national-guidelines-for-energy-communities-in-poland/>

²⁸ údaje poskytnuté poľským regulačným úradom - Energy Regulatory Office Poland

²⁹ <https://e-magazyny.pl/eksperckim-okiem/czym-sa-obywatelskie-spolecznosci-energetyczne-ose/>

elektrickej energie na inom mieste ako je miesto dodávky elektrickej energie tomuto odberateľovi, ktorá nie je pripojená k distribučnej elektrickej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacpodlažnej budovy, za predpokladu, že v prípade koncového odberateľa, ktorý nie je odberateľom elektrickej energie v domácnosti, to nepredstavuje prevládajúcu hospodársku činnosť,

- *kolektívny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov* - koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastné potreby v mikroiňstalácii alebo malej inštalácii pripojenej k distribučnej elektrickej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacjednotkovej budovy, v ktorej sa nachádza miesto spotreby elektrickej energie koncového odberateľa, za predpokladu, že v prípade koncového odberateľa nie je odberateľom elektrickej energie v domácnosti, táto výroba nepredstavuje prevládajúcu hospodársku činnosť.

Kolektívnym odberateľom môže byť aj odberateľ, ktorý vyrába elektrinu z obnoviteľných zdrojov elektriny pre vlastnú spotrebu, ale keďže býva v bytovom dome, nemá vlastnú strechu. Predpisy zavádzajúce kolektívneho odberateľa riešia problém bezstrešnej výstavby tým, že umožňujú obyvateľom bytových domov využívať spoločné zariadenia obnoviteľných zdrojov energie na svojich strechách a následne fakturovať vyrobenú energiu v rámci systému, ktorý fakturuje majiteľom fotovoltaiických zariadení v rodinných domoch. Podľa článku 4a odseku 3 zákona o energetike sa podiely na elektrine pridelené jednotlivým kolektívnym spotrebiteľom stanovujú na obdobie najmenej 12 mesiacov. Vzhľadom na účel tohto ustanovenia, ktorým je zabezpečiť stabilitu fakturačného systému, by sa toto obdobie malo počítať odo dňa podania oznámenia uvedeného v článku 5 odseku 3 zákona o obnoviteľných zdrojoch energie. Zmena podielov je možná až po uplynutí tejto lehoty a lehota na ďalšiu zmenu sa počíta odo dňa podania oznámenia týkajúceho sa tejto zmeny uvedeného v článku 5 odseku 4 zákona o obnoviteľných zdrojoch energie. V prípade oznámenia zmien a doplnení zmluvy medzi kolektívnymi spotrebiteľmi sa tieto lehoty počítajú odo dňa každého oznámenia o zmene zmluvy týkajúcej sa podielov, a nie samostatne pre jednotlivých kolektívnych spotrebiteľov. Koncový odberateľ sa môže súčasne stať individuálnym, kolektívnym a virtuálnym prosumerom energie z obnoviteľných zdrojov. Napríklad bytové družstvo, ktoré vyrába elektrinu pre spoločné priestory nehnuteľnosti ako individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov, môže tiež nainštalovať nové zariadenie alebo zvýšiť kapacitu existujúceho a potom zdieľať vyrobenú energiu s obyvateľmi. Môže tiež prideliť podiel svojho statusu virtuálneho spotrebiteľa danému energetickému bodu. Podmienkou pre kombinovanie rôznych typov spotrebiteľov je, aby danému energetickému bodu bola priradená kapacita maximálne 50 kW vrátane kapacity zariadenia prevádzkovaného ako individuálny spotrebiteľ, ako aj podielov na kolektívnom a virtuálnom statuse spotrebiteľa (článok 4 odsek 1c zákona o obnoviteľných zdrojoch energie). Okrem toho musí mať zariadenie fakturované ako kolektívny spotrebiteľ samostatný merač, určený výlučne preň, nezávislý od meračov spotrebiteľov alebo spoločných priestorov budovy. V takom prípade sa konečnému zákazníkovi fakturuje najprv ako individuálnemu spotrebiteľovi, potom ako kolektívnemu spotrebiteľovi a nakoniec ako virtuálnemu spotrebiteľovi (článok 4, odsek 2c, bod 3).³⁰

³⁰ PROSUMENT ZBIOROWY – PRAKTYCZNY PRZEWODNIK - <https://www.gov.pl/attachment/c84e85bd-c958-4c81-8982-ae794a7b694b>

Novela zároveň zavádza model P2P, známy aj ako partnerské obchodovanie, ktorý umožní prenos energie, ktorú jeden prosumer nespotreboval, inému prosumerovi, ktorý ju potrebuje, a to prostredníctvom online platformy alebo inej technológie. Nebude potrebné, aby ako sprostredkovateľ fungovala energetická obchodná spoločnosť, pretože transakcia bude priama a automatizovaná. Zavedenie partnerského obchodovania nie je jediným impulzom pre decentralizáciu energetického trhu, ktorú stanovuje najnovšia novela, ale je to bod, ktorý má jasne stanovený termín implementácie, odložený s cieľom poskytnúť čas na prípravu vhodných riešení.³¹ Tento koncept podporuje novela zákona o energetike z roku 2024, ktorá tiež stanovila právny rámec pre občianske energetické komunity a umožňuje účastníkom trhu, ako sú prosumeri a spotrebitelia, priamo medzi sebou obchodovať s energiou, hoci to možno uskutočňovať nepriamo prostredníctvom agregátora tretej strany.²¹

V Poľsku existujú tri formy energetických spoločenstiev:

- energetické družstvá,
- energetické klastre,
- občianske energetické komunity (CEC).

Energetické družstvo je forma organizácie, ktorá môže mať podobu bežného družstva alebo poľnohospodárskeho družstva, ak spĺňa požiadavky stanovené v zákone (zákon o družstvách alebo zákon o poľnohospodárskych družstvách). Je to organizácia, ktorá združuje výrobcov aj spotrebiteľov energie a funguje na demokratických a neziskových princípoch. Jej účelom je vyrábať, distribuovať a spotrebovávať energiu z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom, ktorý prináša prospech členom družstva a miestnej komunite. Poľská legislatíva obmedzuje činnosť energetických družstiev výlučne na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie, čo im bráni, aby sa súčasne zaoberali inými činnosťami, ako je skladovanie energie. Energetické družstvá môžu pôsobiť iba vo vidieckych a mestsko-vidieckych obciach a v oblasti, ktorá nezahŕňa viac ako tri susediace obce. Ich činnosť je obmedzená na oblasť, ktorú pokrýva jeden prevádzkovateľ distribučnej sústavy elektrickej energie alebo distribučnej sústavy plynu alebo tepla. Oblasť pôsobenia sa určuje na základe miesta pripojenia členov družstva k distribučnej sústave. V závislosti od typu činnosti musia energetické družstvá spĺňať určité obmedzenia, a teda celková inštalovaná kapacita všetkých zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov nesmie presiahnuť 10 MW a účinnosť výroby musí byť dostatočná na pokrytie najmenej 70 % ročnej potreby družstva a jeho členov. Prechodné ustanovenia umožňujú energetickým družstvám pôsobiacim v oblasti elektrickej energie znížiť minimálnu hranicu pokrytia dopytu na 40 % do konca roka 2026, ak žiadosť o zápis do registra energetických družstiev bude podaná do konca roka 2025. Fakturácia v energetickom družstve sa môže vykonávať rôznymi spôsobmi, ale najdôležitejším prvkom je presný zber údajov o energii. Každý člen družstva je fakturovaný na základe skutočnej spotreby energie, čo si vyžaduje pravidelné monitorovanie predložených údajov a fakturácie. Družstvo slúži ako sprostredkovateľ v miestnej výmene energie medzi výrobcami a spotrebiteľmi. Výrobcovia predávajú energiu družstvu a spotrebitelia ju od družstva nakupujú. Na konci fakturačného obdobia družstvo vyrovná predanú a nakúpenú energiu a potom fakturuje členom.³² V energetickom družstve si ceny energií stanovuje družstvo a jeho

³¹ <https://greencell.global/pl/gcnews/gc/podziel-sie-pradem-z-sasiadem-bezposrednia-sprzedaz-nadwyzek-energii-juz-wkrotce-mozliwa>

³² <https://wiecejnieenergia.pl/od-licznikow-po-faktury-rozliczenia-energii-w-spoldzielni/>

členovia, čo znamená väčšiu flexibilitu pri prispôbovaní sadzieb skutočným nákladom na výrobu energie. Družstvo môže znižovať ceny v závislosti od trhových podmienok, čím poskytuje väčšiu kontrolu nad výdavkami na energiu. Ďalšou výhodou je, že družstvo si môže stanoviť pevnú cenu energie na dané obdobie. Toto usporiadanie zaručuje cenovú stabilitu pre členov, ako aj transparentnosť a kontrolu nad nákladmi na elektrinu. V prípadoch, keď daná spoločnosť, domácnosť alebo miestna samospráva čelí energetickej chudobe, môže družstvo ponúknuť zníženú cenu elektriny na podporu konkrétnych subjektov v ich miestnej komunite.³³

Energetický klastor je občianskoprávna dohoda medzi miestnymi subjektmi, ktoré spolupracujú pri výrobe, skladovaní, distribúcii a vyrovnaní dopytu po elektrickej energii, teple, chlade alebo palivách. V Poľsku boli energetické klastre formálne zavedené do zákona v roku 2016, hoci iniciatívy tohto typu existovali už skôr. Zavedenie tejto formy organizácie do zákona jej umožnilo plne sa zapojiť do energetického trhu. Energetické klastre môžu pôsobiť ako v oblasti OZE, tak aj s využitím iných technológií, hoci do roku 2026 musí aspoň 30 % energie dodávanej do sústavy pochádzať z OZE. Na rozdiel od iných energetických subjektov nie je energetický klastor povinný oddeľovať svoje distribučné činnosti od činností v oblasti výroby a obchodovania, ak počet zákazníkov v klastri nepresahuje 100 000. Energetické klastre majú za cieľ zvýšiť energetickú účinnosť, znížiť náklady na energiu, zlepšiť energetickú bezpečnosť a podporiť miestnu energetickú sebestačnosť. Tieto činnosti majú tiež za cieľ minimalizovať vplyv na životné prostredie znížením emisií CO₂. Celková kapacita zariadení v klastri nesmie presiahnuť 150 MW a energia by mala pokryť aspoň 40 % ročnej spotreby účastníkov klastra. Klastre môžu fungovať iba v distribučnej sústave s napätím nižším ako 110 kV, v rámci jednej oblasti alebo maximálne piatich susediacich obcí. Podobne ako energetické družstvá, klastre nemôžu pokrývať pripojenia so susednými krajinami. Od roku 2017 Ministerstvo energetiky usporiadalo dve súťaže, v ktorých vybralo 66 modelových energetických klastrov. Odhaduje sa, že v súčasnosti v Poľsku funguje približne 170 – 180 klastrov. Od januára 2024 vedie Úrad pre reguláciu energetiky (URE) register energetických klastrov, hoci proces registrácie nových klastrov je prísny – do augusta 2024 boli zaregistrované len dva subjekty.³⁴

Občianskou energetickou komunitou (OBK) sa rozumie subjekt s právnou spôsobilosťou, ktorý funguje na základe dobrovoľnej a otvorenej účasti. Rozhodovacie a kontrolné právomoci majú jej členovia, akcionári alebo partneri. Môžu to byť fyzické osoby, miestne samosprávy alebo mikropodniky alebo malé podniky (pre ktoré hospodárska činnosť v energetickom sektore nie je hlavnou činnosťou). Zriadenie občianskej energetickej komunity má priniesť environmentálne, ekonomické a sociálne prínosy. Kľúčovou črtou OBK je jej lokálna pôsobnosť v rámci jednej alebo viacerých susedných obcí, pričom sa zabezpečuje, že každý člen má slovo v rozhodovaní komunity. Vyznačuje sa tiež svojou nekomerčnou povahou – cieľom nie je maximalizovať zisky, ale dosiahnuť sociálne a energetické výhody založené na obnoviteľných zdrojoch energie. Aby subjekt mohol legálne fungovať ako občianska energetická komunita, musí spĺňať kritériá účasti (obyvatelia, miestna samospráva, miestne subjekty) a vyrábať energiu z obnoviteľných zdrojov energie v rámci územia jednej

³³ <https://wiecejnazenergia.pl/czy-to-sie-oplaca/>

³⁴ National Guidelines for Energy Communities in Poland - <https://www.euki.de/en/euki-publications/national-guidelines-for-energy-communities-in-poland/>

alebo viacerých obcí. Členmi komunity môžu byť jednotlivci – obyvatelia danej obce – ako aj miestne samosprávy, školy, farnosti, miestne podniky a kultúrne inštitúcie. Rozhodnutia týkajúce sa správy infraštruktúry – napr. fotovoltickej farmy – sa prijímajú spoločne a vyrobená energia sa zdieľa podľa stanovených pravidiel. OBK funguje na princípe lokálnej výroby a spotreby energie. Zariadenia na obnoviteľné zdroje energie – ako sú fotovoltické panely, veterné turbíny a bioplynové stanice – vyrábajú energiu, ktorú potom využívajú členovia komunity: v domácnostiach, školách, kanceláriách a miestnych podnikoch. Prebytočnú energiu je možné skladovať alebo privádzať do sústavy, čo umožňuje udržateľné riadenie spotreby energie a fakturáciu v rámci komunity.³⁵ Zároveň musí byť zapísaná do registra občianskych energetických komunít, ktorý vedie predseda URE. Okrem splnenia tejto podmienky je na prevádzkovanie komunity potrebné získať príslušný právny status, potvrdený zápisom do Národného súdneho registra. Ak rozsah a mierka činnosti nového subjektu vyžadujú licenciu alebo zápis do registra regulovaných činností, tieto podmienky musia byť splnené. Vytvorenie a pokračovanie činnosti občianskych energetických komunít ponúka príležitosť využiť potenciál miestnych zdrojov. Táto iniciatíva minimalizuje energetické straty pri prenosoch na veľké vzdialenosti. Vytvára tiež väčšiu energetickú nezávislosť pre komunity, ktoré sú citlivé na zmeny cien a poruchy systému. Vytváranie občianskych energetických komunít je novou formou činnosti, ktorá sa zameriava na ľudí bez skúseností v energetickom sektore. Z tohto dôvodu bude vývoj tohto nástroja vyžadovať silné zapojenie miestnych lídrov. Je potrebné zvýšiť informovanosť verejnosti o občianskych energetických komunitách, vytvoriť vzdelávacie balíky a zaviesť ďalšie nástroje na stimulovanie angažovanosti a vzdelávania. Je to dôležité, pretože založenie podniku si vyžaduje splnenie určitých formálnych a právnych požiadaviek týkajúcich sa registrácie, uzavretia zmluvy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy a získania povolení na výstavbu alebo inštaláciu zdrojov obnoviteľnej energie. Občianska energetická komunita môže byť aj finančnou výzvou. Potenciálne úspory sa prejavujú až vo fáze prevádzky zariadenia.²¹

Proces vytvárania energetického spoločenstva v Poľsku nie je, žiaľ, jednoduchý a v niektorých oblastiach je z administratívneho hľadiska pomerne náročný. Hlavné problémy súvisiace s týmto procesom možno rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

1. *Porozumenie predpisom a výber právnej formy* – vyžaduje hlboké právne znalosti a znalosť energetického trhu energetického trhu, aby bolo možné prispôbiť právnu štruktúru komunity (napr. družstvo, klastrová organizácia, OSE) miestnym potrebám.
2. *Výber technológie a technickej organizácie* – pokročilé technické posúdenie miestneho energetického potenciálu a jeho zosúladienie s vhodnými technologickými riešeniami, napr. v oblasti výroby energie, je náročná úloha. Dôležitý je aj rozsah a štruktúra zdrojov energie, ako aj výber skupiny spotrebiteľov tak, aby sa maximalizovali miestne prínosy prostredníctvom energetického spoločenstva.
3. *Príprava dokumentácie* – príprava komplexnej dokumentácie vrátane finančných analýz technické aspekty, stanovy, dohody a žiadosti. Tento proces je časovo náročný a vyžaduje spoluprácu s odborníkmi.

³⁵ <https://flexipowergroup.pl/obywatelskie-spolecznosci-energetyczne-nowy-kierunek-rozwoju-lokalnej-energetyki-w-2025/>

4. *Rokovania a uzatváranie zmlúv* – je potrebné uzatvoriť množstvo interných zmlúv (medzi členmi komunity) a externých dohôd (s dodávateľmi služieb a tovaru). Tieto dohody musia byť v súlade s energetickým právom, čo je právna výzva.
5. *Financovanie* – získanie financovania si vyžaduje prispôsobenie projektov kritériá rôznych programov dotácií, čo si vyžaduje pokročilé znalosti projektového manažmentu a financií.
6. *Regulačné obmedzenia pre miestne samosprávy* – miestne samosprávy majú ťažkosti pri dodržiavaní zákona o verejnom obstarávaní, čo komplikuje dlhodobé investície do obnoviteľných zdrojov energie. Zrušenie povinnosti uplatňovať zákon o verejnom obstarávaní by mohlo uľahčiť činnosť miestnych samospráv v energetických klastroch
7. *Získanie licencie* – proces získania licencie na výrobu alebo obchodovanie s energiou je zložitý a vyžaduje splnenie prísnych finančných a technických požiadaviek. Hoci bola zavedená licencia SOFT, pre menšie subjekty zostáva značnou výzvou. Doposiaľ takúto licenciu v Poľsku v roku 2021 získal len energetický klaster PEC Suwałki.

Všeobecné zásady a možnosti zdieľania energie a prístupu k údajom sú upravené na vnútroštátnej úrovni. Konkrétne obmedzenia týkajúce sa počtu členov, vzdialenosti medzi zariadeniami alebo počtu zariadení, ak existujú, však súvisia skôr s konkrétnymi technickými alebo zmluvnými podmienkami ako s všeobecnými právnymi obmedzeniami. Účelom energetických spoločenstiev v Poľsku je vyrábať energiu výlučne pre svojich členov a len v tomto rozsahu je možné v rámci energetických spoločenstiev realizovať zdieľanie energie. Členovia komunity môžu určiť spôsob rozdeľovania vyrobenej energie medzi sebou, napr. na základe vnútorných dohôd alebo stanov komunity. Tieto spôsoby môžu byť upravené v súlade s potrebami a rozhodnutiami väčšiny členov komunity, ak sú takéto zmeny v súlade s platnými právnymi predpismi a predpismi komunity. Najnovšia novela zákona o OZE zaviedla nové možnosti zdieľania elektrických pripojení prostredníctvom takzvaného vzorca *združovania káblov*. To umožňuje pripojiť viacero obnoviteľných zdrojov k sústave pomocou jediného pripojenia zdieľaného medzi týmito zdrojmi. OZE tak získavajú lepší prístup k pripojovacej infraštruktúre a zariadeniam na skladovanie energie. Takéto zdieľanie sústavy umožňuje využitie existujúcich podmienok pripojenia k sústave a priestoru, ktorý v energetickom systéme chýba. Na rozvoj energetických komunít vplývajú rastúce ceny energie, technologický pokrok v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a podporná legislatíva, najmä dotácie. Vzdelávacie a osvetové kampane zohrávajú dôležitú úlohu pri budovaní akceptácie týchto iniciatív. Rozvoj energetických komunít je zároveň úzko spojený s inováciami v oblasti skladovania energie. Napriek pokroku existujú aj významné prekážky, ktoré bránia rozvoju energetických komunít. Tieto si vyžadujú zmeny v predpisoch, zlepšenia v energetickej infraštruktúre, efektívnejšie administratívne postupy a lepší výpočet zliav, napr. v distribučných poplatkoch. Je tiež nevyhnutné zvýšiť investície do distribučnej sústavy a podporovať technológie, ktoré podporujú rozvoj týchto komunít. Je potrebné zaviesť účinné mechanizmy na monitorovanie a dohľad nad činnosťou prevádzkovateľov distribučných sústav a regulačných orgánov. Ďalší rozvoj týchto komunít si vyžaduje flexibilné predpisy, ktoré budú podporovať ich vytváranie a fungovanie, ako aj lepšie možnosti financovania takýchto iniciatív.²³

Ceny elektrickej energie v Poľsku (vrátane zdieľanej elektrickej energie z OZE) kombinujú trhové náklady na energiu s fixnými distribučnými a regulačnými poplatkami. Pre

domácich spotrebiteľov je k dispozícii nová dynamická cenová možnosť, pri ktorej ceny kolíšu na základe veľkoobchodných trhových cien, a existujú aj regulované tarify. Konečná faktúra zahŕňa náklady na dodávku energie, prenos, distribúciu a rôzne poplatky stanovené vládou, napríklad za kogeneráciu a poplatok za obnoviteľné zdroje energie alebo kapacitný poplatok. Upozorňujeme, že v súčasnosti platí cenový strop za elektrinu stanovený na 500 PLN (približne 117 EUR) za MWh pre domácnosti.

Príklad predaja zdieľanej elektriny v rámci energetického družstva: Člen A má fotovoltickú elektrárňu s výkonom 200 kW. 14. júla medzi 12:00 a 13:00 elektrárňu vyrobila 100 kWh. Dňa 14. júla medzi 12.00 a 13.00 hodinou člen B spotreboval vo svojom výrobnom závode 40 kWh a člen C vo svojej dielni 30 kWh. Pre účely družstva predpokladáme, že členovia B a C spotrebovali elektrinu (spolu 70 kWh), ktorú člen A vyrobil zo svojej fotovoltickej elektrárne. Členovia B a C za túto energiu zaplatia energetickému družstvu, ktoré potom zaplatí výrobcovi. Prebytok elektriny vyrobenej v danej hodine oproti spotrebovanej energii (vo vyššie uvedenom príklade je to 30 kWh (100 kWh – 70 kWh)) sa dodáva do sústavy v rámci systému sieťového merania. 60 % tejto energie (t. j. 18 kWh v našom príklade) môžu zákazníci využívať počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov.

Výnimky z verejného práva pre energiu vyrobenú a spotrebovanú interne. Jednou z hlavných motivácií pre zakladanie energetických družstiev je oslobodenie od poplatkov za energiu vyrobenú a spotrebovanú interne, čo umožňuje stanoviť priaznivú cenu pre všetky strany.

V súvislosti s množstvom elektriny vyrobenej vo všetkých zariadeniach OZE a následne spotrebovanej všetkými odberateľmi elektriny v družstve vrátane množstva elektriny vyúčtovaného v rámci zľavy sa neúčtuje ani nevyberá:

- poplatky za obnoviteľnú energiu;
- poplatok za kapacitu;
- poplatok za kogeneráciu;
- spotrebná daň (ak je zariadenie s výkonom do 1 MW).

V uvedenom príklade by až 86 kWh zo 100 vyrobených kWh bolo oslobodených od vyššie uvedených poplatkov. Podľa spotrebnej dane sa elektrina vyrobená v zariadení OZE člena, ktorý ju vyrába, a spotrebovaná členmi, ktorí ju prijímajú, považuje za spotrebu elektriny vyrobenej daným subjektom v zmysle ustanovení zákona zo 6. decembra 2008 o spotrebnej dani, a preto je oslobodená od spotrebnej dane, za predpokladu, že celková inštalovaná elektrická kapacita všetkých zariadení OZE energetického družstva nepresiahne 1 MW.

Jednou z kľúčových výhod je však to, že sa platia výrazne nižšie variabilné distribučné poplatky na základe množstva vyrobenej a spotrebovanej elektriny. Výška týchto poplatkov závisí od množstva elektriny vyrobenej vo všetkých zariadeniach obnoviteľnej energie energetického družstva, dodanej do sústavy a následne odobratej všetkými výrobcami a odberateľmi, ktorí sú členmi tohto energetického družstva, vrátane množstva elektriny vyrovnannej so zľavou, zaplatenej do súčtu: priemernej predajnej ceny elektriny na konkurenčnom trhu v predchádzajúcom štvrtroku (tabuľka 10), ktorú oznámil predseda Úradu pre reguláciu energie podľa článku 23 odseku 2 bodu 18a zákona o energetike (Prawo energetyczne), a prebytku množstva elektriny dodanej do distribučnej sústavy elektriny nad množstvom elektriny odobratej z tejto sústavy všetkými výrobcami a odberateľmi energetického družstva (MWh). To znamená, že v prípade 100 % vlastnej spotreby (t. j. žiadneho prebytku elektriny dodanej do distribučnej sústavy v porovnaní s množstvom

elektriny odobratej z tejto sústavy všetkými výrobcami a spotrebiteľmi elektriny energetického družstva (MWh)) sa nebudú účtovať variabilné distribučné poplatky za energiu vyrobenú v zariadeniach obnoviteľných zdrojov energie členských výrobcov. Z doterajších zúčtovaní energetických družstiev za celé kalendárne roky – napr. Energetické družstvo Czerwona – vyplýva, že obmedzenia výšky variabilných distribučných poplatkov môžu priniesť relatívne veľké úspory. Dôležitým pravidlom pri vyúčtovaní energie vyrobenej v rámci energetického družstva je, že výrobca ju nemôže predávať nikde mimo družstva a jeho členov.³⁶

Tabuľka 10 Priemerná cena elektriny na konkurenčnom trhu (ročná a štvrťročná)³⁷

Rok	Priem. ročná predajná cena elektriny na konkurenčnom trhu [€/MWh] ³⁸	Priemerná štvrťročná predajná cena elektriny na konkurenčnom trhu [€/MWh]			
		1.štvrťrok	2.štvrťrok	3.štvrťrok	4.štvrťrok
2025	-	111,91	100,04	-	-
2024	122,31	120,55	117,38	124,06	126,72
2023	179,00	209,74	177,15	173,60	160,12
2022	123,46	110,41	111,26	133,51	138,34

³⁶ <https://cclaw.com.pl/publikacje/spoldzielnie-energetyczne-w-praktyce-korzysci-finansowe-i-rozliczanie/>

³⁷ <https://www.ure.gov.pl/pl/energia-elektryczna/ceny-wskazniki/7852,Srednia-cena-sprzedazy-energii-elektrycznej-na-rynku-konkurencyjnym-roczna-i-kwa.html>

³⁸ kurz zo dňa 29.10.2025, 1 PLN = 0,24 €, <https://nbs.sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/denny-kurzovy-listok-ecb/>

Tabuľka 11 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Poľsku

Legislatíva	Novela zákona o OZE zo 16.júla 2023 Energetický zákon
Stav	V platnosti, v prípade OBK stále chýbajú podrobné vykonávacie predpisy a technické normy
Povolené typy modelov zdieľania	individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov virtuálny prosumer obnoviteľnej energie kolektívny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov energetické družstvo energetické klastre občianske energetické komunity
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov - koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastnú spotrebu v mikroinštalácii v <i>mieste spotreby elektriny</i> virtuálny prosumer obnoviteľnej energie - koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastnú spotrebu v zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov <i>pripojenom k distribučnej sústave elektrickej energie na inom mieste ako je miesto dodávky</i> elektrickej energie tomuto odberateľovi, ktorá nie je pripojená k distribučnej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacpodlažnej budovy kolektívny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov - koncový odberateľ, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z obnoviteľných zdrojov energie pre vlastné potreby v mikroinštalácii alebo malej inštalácii pripojenej k distribučnej elektrickej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacjednotkovej budovy, v ktorej sa nachádza miesto spotreby elektrickej energie koncového odberateľa energetické družstvo - výroba energie výlučne z OZE, pôsobenie len vo vidieckych a mestsko-vidieckych obciach, oblasť zahŕňa najviac 3 susediace obce, kapacita všetkých zariadení nesmie presiahnuť 10 MW energetické klastre - pôsobenie v oblasti OZE, ale aj iných technológií, aspoň 30 % musí pochádzať z OZE, počet odberateľov do 10.000, fungovanie v distribučnej sústave s napätím nižším ako 110 kV občianske energetické komunity - výroba energie z OZE, otvorená účasť, členmi komunity môžu byť jednotlivci – obyvatelia danej obce – ako aj miestne samosprávy, školy, farnosti, miestne podniky a kultúrne inštitúcie, lokálna pôsobnosť v rámci jednej alebo viacerých susedných obcí.
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Cena elektriny v rámci občianskej energetickej komunity nie je konštantná a závisí od mnohých faktorov vrátane lokality, poskytovateľa a spôsobu fakturácie. Ceny kombinujú trhové náklady na energiu s fixnými distribučnými a regulačnými poplatkami. V prípade elektriny vyrobenej a spotrebovanej členmi, ktorí ju prijímajú - oslobodená od spotrebnej dane , (ak celková inštalovaná elektrická kapacita všetkých zariadení OZE nepresiahne 1 MW). Výška sieťových poplatkov závisí od množstva elektriny vyrobenej vo všetkých zariadeniach obnoviteľnej energie energetického družstva, dodanej do sústavy a následne odobratej všetkými výrobcami a odberateľmi, ktorí sú členmi tohto energetického družstva, vrátane množstva elektriny vyrovnanej so zľavou.

6 Maďarsko

V Maďarsku sa v roku 2021 začalo s transpozíciou smerníc EÚ o vnútornom trhu s elektrinou a smernicou RED II, čím vznikol prvý koncept energetických spoločenstiev pre sektor elektrickej energie. Konceptie občianskych energetických spoločenstiev (v maďarskej terminológii CEC) a energetických spoločenstiev využívajúcich obnoviteľné zdroje energie (v maďarskej terminológii REC) podľa týchto dvoch smerníc už boli zahrnuté do zákona o elektrine (zákon LXXXVI z roku 2007), ale v právnych predpisoch upravujúcich ich zriaďovanie a prevádzku stále existujú medzery, ktoré je potrebné vyplniť. Najdôležitejšími krokmi pri podpore energetických komunít v Maďarsku je vytvorenie regulačného testovacieho prostredia pre pilotné projekty, následné zavedenie legislatívnych zmien potrebných na podporu úspešne otestovaných obchodných modelov nasledované poskytovaním technických, právnych, organizačných a finančných poradenských služieb a finančnou podporou potrebnou na implementáciu nových energetických komunít.

Najrelevantnejším národným riešením je energetická komunita spoločenstiev vlastníkov bytov, špecifická forma miestneho zdieľania energie, ktorá sa bude uplatňovať od 1. septembra 2025 (na základe zákona LXXXVI z roku 2007, oddiel 66/B (7) a vládneho nariadenia č. 466/2024 (XII. 30.) § 38 ods. 5). V zmysle tohto zákona ide o „*spoločenstvo vlastníkov bytov v zmysle zákona o spoločenstvách vlastníkov bytov – vrátane bytových družstiev podľa zákona o bytových družstvách – na základe písomnej dohody medzi vlastními najmenej dvoch bytov alebo nebytových priestorov. Účelom energetického spoločenstva v bytovom dome je:*

- a) *zriadiť a prevádzkovať malú elektrárňu pripojenú k pripojovacím zariadeniam bytového domu za bodom pripojenia verejnej sústavy bytového domu, pričom členovia sú aktívnymi užívateľmi, a*
- b) *elektrická energia vyrobená malou elektrárnou domácej veľkosti sa používa predovšetkým na spoločnú spotrebu bytového domu a na spotrebu členov energetického spoločenstva bytového domu.*“³⁹

V súčasnosti legislatíva definuje aj nasledujúce typy energetických spoločenstiev:

- *energetická komunita*³⁹ - hlavným cieľom energetickej komunity nemôže byť finančný zisk, ale skôr poskytovanie environmentálnych, ekonomických a sociálnych výhod svojim členom alebo v oblasti pôsobenia uvedenej v zakladajúcom dokumente energetického spoločenstva. Energetická komunita vyrába, skladuje a spotrebúva elektrickú energiu, poskytuje služby distribúcie flexibility, distribuuje a agreguje elektrickú energiu, poskytuje služby elektromobility alebo prevádzkuje zariadenia na nabíjanie elektrických vozidiel. Podľa zákona o elektrine energetická komunita poskytuje environmentálne, ekonomické a sociálne výhody pre komunitu „tým“, že vykonáva jednu z týchto činností. Takáto podmienka, podľa ktorej by energetická komunita alebo komunita obnoviteľných zdrojov energie mohla poskytovať uvedené výhody iba vykonávaním činností uvedených v zákone, však nevyplýva z definícií EÚ ani z žiadneho iného smernice. Okrem toho v zozname činností, ktoré je možné

³⁹ <https://njt.hu/jogszabaly/2007-86-00-00.117#SZ12@BE2A>

vykonávať, chýba kategória služieb energetickej efektívnosti a iných energetických činností, čo je tiež v rozpore s definíciou EÚ.

- *komunita obnoviteľnej energie*⁹ - v porovnaní s energetickou komunitou spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu vyrába elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie a spotrebúva, skladuje alebo takúto elektrinu predáva. Skutočné riadenie komunity obnoviteľnej energie vykonáva člen alebo členovia, ktorých pripojovacie body v miestach použitia sa nachádzajú v tej istej oblasti transformátorovej stanice vysokého/stredného napätia ako pripojovacie body zariadenia na skladovanie elektrickej energie a elektrárne vo vlastníctve komunity obnoviteľnej energie stredonapäťovej transformátorovej stanice. Na základe zákona o elektrine nesmie energetická komunita (vrátane komunity pre obnoviteľné zdroje energie) vykonávať činnosti riadenia prenosovej sústavy, distribúcie elektriny, univerzálnej služby ani organizovaného prevádzkovania trhu s elektrinou. Zákon o elektrine obsahuje aj mierne odlišné pravidlo v porovnaní s pravidlami EÚ týkajúcimi sa samotného riadenia energetických komunít, keď uvádza, že fyzická alebo právnická osoba v energetickej komunite, ktorej povolanie alebo hlavná hospodárska činnosť je v oblasti dodávok elektriny alebo plynu, nemôže byť členom energetickej komunity, ktorý riadi energetickú komunitu samostatne, alebo – ak je energetická komunita riadená orgánom zloženým z viacerých osôb - väčšinovým členom. Takýto člen energetickej komunity sa nemôže zúčastňovať na rozhodovacom orgáne energetickej komunity v rozsahu potrebnom na výkon riadiacich práv.

V zmysle § 66 (4a) zákona o elektrine môže energetická komunita svojim členom poskytovať aj služby nákupného agenta a službu zdieľania alokácie pre svojich členov. Účelom nákupnej komunity je zabezpečiť, aby nákupný agent konajúci v jej mene na základe prednosti záujmov používateľov zúčastňujúcich sa na nákupnej komunite rokoval s dodávateľom elektrickej energie s cieľom uzavrieť zmluvu o nákupe elektrickej energie alebo zmluvu o významnej zmluvnej podmienke medzi stranami. Úlohy nákupného agenta môžu zahŕňať aj pomoc pri plnení zmluvných podmienok, ktoré stanovujú identické práva alebo povinnosti pre užívateľov zúčastňujúcich sa na nákupnej komunite, najmä plnenie úloh v oblasti podávania správ o údajoch vyplývajúcich z konsolidovanej dohody o plánovaní.

Primárnym cieľom energetickej komunity nemôže byť dosahovanie finančných ziskov, ale poskytovanie environmentálnych, ekonomických a sociálnych výhod pre komunitu jej členom alebo pre oblasť pôsobenia uvedenú v zakladajúcej listine energetickej komunity. Energetická komunita vyrába, skladuje, spotrebúva elektrinu, poskytuje služby distribučnej flexibility, distribuuje elektrinu, agreguje, poskytuje služby elektromobility alebo prevádzkuje elektrické nabíjacie stanice.⁴⁰

Podľa § 66/B ods. 1 a ods. 1a zákona o elektrine môže byť energetická komunita/komunita obnoviteľnej energie v Maďarsku založená ako *družstvo* alebo *neziskové obchodné združenie*. Členstvo v energetických komunitách nie je legislatívne obmedzené. To znamená, že členom sa môže stať akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, vrátane miestnych orgánov. Možnosť členstva miestnych samospráv a štátnych alebo municipálnych spoločností však nie je neobmedzená. Pri zakladaní neziskovej hospodárskej spoločnosti musí

⁴⁰ informácie poskytnuté MEKH, regulačným úradom v Maďarsku

miestna samospráva zohľadniť aj ustanovenia zákona o národnom majetku. Neziskové hospodárske združenie, v ktorom má štát alebo miestna samospráva väčšinový vplyv, buď samostatne, alebo spoločne, môže nadobudnúť podiel v neziskovom hospodárskom združení, ktoré je vo väčšinovom vlastníctve štátu alebo miestnej samosprávy, a môže založiť iba neziskové hospodárske združenie, v ktorom má väčšinový vlastnícky podiel. Pokiaľ ide o členstvo miestnej samosprávy v družstvách, je potrebné poznamenať, že hlasovacie práva nie sú nevyhnutne úmerné podielu miestnej samosprávy na majetku (vzhľadom na zásadu jeden člen, jeden hlas). V družstve, ktoré môže byť založené najmenej tromi členmi, počet členov, ktorí nie sú fyzickými osobami, nesmie presiahnuť jednu tretinu celkového počtu členov. V prípade hospodárskych partnerstiev musia mať verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť najmenej dvoch členov, zatiaľ čo spoločnosť s ručením obmedzeným alebo akciová spoločnosť môže byť založená aj s jedným členom.

Zatiaľ neexistujú žiadne praktické skúsenosti so zdieľaním elektrickej energie. Koncepcia zdieľania sa nachádza aj zákone o elektrine a v zásade je možné viacero foriem zdieľania. Aktívni používatelia aj energetické komunity majú právo zdieľať elektrickú energiu, ktorú vyrábajú alebo dokonca skladujú, priamo s inými používateľmi alebo energetickými komunitami. Zdieľanie môže prebiehať prostredníctvom verejnej sústavy, súkromných vedení alebo prepojovacích zariadení. Okrem toho je možné elektrinu zdieľať s príjmom prostredníctvom súkromnej linky a príjemca môže elektrinu, ktorú vyrobí alebo uloží, zdieľať priamo s držiteľom licencie na súkromnú linku prostredníctvom súkromnej linky. Zdieľanie zahŕňa prenos energie za poplatok aj bezplatne. Neexistuje žiadne konkrétne územné ani iné obmedzenie zdieľania elektriny, ale jeho implementácii bráni nedostatok podrobných právnych ustanovení. Energetická komunita má podľa maďarského práva nárok na zdieľanie, ale právny rámec pre to, ako ju môže v skutočnosti previesť na svojich členov, alebo na iných používateľov, alebo prípadne na iné energetické komunity, sa ešte len musí vypracovať. Zákony o elektrine na primárnej úrovni stanovujú právo účastníkov trhu s energiou na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup do sústavy. Držiteľ licencie na distribučnú sústavu je povinný zabezpečiť pripojenie a prístup do sústav transparentným, neovplyvňujúcim a rovnakým spôsobom. Udeľovanie licencií na nové výrobné kapacity sa musí vykonávať transparentným spôsobom, v súlade s požiadavkou rovnakého zaobchádzania, pričom sa však musí zohľadniť priorita obnoviteľných zdrojov energie a využívanie alternatív k budovaniu nových výrobných kapacít, najmä riešení regulácie na strane dopytu a skladovania elektriny. V súvislosti s presadzovaním požiadavky rovnakého zaobchádzania vypracuje maďarský regulačný úrad všeobecné pravidlá pre prístup používateľov sústavy k verejnej sústave. Podmienkami pripojenia k elektrickej sústave a používania sústavy sú zriadenie bilančnej skupiny alebo vstup do nej, uzavretie potrebných zmlúv o používaní sústavy a pripojení a platenie poplatkov za používanie sústavy. Okrem získania úradných povolení je na zabezpečenie prenosu elektriny vyrobenej elektrárnou nevyhnutné pripojenie k prenosovej a distribučnej sústave. Za týmto účelom je energetická komunita povinná uzavrieť s držiteľom licencie na používanie sústavy zmluvu o pripojení k sústave za účelom využívania sústavy. Po úspešnom uvedení do prevádzky sa uzatvára zmluva o využívaní sústavy a zmluva o bilančnej skupine. Pre energetické komunity môže vytvorenie družstevných komunít priniesť výhodu z hľadiska DPH, pričom všeobecná sadzba DPH je 27 %. „Družstevné spoločenstvo“ podľa zákona o DPH zavádza oslobodenie od DPH pre služby poskytované daným

poskytovateľom služieb jeho členom, ak členovia používajú danú službu na účely vlastných služieb alebo činností oslobodených od dane mimo svojho zdaniteľného postavenia. Stále existuje veľa problémov, ktorým chýbajú podrobné pravidlá, bez ktorých už etablované energetické komunity nemôžu začať svoju činnosť. Najvýznamnejším nedostatkom je nedostatok podrobných pravidiel týkajúcich sa spoločného využívania aktivít.⁴¹

Zdieľanie elektrickej energie nie je obmedzené z hľadiska územia ani žiadneho iného aspektu, ale jeho implementácia je sťažená nedostatkom podrobných právnych ustanovení. Energetická komunita má podľa maďarského práva právo zdieľať energiu, ale právny rámec pre to, ako ju môže skutočne prenášať svojim členom, iným používateľom alebo iným energetickým komunitám, ešte nie je vypracovaný. Regulácia možností zdieľania pre komunity využívajúce obnoviteľnú tepelnú energiu v oblasti diaľkového vykurovania/chladenia je tiež stále v štádiu prípravy. Pravidlá upravujúce prístup k údajom sú stanovené aj v zákone o elektrine, ale tieto neobsahujú žiadne výslovné pravidlá pre energetické komunity a v súčasnosti neposkytujú prístup k údajom v reálnom čase.⁴²

Hoci spomenuté nariadenia už sú v platnosti, praktická implementácia je stále v počiatočnom štádiu. Členovia energetického spoločenstva v bytovom dome si môžu vybrať medzi dvoma modelmi zúčtovania (zákon LXXXVI z roku 2007, § 66/B (9)):

- 1. Zľavnená úhrada sieťových poplatkov** (pre domácnosti s konvenčnými meradlami): Ak sa elektrina vyrába a spotrebúva lokálne v rovnakom čase, prevádzkovateľ distribučnej sústavy vypláca komunite (nie jednotlivým užívateľom sústavy) proporcionálnu náhradu poplatkov za používanie sústavy. Toto sa nazýva zľavnená náhrada poplatkov za používanie sústavy a odráža úspory nákladov vyplývajúce zo zníženého využívania verejnej sústavy. Komunita dostáva platbu za vyrobenú energiu a náhradu poplatkov za používanie sústavy, ktorú potom rozdelí medzi jednotlivých používateľov sústavy.
- 2. Model rozdelenia** (pre domácnosti s inteligentnými meradlami): V tomto modeli sa vyrobená elektrická energia virtuálne rozdelí medzi účastníkov podľa dohody o rozdelení. Vyúčtovanie sa zakladá na korigovaných časových radových meraciach údajoch zbieraných každých 15 minút pomocou diaľkovo čitateľných inteligentných meradiel. Kľúč zdieľania môžu byť pevné alebo dynamické.³⁶

Doplnenie § 66/B kapitoly LXXXVI zákona o energetickom spoločenstve z roku 2007 nadobudlo účinnosť 1. septembra 2025, ktoré umožňuje zriadenie energetického spoločenstva v prípade bytových domov a bytových družstiev na základe písomnej dohody medzi vlastníckmi najmenej dvoch bytov alebo nebytových priestorov s cieľom:

- členovia ako aktívni užívatelia by mali za pripojovacím bodom verejnej sústavy bytového domu nainštalovať a prevádzkovať malú elektrárňu pre domácnosť, pripojenú k pripojovaciemu zariadeniu bytového domu, a
- elektrinu vyrobenú malou elektrárnou pre domácnosť využíva energetická komunita bytových domov predovšetkým na spoločnú spotrebu bytového domu a na spotrebu členov energetickej komunity bytových domov.

⁴¹ COMMENCE Community Energy in Central Europe - Útmutató energiaközösségek számára Magyarország, https://www.euki.de/wp-content/uploads/2025/09/COMMENCE_Utmutato_energiakozossegeknek_Updated.pdf

⁴² https://mtvsz.hu/uploads/files/commence_magyarorszag_az_energiakoezoessegek_szabalyozasi_keretrendszer.pdf

V prípade modelu rozdelenia môže byť metóda pridelenia nasledovná:

- **Statické zdieľanie** (medzi členmi energetickej komunity bytového domu, určením pomeru zdieľania).
- **Dynamické zdieľanie** (medzi členmi energetickej komunity bytového domu v pomere k ich skutočnej spotrebe až do rozsahu ich spotreby).

Úhradu zľavneného poplatku za používanie systému je možné vypočítať na základe množstva elektriny spotrebovanej súčasne s výrobou elektriny vyrobenej v rámci energetickej komunity bytového domu, pretože elektrina vyrobená a spotrebovaná lokálne nebola zabezpečená verejnou sieťou. Vrátenie poplatku za používanie systému sa vypočíta z množstva elektriny určeného na základe rozdielu medzi množstvom elektriny dodanej do pripojovacieho zariadenia diaľkovo dostupným meradlom spotreby malej elektrárne pre domácnosť pripojenej k pripojovaciemu zariadeniu – vnútornej sústave bytového domu – a množstvom dodaným do verejnej distribučnej sústavy nameraným meradlom spotreby umiestneným v mieste pripojenia, ktoré napomáha zúčtovaniu energetického spoločenstva bytového domu.

Výška vrátenia zľavneného poplatku za používanie sústavy je čistá suma najnižšieho distribučného poplatku a poplatku za prenos zaplateného užívateľmi sústavy pripojenými prostredníctvom prepojavacieho zariadenia bytového domu, zaokrúhlená na dve desatinné miesta, ktorú určí prezident MEKH. Vrátenie zľavneného poplatku za používanie systému je kompenzácia, ktorú má držiteľ distribučnej licencie uhradiť späť.

Spotreba elektriny člena energetického spoločenstva bytových jednotiek v rovnakom období z množstva elektriny vyrobenej v rámci energetického spoločenstva bytových jednotiek sa považuje za výrobu daného člena. Preto sa toto množstvo elektriny považuje za nespotrebovanú daným členom energetického spoločenstva bytových jednotiek z verejnej sústavy a nenakúpenú od jeho poskytovateľa univerzálnej služby. V prípade pridelenia spoločného využívania bytov v bytovom dome sa spotreba elektriny bytového domu upraví na základe množstva elektriny dodanej do pripojovacieho zariadenia diaľkovo prístupným meračom spotreby malej elektrárne pre domácnosť pripojenej k pripojovaciemu zariadeniu – vnútornej sústave bytového domu – a spotrebovanej súčasne – v tej istej ¼ hodiny – členmi bytového domu. Individuálna spotreba elektriny členov bytového domu sa môže upravovať vo vopred určenom pomere alebo medzi členmi bytového domu v pomere k ich skutočnej spotrebe až do rozsahu ich spotreby. Podmienkou pre vyrovnanie podľa pridelenia spoluvlastníctva v bytovom dome obchodníkom s elektrinou je, aby

- všetky zúčtovacie body zúčastňujúce sa na pridelení rozdelenia patria do rovnakej bilančnej skupiny (v praxi to zvyčajne znamená, že všetci členovia energetickej komunity bytového domu majú zmluvu s tým istým obchodníkom), alebo
- v prípade zúčtovacích bodov patriacich do rôznych bilančných skupín sa dotknuté strany písomne dohodli na zodpovednosti a spôsobe zúčtovania odchýlok vzniknutých v bilančnej skupine dotknutých obchodníkov s elektrinou v dôsledku pridelenia plánovania a zdieľania, ako aj na dodatočných podmienkach uvedených v predpisoch o dodávke elektriny.⁴³

⁴³ <https://mvmhalozat.hu/aram/oldalak/82709>

Na úhradu sieťových poplatkov je však potrebné vydať nariadenie MEKH, ktoré sa ešte pripravuje. MEKH predpokladá, že nové podrobné pravidlá budú vložené aj do distribučného kódexu (napr. o dohode medzi PDS a komunitou o inštalácii diaľkovo čitateľných meradiel, výpočte energie vyrobenej a spotrebovanej súčasne atď.). Treba spomenúť, že (napr. v priemyselnom parku) subjekty pripojené súkromnými vedeniami môžu tiež zdieľať lokálne vyrobenú energiu bez toho, aby podliehala poplatkom za používanie sústavy. Vyúčtovanie zdieľanej obnoviteľnej elektriny je založené na princípe, že spotrebitelia platia cenu za energiu aj objemový poplatok za používanie systému len za čisté množstvo elektriny odobratej z verejnej sústavy. V prípade refundácie zľavneného sieťového poplatku nainštaluje PDS pomocný diaľkovo čitateľný merač, ktorý pomôže vypočítať energiu dodanú a odobratú z bytového domu ako celku (náklady súvisiace so skrinkou merača znáša bytový dom, náklady na merač znáša PDS). Vyrovnanie zľavneného poplatku za sieť sa uskutoční raz ročne a podrobnosti a výška zľavneného poplatku za sieť budú stanovené vyhláškou MEKH. V prípade dohôd o zdieľaní bude fakturácia a výpočet objemových sieťových poplatkov založený na 15-minútových meraciach údajoch získaných z IMS, upravených podľa kľúča zdieľania uvedeného v dohode o zdieľaní. (Nariadenie vlády č. 273/2007 (X.19.), § 21/A (2c); príloha I/4.13).⁴⁴

⁴⁴ informácie poskytnuté MEKH, regulačným úradom v Maďarsku

Tabuľka 12 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Maďarsku

Legislatíva	Zákon o elektrine LXXXVI z roku 2007 v znení neskorších predpisov
Stav	V platnosti, pripravuje sa nariadenie regulačného úradu MEKH
Povolené typy modelov zdieľania	Energetická komunita spoločenstiev vlastníkov bytov (od 1.9.2025) Energetická komunita Komunita obnoviteľnej energie
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Energetická komunita spoločenstiev vlastníkov bytov - spoločenstvo vlastníkov najmenej 2 bytov alebo nebytových priestorov. členovia ako aktívni užívatelia zriadia a prevádzkujú malú elektráreň pre domácnosť, elektrinu takto vyrobenú využíva energetické spoločenstvo bytových domov predovšetkým na spoločnú spotrebu bytového domu a na spotrebu členov. členovia sa vysporiadajú na základe upravených údajov z časových radov vygenerovaných po pridelení podielu na základe ustanovení dohody o rozdelení. Energetická komunita – účelom je poskytovanie environmentálnych, ekonomických a sociálnych výhod pre komunitu pre jej členov alebo v oblasti pôsobenia určenej v zakladajúcej listine energetickej komunity vykonávaním aspoň jednej z nasledujúcich činností: výroba elektriny, skladovanie, spotreba, poskytovanie služieb flexibility distribúcie, zdieľanie elektriny, agregácia, poskytovanie služieb energetickej efektívnosti, poskytovanie služieb elektromobility podľa zákona o cestnej doprave a prevádzka elektrických nabíjaciach zariadení. Komunita obnoviteľnej energie - vyrába elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, spotrebúva, uskladňuje alebo predáva túto elektrinu. Účinné riadenie komunity vykonáva člen alebo členovia, ktorých miesta pripojenia k miestam odberu sa nachádzajú v rovnakej oblasti transformátorovej stanice vysokého/stredného napätia ako miesta pripojenia k zásobníku elektriny a elektrárni vo vlastníctve komunity obnoviteľnej energie. Zdieľanie elektrickej energie nie je obmedzené z hľadiska územia, ale jeho implementácia je sťažená nedostatkom podrobných právnych ustanovení. Energetická komunita má podľa maďarského práva právo zdieľať energiu, ale právny rámec pre to, ako ju môže skutočne prenášať svojim členom, iným používateľom alebo iným energetickým komunitám, ešte nie je vypracovaný.
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Dva modely zúčtovania – zľavnená úhrada sieťových poplatkov a model rozdelenia, spotrebitelia platia cenu za energiu aj objemový poplatok za používanie systému len za čisté množstvo elektriny odobratej z verejnej sústavy Potrebné nariadenie MEKH, ktoré sa ešte pripravuje. MEKH predpokladá, že nové podrobné pravidlá budú vložené aj do distribučného kódexu (napr. o dohode medzi PDS a komunitou o inštalácii diaľkovo čitateľných meradiel, výpočte energie vyrobenej a spotrebovanej súčasne)

7 Rakúsko

Rakúsko je pravdepodobne jednou z krajín, ktoré najviac pokročili v procese transpozície pravidiel EÚ týkajúcich sa energetických spoločenstiev spôsobom, ktorý efektívne uvádza tento koncept do praxe. Okrem toho zaviedla podrobné pravidlá a nariadenia, ktoré umožňujú zdieľanie energie. Aj keď tieto pravidlá nie sú dokonalé a administratívne zaťaženie je stále pomerne komplikované, aspoň umožňujú túto činnosť, poskytujú účastníkom určité stimuly (zníženie poplatkov za sieť súvisiacich s časťou sústavy, ktorá sa používa, ako aj prémie za dodávku energie do sústavy až do výšky 50 % nadbytočnej výroby dodanej do sústavy) a vyvíjajú sa tak, aby boli užívateľsky prívetivejšie. Činnosť zdieľania energie sa môže vykonávať bez nutnosti získania licencie na dodávku.⁴⁵

Požiadavky na energetické spoločenstvá boli prvýkrát implementované v roku 2021. Právny základ poskytuje zákon o rozvoji obnoviteľných zdrojov energie (EAG 2021) a zákon o elektrickom priemysle a organizácii (EIWOG 2010). Do konca júna 2025 už existovalo viac ako 4 000 energetických komunít, ktoré boli buď v procese zakladania, alebo už fungovali. Tento údaj svedčí o praktickom význame energetických spoločenstiev v Rakúsku a otvára nové možnosti distribúcie prebytočnej elektriny spôsobom, ktorý prináša pridanú hodnotu. Prebytočná elektrina z obnoviteľných zdrojov, ktorá presahuje vlastnú spotrebu, prúdi priamo do energetického spoločenstva namiesto toho, aby bola dodávaná do verejnej sústavy za neatraktívne ceny. Energetické komunity sú v Rakúsku možné na miestnej, regionálnej a národnej úrovni. Čím viac sa vyrobená elektrická energia spotrebuje lokálne, tým väčšie sú finančné výhody – najmä prostredníctvom úspor na poplatkoch za sieť.⁴⁶ To ponúka Rakúsku veľký potenciál na podporu zvýšených investícií do obnoviteľných zdrojov energie.

Popri legislatívnych zmenách však Rakúsko pristúpilo k zatiaľ najaktívnejšej forme podpory komunitnej energetiky aj prostredníctvom šírenia povedomia a zverejňovania praktických informácií s ohľadom na založenie a fungovanie energetických spoločenstiev a komunít prostredníctvom založenia Rakúskeho koordinačného orgánu pre energetické spoločenstvá, ktorého úlohou je poskytovať všetky potrebné informácie na jednom mieste. Okrem iného tento koordinačný orgán poskytuje na webových stránkach mapu existujúcich KOZE a OES naprieč Rakúskom, ako aj nástroj na orientačný výpočet optimálneho pomeru medzi výrobou a spotrebou v rámci spoločenstva. Za zmienku tiež stojí viackrokový prístup, ktorý Rakúsko zvolilo pri zavádzaní komunitnej energetiky do praxe. Vzhľadom na rozsah, charakter a dosah týchto zmien (pri samovýrobe a zdieľaní bude z dlhodobého hľadiska dochádzať k znižovaniu distribuovaného objemu elektriny naprieč distribučnou sústavou, čo bude mať dosah na výber regulovaných poplatkov aj na znižovanie odberu od dodávateľov), sa jednotlivé zmeny zavádzajú v Rakúsku postupne – najskôr sa umožnil vznik lokálnych spoločenstiev zameraných na fotovoltické zdroje, v ďalšom kroku na spoločenstvá budujúce veterné zdroje, následne sa umožnilo zdieľanie v rámci bytových domov a členstvo odberateľov najskôr len v jednej komunite/spoločenstve a až neskôr aj v rámci viacerých spoločenstiev, ako aj zdieľanie samovyrobenej elektriny naprieč DS spolu s úľavami na vybraných regulovaných poplatkoch (tento krok bude predmetom prehodnocovania zo strany regulátora). Treba

⁴⁵ <https://www.rescoop.eu/policy/transposition-tracker/enabling-frameworks-support-schemes/austria>

⁴⁶ <https://www.taylorwessing.com/en/insights-and-events/insights/2025/09/energy-communities-in-austria-and-the-new--electricity-industry-act>

zdôrazniť, že všetky tieto nové činnosti vyžadujú aktuálne dáta v takmer reálnom čase a ich koordinovaný zber a vyhodnocovanie.⁴⁷

Zákon o elektroenergetike – EIWG definuje **aktívneho zákazníka** nasledovne:

1. *Aktívny zákazník je oprávnený najmä:*
 - a. vyrábať elektrickú energiu a spotrebovávať, ukladať a predávať vlastnú vyrobenú elektrinu,
 - b. zúčastňovať sa programov flexibility a energetickej účinnosti,
 - c. prevádzkovať zariadenia na výrobu elektrickej energie spolu so zariadeniami na skladovanie energie,
 - d. prevádzkovať zariadenia na vlastnú spotrebu,
 - e. odoberať elektrinu prostredníctvom priamych vedení a
 - f. spoločne využívať energiu podľa § 61 EIWG (Spoločné využívanie energie).
2. *Členovia alebo spoločníci energetických spoločenstiev sa považujú za aktívnych zákazníkov, ak spoločne využívajú energiu podľa § 61 EIWG.*
3. *Zariadenia na vlastnú spotrebu alebo zariadenia na skladovanie energie môžu byť vo vlastníctve tretej strany alebo môžu byť z hľadiska zariadenia, prevádzky vrátane údržby spravované treťou stranou, ak táto tretia strana naďalej podlieha príslušným pokynom aktívneho zákazníka. Tretia strana sama o sebe sa nepovažuje za aktívneho zákazníka.*
4. *Za množstvo elektriny, ktoré sa spotrebuje alebo skladuje v zariadení aktívneho zákazníka priamo za odovzdávacím miestom, sa neplatia žiadne poplatky za používanie systému.*

V zmysle § 61 EIWG je **spoločné využívanie energie** definované nasledovne:

1. *Každý aktívny zákazník má právo okrem svojej existujúcej dodávateľskej zmluvy zúčastniť sa na spoločnom využívaní energie s elektrárnami s maximálnou kapacitou do 6 MW (zmluva o spoločnom využívaní energie). Spoločné využívanie energie môže prebiehať medzi zúčastnenými užívateľmi sústavy, ktorí sú členmi alebo spoločníkmi tej istej právnickej osoby, alebo medzi zmluvnými stranami. Aktívni zákazníci, ktorí sú veľkými podnikmi, musia mať sídlo v blízkosti podľa odseku 5, aby mohli spoločne využívať energiu.*
2. *Aktívni zákazníci môžu prostredníctvom zmluvy alebo splnomocnenia vymenovať organizátora, ktorému môžu byť zverené najmä tieto úlohy:*
 - a. komunikácia s ostatnými účastníkmi trhu, najmä s prevádzkovateľmi sústav;
 - b. uzatváranie zmlúv a vyúčtovanie s aktívnymi zákazníkmi, ktorí sa podieľajú na spoločnom využívaní energie;
 - c. podpora pri riadení zaťaženia a dodávok prostredníctvom agregácie podľa § 58;
 - d. inštalácia a prevádzka, vrátane údržby, zariadení na výrobu elektriny alebo zariadení na skladovanie energie.

Domácnosti, ktoré sa podieľajú na spoločnom využívaní energie prostredníctvom zariadení na výrobu elektrickej energie s maximálnou kapacitou do 30 kW, a všetci ostatní aktívni zákazníci, ktorí sa podieľajú na spoločnom využívaní energie prostredníctvom zariadení

⁴⁷ https://www.atpjournal.sk/buxus/docs/casopisy_cele/ATP%20Journal%2010%202023.pdf

na výrobu elektrickej energie s maximálnou kapacitou do 100 kW, nie sú dodávateľmi ani obchodníkmi s elektrickou energiou. Aktívni zákazníci, ktorí prekročujú prahové hodnoty uvedené v prvej vete, sú povinní plniť povinnosti dodávateľa v zmysle § 20 EIWG. Práva a povinnosti aktívnych zákazníkov, najmä voľný výber dodávateľa, zostávajú spoločným využívaním energie nedotknuté. Ak sa územná samospráva s elektrárnou, ktorá je vo vlastníctve obce, zúčastňuje na spoločnom využívaní energie, musí zabezpečiť, aby sa zraniteľné domácnosti mohli zúčastňovať na spoločnom využívaní energie podľa § 7 EnDG a aby mali tieto zraniteľné domácnosti k dispozícii aspoň 10 % množstva elektriny vyrobenej a dodanej do sústavy elektrárnou za rok.

Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu definuje zákon EAG 2021:

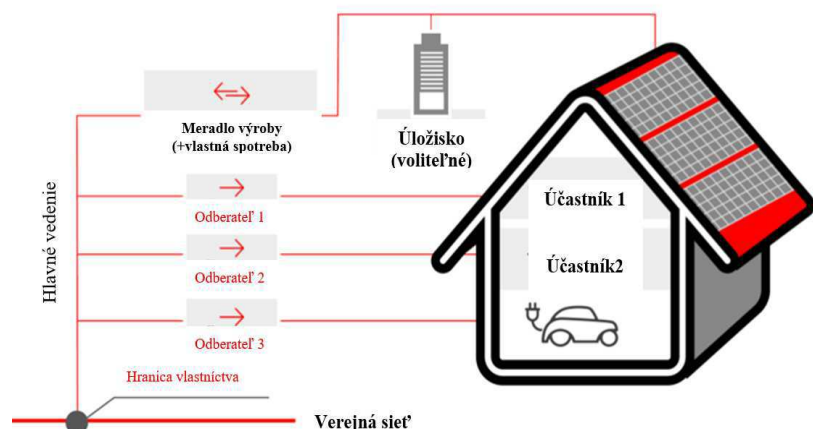
- 1. Spoločenstvo obnoviteľnej energie môže vyrábať energiu z OZE, spotrebúvať, skladovať alebo predávať energiu, ktorú sama vyrába. Okrem toho sa môže zaoberať agregáciou a poskytovať ďalšie energetické služby. Musia sa dodržiavať predpisy platné pre každú činnosť. Práva a povinnosti zúčastnených používateľov sústavy, najmä ich sloboda vybrať si dodávateľa, zostávajú nedotknuté.*
- 2. Členmi alebo akcionármi spoločenstva OZE môžu byť fyzické osoby, obce, právnické osoby zastupujúce verejné orgány vo vzťahu k miestnym úradom, iné právnické osoby verejného práva alebo malé a stredné podniky. Spoločenstvo obnoviteľnej energie musí pozostávať z dvoch alebo viacerých členov alebo akcionárov a musí byť organizované ako združenie, družstvo, partnerstvo, spoločnosť alebo podobný subjekt s právnou subjektivitou. Jeho primárnym účelom nesmie byť finančný zisk; toto musí byť uvedené v spoločenskej zmluve, pokiaľ to nie je zrejmé z právnej formy. Spoločenstvo obnoviteľnej energie musí svojim členom alebo oblastiam, v ktorých pôsobí, primárne poskytovať ekologické, ekonomické alebo sociálne výhody. Účasť v spoločenstve obnoviteľnej energie je dobrovoľná a otvorená; v prípade súkromných spoločností nesmie byť účasť ich hlavnou obchodnou alebo profesionálnou činnosťou.*

V Rakúsku sa etablovali tri formy energetických spoločenstiev, ktoré sa líšia predovšetkým geografickým rozsahom distribúcie elektriny:⁴⁸

Kolektívna výroba elektriny (GEA - Gemeinschaftliche Erzeugungsanlagen) je obmedzená na jednu budovu a nevyužíva verejnú sieť. Príkladom je viacčlenný dom s fotovoltickým systémom na streche. Obyvatelia v budove zdieľajú svoju elektrinu, ktorá je 100 % zelená, bez toho, aby museli platiť akékoľvek poplatky za sieť, a teda za výrazne nižšie ceny ako nákup elektriny z verejnej sústavy. Nevyžaduje sa samostatná právna subjektivita, postačuje zmluva podľa § 16a ods. 4 zákona o elektroenergetike. Táto forma je vhodná najmä pre majiteľov bytov, nákupné centrá či obchodné parky. *Kolektívna výroba elektriny je oslobodená od sieťových poplatkov a odvodov.* To má za následok značnú cenovú výhodu v porovnaní s elektrinou odoberanou zo sústavy.⁴⁹

⁴⁸ údaje poskytnuté rakúskym regulačným úradom

⁴⁹ <https://www.salzburgnetz.at/stromnetz/energiegemeinschaften/gemeinschaftliche-erzeugungsanlage.html>

Obrázok 4 Princíp fungovania kolektívnej výroby elektriny

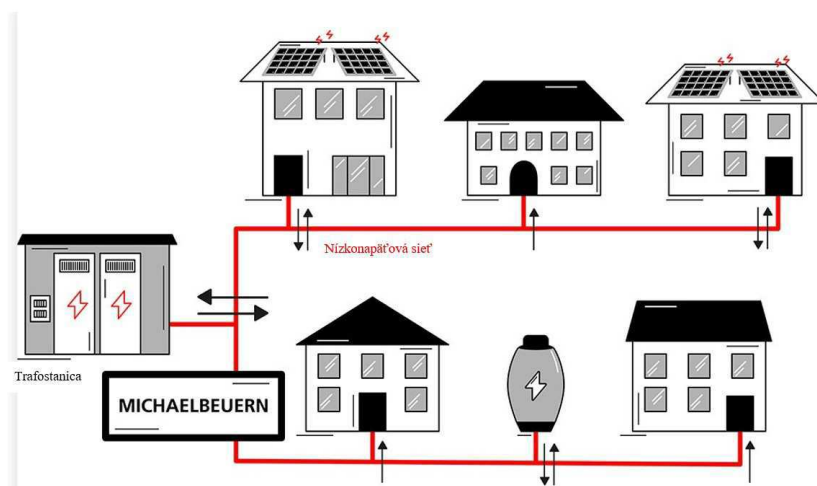
Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu (EEG - Erneuerbare-Energie-Gemeinschaften)

si vyžaduje vytvorenie samostatného právneho subjektu, pričom existuje viac možností, od združenia až po kapitálovú spoločnosť. Členmi alebo spoločníkmi EEG môžu byť súkromné osoby, obce, miestne orgány a malé a stredné podniky. Veľké podniky sa podľa zákona nemôžu zúčastňovať. V rámci komunity obnoviteľných zdrojov energie môže byť vyrobená energia distribuovaná prostredníctvom verejnej elektrickej sústavy dvom alebo viacerým (rôznym) členom, ak sa nachádzajú v rovnakej oblasti. Lokálne EEG sa vzťahuje na jednu trafostanicu, regionálne EEG siaha ešte ďalej, až za hranice rozvodne. Energia pridelená v rámci EEG (zákon o obnoviteľných zdrojoch energie) *podlieha zníženým poplatkom za sieť. Daň z elektriny a príplatok za energiu z obnoviteľných zdrojov sú oslobodené.* Spoločenstvo ponúka účastníkom možnosť kolektívne využívať energiu a obchodovať medzi sebou. Členovia môžu získať ekonomické výhody predajom alebo nákupom energie, ktorú v rámci komunity vyrábajú; dohoda o vnútornej cene energie je zodpovednosťou energetickej komunity.³⁶ Okrem toho existujú finančné stimuly pre elektrinu získanú z obnoviteľných zdrojov energie:

Od 1. 11. 2021 platí nariadenie E-Control o poplatkoch za používanie systému, ktoré stanovuje znížené poplatky za používanie systému pre komunity využívajúce obnoviteľné zdroje energie. Čo sa týka poplatkov za sieť (príspevok používateľov sústavy na výstavbu, údržbu a rozširovanie domácich elektrických sústav), EEG využívajú energiu tam, kde sa vyrába, preto nariadenie o poplatkoch za používanie systému teraz stanovuje nižšie pracovné poplatky za sústavu pre členov:

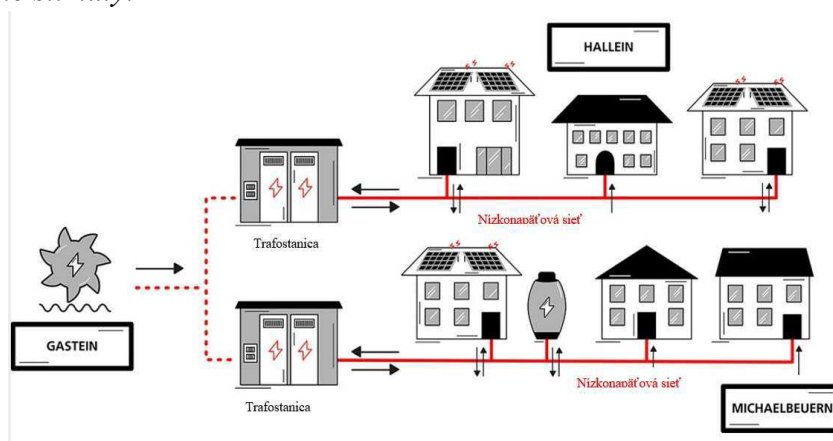
- **Lokálna EEG:** Ceny za používanie sústavy v lokálnych EEG sa znižujú o 57 %.
- **Regionálna EEG:** Ceny za používanie sústavy v regionálnych EEG sa znižujú pre používateľov na úrovni sústavy 6 a 7 o 28 % a na úrovni sústavy 4 a 5 o 64 %.⁵⁰

⁵⁰ <https://energiegemeinschaften.gv.at/formen-von-energiegemeinschaften/>

Obrázok 5 Princíp fungovania spoločenstva pre obnoviteľnú energiu

Najflexibilnejšou a najneobmedzenejšou z hľadiska úrovni sústav je **občianska energetická komunita (BEG - Bürgerenergiegemeinschaften)**. Tieto už nemajú priame fyzické pripojenie prostredníctvom elektrickej sústavy, teda môžu prechádzať cez všetky úrovne sústavy, zahŕňa členov z celého Rakúska a umožňuje každému predávať prebytočnú elektrinu komunite, pričom za energiu pridelenú v rámci komunity sa nevzťahujú žiadne znížené poplatky za sieť, dane ani odvody.⁵¹ Výhodou BEG je, že energetické komunity ponúkajú účastníkom možnosť kolektívne využívať energiu a obchodovať medzi sebou. Členovia môžu získať ekonomické výhody predajom alebo nákupom energie, ktorú v rámci komunity vyrobia; cenu si dohodne samotná energetická komunita. Na elektrinu nakupovanú od spoločnosti BEG sa vzťahujú štandardné sieťové poplatky, dane a odvody. V tomto smere neexistujú žiadne ďalšie finančné stimuly.⁵²

Obrázok 6 Princíp fungovania občianskej energetickej komunity

Základnou požiadavkou pre všetky formy energetických komunít je funkčné a aktívne využívanie IMS. Tie sú nevyhnutné pre presné pridelovanie, pretože umožňujú odpočty každých 15 minút. Údaje potom spracuje prevádzkovateľ sústavy a preniesie ich do komunity. Účastníci musia výslovne súhlasiť s odpočtom a použitím týchto 15-minútových meraní.

⁵¹<https://energiegemeinschaften.gv.at/wp-content/uploads/sites/19/2025/01/Modell-BEG-als-Handelsplattform-.pdf>

⁵² <https://www.salzburgnetz.at/stromnetz/energiegemeinschaften/buergerenergiegemeinschaften.html>

Za samotnú fakturáciu je v konečnom dôsledku zodpovedný prevádzkovateľ systému. Prevádzkovateľ sústavy sa stará iba o prenos údajov. Tieto fakturačné úlohy môže za združenie vlastníkov prevziať poskytovateľ služieb. V mnohých prípadoch je možné zapojiť špecialistov. Všetko, čo sa týka vlastníckych práv, podielov, pridelení, výnosov z potenciálneho predaja atď., sa musí medzi členmi energetickej komunity dohodnúť súkromne.

Od 1. októbra 2001 je domáci trh s energiou liberalizovaný. To znamená, že každý odberateľ elektriny v Rakúsku si môže slobodne vybrať svojho dodávateľa. Elektrická sieť je však prirodzeným monopolom – čo znamená, že nemôžete zmeniť prevádzkovateľa sústavy. Dôvodom je, že nemá ekonomický zmysel budovať viacero dodávateľských sústav pre ten istý zdroj energie, ale od rôznych dodávateľov, na zásobovanie zákazníkov. Táto základná požiadavka sa nemení ani po vybudovaní komunitného fotovoltického systému alebo energetickej komunity, účet za elektrinu stále pozostáva z troch častí.

- cena energie (iba tu je možná zmena dodávateľa),
- sieťové tarify závislé od lokality,
- dane a clá.

Pre elektrinu, ktorú zúčastnená domácnosť nezískava z komunitnej elektrárne, prirodzene stále platí sloboda výberu dodávateľa. Pre elektrinu, ktorú nespotrebovávajú na mieste, si domácnosti môžu nájsť kupca alebo ju dodať do sústavy a získať dotácie podľa zákona o obnoviteľných zdrojoch energie.

Rozdelenie vyrobenej energie medzi oprávnenými účastníkmi sa môže uskutočniť podľa **dynamického** alebo **statického** modelu, účastníci si môžu samozrejme dohodnúť internú ekonomickú kompenzáciu. V prípade dynamického modelu sa rozdelenie vykonáva dynamicky podľa skutočného spotrebného správania zúčastnených oprávnených osôb. Na tento účel sa vyrobená energia prideliť v pomere k príslušnej spotrebe za štvrtú hodinu. Ak zariadenie vyrobí menej energie, ako práve potrebujú zúčastnení oprávnení účastníci, prideliť sa energia v pomere k ich aktuálnej spotrebe. Ak oprávnená osoba práve nepotrebuje energiu alebo je byt prázdny, energia sa pridelí ostatným oprávneným osobám. Ak sa vyrobí viac energie, ako práve potrebujú účastníci, dôjde k jej dodaniu do verejnej sústavy. Táto energia sa pridelí prevádzkovateľovi zariadenia.

Statické rozdelenie sa uskutočňuje na základe pevných ideálnych podielov oprávnených účastníkov. Prideliť energie vyrobenej spoločným výrobným zariadením zúčastneným oprávneným osobám prebieha podľa vopred pevne dohodnutých podielov medzi prevádzkovateľom a príslušným účastníkom. Účastník vždy dostane rovnaký podiel energie vyrobenej spoločným zariadením, ak má v danom čase zodpovedajúcu potrebu. Ak sa vyrobí viac energie, ako účastník práve potrebuje, prebytok sa pripíše prevádzkovateľovi výrobného zariadenia. Zmena podielov je raz ročne bezplatná. Ďalšie zmeny podielov sa započítavajú do poplatkov za priebežné zúčtovanie podľa nariadenia o poplatkoch za používanie systému, pretože zmena podielov si vyžaduje priebežné zúčtovanie všetkých zúčastnených oprávnených osôb. Spätné pridelenie množstva energie spotrebiteľskému zariadeniu nie je vo všeobecnosti možné.⁵³

⁵³ <https://www.netzooe.at/infoblatt-gemeinschaftliche-erzeugungsanlage-20200525.pdf?ch=vngufemr&:hp=3;2;de>

Za členstvo v jednej zo sociálne spravodlivých energetických komunít⁵⁴ sa neplatia žiadne členské poplatky. Náklady spojené s poskytovateľom energetických služieb sa delia medzi všetkých členov a vy budete dostávať prostredníctvom portálu dostanete personalizovanú faktúru za náklady na elektrinu. Cena za kWh spotrebovanej elektriny je nižšia ako na bežnom energetickom trhu. Členovia využívajú nižšie náklady na sieť a žiadne alebo nižšie dane. Konkrétne tarify za elektrinu sa stanovujú spoločne v rámci komunity/spoločenstva. Energetická komunita vystavuje svojim členom faktúry na základe množstva spotrebovanej energie a energie dodanej do sústavy. Tarifa je stanovená v zmluve na určité obdobie, takže zostane nezmenená aj v prípade, ak ceny elektrickej energie u iných dodávateľov energie vzrastú.⁵⁵

V júli bol v Rakúsku predmetom preskúmania nový zákon o elektrickej energii (ElWG), ktorý má nahradiť existujúci ElWOG. ElWG výrazne mení rámec pre energetické komunity v Rakúsku a rozširuje možnosti zdieľania energie. Okrem energetických komunít zákon po prvýkrát vytvára základ pre peer-to-peer zmluvy, ktoré umožňujú koncovým spotrebiteľom priamo si medzi sebou vymieňať elektrinu. Zároveň zavádza koncept „aktívneho zákazníka“, čím do právneho rámca výslovne zahŕňa aj samospotrebitel'ov. Návrh ďalej definuje organizátora ako profesionálneho poskytovateľa služieb pre energetické komunity a ukladá určité povinnosti dodávateľovi. To všetko sú kroky, ktoré uzatvárajú právne medzery v Rakúsku a stavajú zdieľanie energie na ešte bezpečnejší právny základ.⁵⁶

⁵⁴ tarifná štruktúra v rámci energetickej komunity je prispôsobivá, čo umožňuje stanovovať ceny sociálne spravodlivým a solidárnym spôsobom. Projektový tím vytvára základné podmienky vypracovaním solídneho vedeckého a sociálno-politického rámca, ktorý slúži ako podklad pre diskusiu medzi (budúcimi) členmi. Tím potom vedie (budúcich) členov spoločným procesom stanovovania taríf, najmä pre domácnosti identifikované ako energeticky chudobné alebo ohrozené energetickou chudobou.

⁵⁵ https://www.caritas-stadtteilarbeit.at/fileadmin/storage/wien/Stadtteilarbeit/Sozial_gerechte_Energiegemeinschaften/FAQs_Polnisch.pdf

⁵⁶ <https://www.taylorwessing.com/de/insights-and-events/insights/2025/09/energy-communities-in-austria-and-the-new--electricity-industry-act>

Tabuľka 13 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Rakúsku

Legislatíva	Zákon o rozvoji obnoviteľných zdrojov energie (EAG 2021) Zákon o elektrickom priemysle a organizácii (EIWOG 2010) Zákon o elektrickej energii (EIWG)
Stav	V platnosti
Povolené typy modelov zdieľania	Aktívny zákazník Kolektívna výroba elektriny Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu Občianska energetická komunita
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Aktívny zákazník - vyrába, spotrebováva, ukladá a predáva vlastnú vyrobenú elektrinu, zariadenia na vlastnú spotrebu alebo zariadenia na skladovanie energie môžu byť vo vlastníctve tretej strany, spoločné využívanie energie s elektrárnami s maximálnou kapacitou do 6 MW (zmluva o spoločnom využívaní energie) Kolektívna výroba elektriny – obmedzená na jednu budovu, nevyužíva verejnú sieť, umožňuje obyvateľom prístup k elektrickej energii vyrobenej strešným fotovoltaickým systémom, ktorú môžu využívať v spoločných priestoroch, ako sú chodby, spoločenské miestnosti a pivnice. Keďže sa využíva iba vnútorná infraštruktúra budovy, nevznikajú žiadne súvisiace náklady na sieť. Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu (EEG) – členmi súkromné osoby, obce, miestne orgány, malé a stredné podniky, v rámci spoločenstva môže byť vyrobená energia distribuovaná prostredníctvom verejnej sústavy 2 alebo viacerým členom, ak sa nachádzajú v rovnakej oblasti (nízkonapäťová sústava). Využívaním len časti elektrickej sústavy môžu účastníci dosiahnuť úspory vo výške 30 až 60 percent nákladov na sústavu Občianska energetická komunita – nie sú obmedzené na konkrétnu geografickú oblasť, to znamená, využívajú všetky časti sústavy a znášajú všetky náklady na prevádzku sústavy, zahŕňa členov z celého Rakúska a umožňuje predávať prebytočnú elektrinu komunite, ponúka možnosť kolektívne využívať energiu a obchodovať medzi sebou, cenu si dohodne samotná energetická komunita
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Energetická komunita vystavuje svojim členom faktúry na základe množstva spotrebovanej energie a energie dodanej do sústavy. Tarifa je stanovená v zmluve na určité obdobie, takže zostane nezmenená aj v prípade, ak ceny elektrickej energie u iných dodávateľov energie vzrastú. Všetci členovia majú možnosť spoločne stanoviť tarify. Je nevyhnutné zohľadniť veľkosť energetickej komunity a množstvo elektriny vyrobenej jej členmi. Oslobodené od poplatkov: - lokálne EEG: poplatok za využívanie sústavy -57 %, - regionálne EEG -28 % v rámci NN, 64 % v rámci VN

8 Nemecko

Nemecko si stanovilo za cieľ, že do roku 2030 bude minimálne 80 % spotrebovanej elektriny pochádzať z obnoviteľných zdrojov. Rýchla expanzia zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov má vplyv na celý systém dodávok elektriny. Malá, decentralizovaná výroba sa často uskutočňuje v nízkom alebo strednom napätí. Spolu s nárastom spotreby, ktorý je poháňaný najmä rozmachom elektromobility a tepelných čerpadel na trhu, to vedie k značnej potrebe rozširovania sústavy vo všetkých úrovniach napätia. S decentralizáciou výroby sa mení aj úloha súkromných osôb v energetickom systéme. Namiesto toho, aby kupovali a spotrebúvali elektrinu od dodávateľa energie, sa čoraz viac stávajú prosumermi, ktorí vlastnia výrobné zariadenie (väčšinou fotovoltaické). To môžu na jednej strane využívať na pokrytie vlastnej spotreby, ale môžu aj predávať nadbytočnú elektrinu, ktorú vyrobili. Tým zohrávajú v energetickom systéme výrazne aktívnejšiu úlohu.

V novembri 2024 bola predložená novela zákona o energetickom priemysle (EnWG), cieľom ktorej bolo vytvoriť právny základ pre spoločné využívanie elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie zavedením § 42c EnWG – „Zdieľané využívanie elektrickej energie zo zariadení vyrábajúcich elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie.“ Spočiatku bude spoločné využívanie elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie možné len v rámci jednej oblasti sústavy, ale v budúcnosti by malo byť možné rozšíriť ho aj na iné oblasti sústavy. V tejto súvislosti má Spolková sieťová agentúra vytvoriť technické aj organizačné rámcové podmienky. Nové predpisy však zostávajú obmedzené na rozsah pôsobnosti súkromných osôb alebo súkromných užívateľských spoločenstiev, hoci zodpovedajúca koncepcia zdieľania sa považuje za zmysluplnú aj v komerčnom sektore.

Nový paragraf 42c „Zdieľané využívanie elektrickej energie zo zariadení vyrábajúcich elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie“ je v predloženom návrhu upravený nasledovne:

„(1) *Prevádzkovateľ zariadenia na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie alebo zariadenia na skladovanie energie, v ktorom sa dočasne skladuje elektrická energia pochádzajúca výlučne z obnoviteľných zdrojov energie, môže vyrábanú elektrickú energiu spoločne využívať s inými koncovými odberateľmi, ak sú splnené nasledujúce podmienky:*

- 1. prevádzku zariadenia zabezpečuje fyzická osoba alebo spoločnosť s právnou subjektivitou alebo právnická osoba súkromného práva, ktorej všetci spoločníci alebo členovia sú koncovými spotrebiteľmi alebo právnickými osobami verejného práva,*
- 2. dodávka sa realizuje prostredníctvom prevádzkovateľa zariadenia podľa bodu 1 s využitím verejnej distribučnej sústavy elektrickej energie a na základe dodávateľskej zmluvy, ktorá sa uzatvára medzi prevádzkovateľom zariadenia podľa bodu 1 a koncovým odberateľom elektrickej energie,*
- 3. medzi prevádzkovateľom zariadenia podľa bodu 1 a odberateľom bola okrem dodávateľskej zmluvy podľa bodu 2 uzavretá zmluva o spoločnom využívaní, ktorá obsahuje aspoň ustanovenia uvedené v odseku 3,*
- 4. zariadenie a všetky spotrebné miesta, ktoré majú byť zásobované, sa nachádzajú v tej istej oblasti, v ktorej sa podľa odseku 4 umožňuje spoločné využívanie,*

5. prevádzka zariadenia neslúži prevažne na komerčné ani prevažne na samostatnú profesionálnu činnosť prevádzkovateľa podľa bodu 1, koncového odberateľa alebo osoby verejného práva, ktorá sa na ňom podieľa ako spoločník,
6. odber elektrickej energie sa zaznamenáva na každom mieste spotreby, ktoré je zásobované, meraním stavu meradla podľa § 2 veta 1 bod 27 zákona o prevádzke meracích miest a
7. elektrina vyrobená alebo uložená v zariadení sa meria pomocou merania stavu merača podľa § 2 veta 1 bod 27 zákona o prevádzke meracích zariadení.

Zariadenia na skladovanie energie podľa vety 1 musia spĺňať podmienky uvedené v § 19 ods. 3b zákona o obnoviteľných zdrojoch energie.

- (2) Odhliadnuc od § 3 ods. 70 je podnik konečným spotrebiteľom v zmysle odseku 1 len vtedy, ak ide o mikropodnik, malý alebo stredný podnik podľa odporúčania 2003/361/ES.
- (3) Zmluva o spoločnom užívaní podľa odseku 1 bodu 1 musí obsahovať aspoň tieto ustanovenia:
 1. rozsah využívania elektriny, ktorú zariadenie vyrobilo alebo v zariadení uložilo, zo strany odberateľa,
 2. kľúč rozdelenia, z ktorého vyplýva rozsah práva na využívanie elektriny, a
 3. či je potrebné prevádzkovateľovi zaplatiť odmenu za využívanie elektriny a prípadne jej výšku v centoch za kilowatthodinu.
- (4) Každý prevádzkovateľ distribučnej sústavy elektrickej energie musí zabezpečiť, aby bolo možné spoločné využívanie elektrickej energie podľa odseku 1.
 1. od 1. júna 2026 v rámci vykazovanej oblasti prevádzkovateľa distribučnej sústavy elektrickej energie a
 2. od 1. júna 2028 v rámci vykazovanej oblasti prevádzkovateľa distribučnej sústavy elektrickej energie, ako aj vo vykazovanej oblasti priamo susediaceho prevádzkovateľa distribučnej sústavy elektrickej energie v tej istej regulačnej zóne.
- (5) ...⁵⁷

Táto úprava legislatívy umožňuje spotrebiteľom vytvárať energetické komunity, ktoré môžu využívať verejnú distribučnú sieť na zdieľanie vyrobenej energie. Ako však uvádza regulačný úrad pre elektrinu, plyn, telekomunikácie, poštu a železnice v Nemecku (Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen), príslušné právne predpisy ešte nenadobudli účinnosť. Očakáva sa, že tento zákon nadobudne účinnosť 1. júna 2026. Rovnako ani ceny zdieľania ešte nie sú známe a budú s najväčšou pravdepodobnosťou dohodnuté na základe konkurenčného vyjednávania.⁵⁸

Nemecko už má osobitné predpisy, ktoré preberajú pravidlá EÚ. V Nemecku je forma spoločne pôsobiacich samozásobiteľov definovaná v § 42a EnWG ako model nájomcu elektriny a v § 42b EnWG ako model spoločného zásobovania budov. Obe formy sa vyznačujú tým, že spadajú pod definíciu odberného zariadenia a majú vlastnú sieťovú štruktúru, nezávislú od verejnej elektrickej sústavy. V Nemecku sa v legislatíve opisujú aj občianske energetické

⁵⁷ Návrh zákona o zmene a doplnení zákona o energetike s cieľom posilniť ochranu spotrebiteľov v oblasti energetiky a zmeniť a doplniť ďalšie právne predpisy v oblasti energetiky - <https://dserver.bundestag.de/brd/2025/0383-25.pdf>

⁵⁸ informácie poskytnuté nemeckým regulačným úradom

spoločnosti, ktoré sú podobné EEG z RED II. Členovia týchto spoločností však v súčasnosti môžu len kolektívne vyrábať a predávať elektrickú energiu, ale nemôžu ju sami spotrebúvať, ako to vlastne predpokladá EÚ. To, čo však v Nemecku chýba a čo v posledných rokoch viedlo k výzvam na komplexné zavedenie EEG do verejnej diskusie, sú samostatné predpisy pre spoločné využívanie energie s využitím verejnej sústavy. Podľa Spolkovej agentúry pre životné prostredie však pre Nemecko do EMD III neexistovala žiadna ďalšia implementačná povinnosť, keďže zdieľanie energie je teoreticky možné podľa súčasných predpisov, aj keď veľmi komplikované a nevhodné. V dôsledku nových nariadení EÚ je Nemecko povinné splniť požiadavky EMD III najneskôr do 17. júla 2026.⁵⁹

Tabuľka 14 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Nemecku

Legislatíva	Zákona o energetickom priemysle (EnWG)
Stav	príslušné právne predpisy ešte nenadobudli účinnosť (predpoklad nadobudnutia účinnosti jún 2026)
Povolené typy modelov zdieľania	Zdieľanie energie bez využitia verejnej sústavy pre nájomníkov a spoločné zásobovanie budovy
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Očakáva sa princíp uzatvorenia zmluvy medzi miestnym prevádzkovateľom distribučnej sústavy a koncovými odberateľmi v rámci tej istej oblasti (od júna 2028 budú povolené dohody o zdieľaní so susednou oblasťou)
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Družstvá a občianske energetické skupiny požadujú zníženie dane z elektriny a poplatkov za prenos s cieľom zlepšiť finančnú životaschopnosť zdieľania energie ⁶⁰

⁵⁹ <https://www.erneuerbare-energien-hamburg.de/de/blog/details/die-zukunft-von-energy-sharing-in-deutschland.html>

⁶⁰ Bridge, Report on energy sharing – Regulation working group, European Commission, July 2025

9 Francúzsko

Pojem obnoviteľné zdroje energie sa čoraz skloňuje v súvislosti s potrebou znížiť emisie skleníkových plynov, zamedziť klimatickým zmenám a dosiahnuť energetickú nezávislosť. S využitím obnoviteľných zdrojov energie sa vo Francúzsku objavuje nová prax: samospotreba energie, ktorú si človek sám vyrobí. Tento spôsob spotreby sa ukazuje ako obzvlášť výhodný, najmä v prípade, keď ho môže využiť viacero aktérov (kolektív). Stáva sa čoraz atraktívnejším vzhľadom na neustály rast cien elektriny, napätie súvisiace s jej dodávkami a potrebu dekarbonizácie našej spotreby.

Vo Francúzsku možno rozlíšiť dva druhy samospotreby:

- individuálna samospotreba,
- kolektívna samospotreba.

Rozdiel medzi individuálnou a kolektívnou samospotrebou spočíva v zdieľaní. V individuálnom režime domácnosť alebo podnik spotrebúva vlastnú produkciu (produkciu svojej solárnej inštalácie). V kolektívnom režime sa elektrina delí medzi niekoľko účastníkov podľa spoločne definovaných pravidiel.

Individuálna a kolektívna samospotreba sú definované článkom L315-1 a L315-2 zákona o energii („Code de l'énergie“) nasledovne:

„Individuálna samospotreba znamená, že výrobca, tzv. samovýrobca, spotrebuje sám a na tom istom mieste celú alebo časť elektrickej energie vyrobenej svojím zariadením. Časť vyrobenej elektrickej energie sa spotrebuje buď okamžite, alebo po určitom období skladovania. Prevádzkovateľ verejne prístupnej nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá a plug-in hybridné vozidlá, ktorý si na potreby svojej činnosti obstaráva celú alebo časť elektrickej energie z vlastného zariadenia na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré prevádzkuje na tom istom mieste, sa považuje za vlastného výrobcu v zmysle prvého odseku. Časť vyrobenej elektriny, ktorá slúži na dodávky, sa spotrebuje buď okamžite, alebo po období skladovania. Zariadenie vlastného výrobcu môže byť vo vlastníctve alebo správe tretej strany. Tretia strana môže byť poverená inštaláciou a správou, najmä údržbou, zariadenia na výrobu, pokiaľ naďalej podlieha pokynom vlastného výrobcu. Tretia strana sama o sebe nie je považovaná za vlastného výrobcu. Činnosť vlastnej spotreby nemôže predstavovať hlavnú profesionálnu alebo obchodnú činnosť vlastného spotrebiteľa, ktorý nie je domácnosťou.

„Samospotreba je kolektívna, ak sa dodávka elektriny uskutočňuje medzi jedným alebo viacerými výrobcami a jedným alebo viacerými koncovými odberateľmi, ktorí sú navzájom prepojení v rámci jednej právnickej osoby a ktorých odberné a odovzdávacie miesta sa nachádzajú v tej istej budove, vrátane obytných budov. Kolektívna samospotreba sa môže považovať za rozsiahlu, ak sa dodávka elektriny uskutočňuje medzi jedným alebo viacerými výrobcami a jedným alebo viacerými koncovými odberateľmi, ktorí sú prepojení v rámci jednej právnickej osoby, ktorej odberné a odovzdávacie miesta sa nachádzajú v nízkonapäťovej sústave a spĺňajú kritériá, najmä geografickú blízkosť, stanovené rozhodnutím ministra zodpovedného za energetiku po konzultácii s Komisiou pre reguláciu energetiky. V prípade rozšírenej kolektívnej samospotreby, ak je jedným z účastníkov výrobcov alebo spotrebiteľov hasičský a záchranný zbor, vzdialenosť medzi dvoma najvzdialenejšími účastníkmi sa môže

zvýšiť na dvadsať kilometrov. V prípade rozšírenej kolektívnej vlastnej spotreby, ak je dodávaná elektrická energia z obnoviteľných zdrojov, môžu byť odberné a odovzdávacie miesta umiestnené vo verejnej distribučnej sústave elektrickej energie. Činnosť kolektívnej samospotreby nemôže pre vlastného spotrebiteľa, spotrebiteľa alebo výrobcu, ktorý nie je domácnosťou, predstavovať jeho hlavnú profesionálnu alebo obchodnú činnosť.“⁶¹

Účastníci prevádzky spoločne definujú pravidlá distribúcie vyrobenej elektrickej energie. Takto každý spotrebiteľ profituje z podielu miestnej výroby, ktorý mu bol pridelený. Dodávateľ elektriny im vyúčtuje len dodávku dodatočnej energie na pokrytie ich potrieb. Kolektívna prevádzka samospotreby nevyžaduje žiadne osobitné zariadenia pre spotrebiteľov, ktorí zostávajú pripojení k verejnej distribučnej sústave.⁶² Princíp rozdelenia vyrobenej elektriny je nasledovný: v každom 15-minútovom časovom kroku merania prevádzkovateľ sústavy vypočíta celkovú výrobu (t. j. súčet výroby účastníkov prevádzky) a celkovú spotrebu (t. j. súčet spotreby účastníkov prevádzky) s cieľom vyhodnotiť :

- podiel výroby spotrebovanej v rámci operácie ("vlastná spotreba"),
- podiel produkcie nespotrebovanej v rámci operácie ("prebytok").

Tento podiel sa potom rozdelí medzi každého spotrebiteľa a každého výrobcu podľa pridelovacieho kľúča, ktorý prevádzkovateľovi sústavy oznámi právnická osoba organizujúca prevádzku (PMO).⁶³ Existuje niekoľko pridelovacích (alokačných kľúčov): pevný kľúč proporcionálny k investovanej časti, t. j. každý spotrebiteľ dostane podiel na vyrobenej energii zodpovedajúci jeho podielu na investícii do inštalácie zariadenia na výrobu energie. Premenný kľúč proporcionálny k spotrebe, kde najväčší spotrebiteľ zapojený do projektu získa najväčšiu časť vyrobenej energie. Posledným je premenný kľúč vypočítaný podľa jednotnej vzorca definovaného PMO.

V prípade kolektívnej spotreby energia vyrobená výrobcom nie je priamo spotrebovaná spotrebiteľmi. Je vložená do verejnej sústavy, následne správca sústavy získa údaje o výrobe odoslané inteligentným meračom a „prideluje“ vyrobenú energiu rôznym spotrebiteľom v rámci kolektívneho projektu vlastnej spotreby. PMO potom oznámi množstvo elektriny pridelenej každému spotrebiteľovi:

- dodávateľom energie, aby si ju odpočítali z účtov spotrebiteľov,
- výrobcovi, aby mohol vystaviť faktúru rôznym spotrebiteľom.⁶⁴

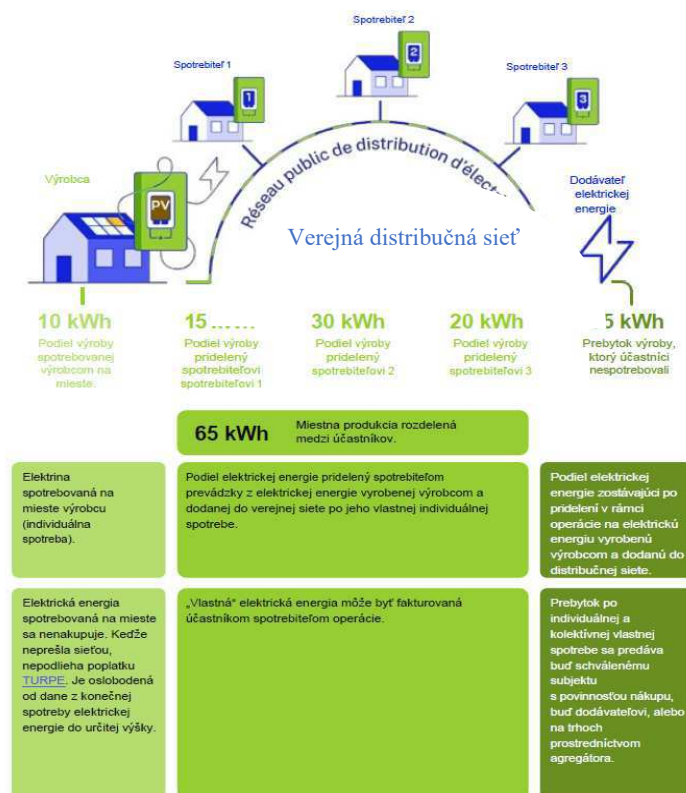
Pojmy spoločenstvo obnoviteľných zdrojov energie a občianske energetické spoločenstvo boli transponované do francúzskej legislatívy v roku 2019.

⁶¹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000051560767

⁶² <https://www.edf.fr/groupe-edf/accompagner-nos-clients-au-quotidien/l-autoconsommation-solaire/l-autoconsommation-collective-produire-et-consommer-localement-une-energie-renouvelable>

⁶³ <https://www.photovoltaique.info/fr/tarifs-dachat-et-autoconsommation/autoconsommation/autoconsommation-collective/regles-et-cles-de-repartition-de-la-production/>

⁶⁴ <https://dualsun.com/guides/autoconsommation/autoconsommation-collective/>

Obrázok 7 Príklad princípu zdieľania elektriny

Poznámka: Fotovoltaické panely výrobcu produkujú 110 kWh. Výrobca spotrebuje časť energie vyrobenej vo svojom zariadení (10 kWh). Zvyšok výroby (100 kWh) dodaný do sústavy sa potom rozdelí v rámci prevádzky. Účastníci skutočne spotrebujú 65 kWh. Zostáva teda prebytok výroby (35 kWh), ktorý môže výrobca predat' kupujúcemu na trhu alebo v rámci podporného mechanizmu.⁶⁵

Vo Francúzsku sú definované 3 typy kolektívnej samospotreby, ktoré sa odlišujú podľa zúčastnených subjektov:

1. **Majetková** – výrobca a odberateľ je tou istou právnickou osobou (napr. vodná elektrárň, ktorá zásobuje školu),
2. **Sociálna** – výrobcom je organizácia poskytujúca bývanie za zvýhodnené nájomné a odberateľom sú nájomníci (napr. spoločnosť Habitat-de-France poskytuje s cieľom bojovať proti energetickej chudobe elektrinu bezplatne),
3. **Otvorená** – účastníkmi sú rôzne subjekty a zloženie je rôznorodé. Odberatelia majú dve zmluvy a dostávajú dve faktúry za elektrickú energiu:
 - a. zmluva s **miestnym výrobcom**, ktorý fakturuje miestnu spotrebu za konkurenčnú cenu,
 - b. zmluva s **klasickým dodávateľom**, ktorý zaručuje dodávku elektrickej energie 24 hodín denne, aj keď nie je k dispozícii miestna výroba.

Rozdelenie medzi samospotrebou (miestnou spotrebou) a dodávateľskou spotrebou (spotrebou prostredníctvom klasického dodávateľa) vypočíta prevádzkovateľ distribučnej sústavy. Každý mesiac pred fakturáciou informuje prevádzkovateľ distribučnej sústavy miestneho výrobcu a dodávateľa o spotrebovanej energii.

Kolektívnu samospotrebu je možné realizovať, ak sú splnené tieto kritériá:

⁶⁵ Autoconsommation collective Guide pédagogique, https://www.enedis.fr/sites/default/files/documents/pdf/autoconsommation-collective-guide-pedagogique.pdf?VersionId=YhPi9qXiZleUDl6LZ4p.o_Jorl5MXJ52

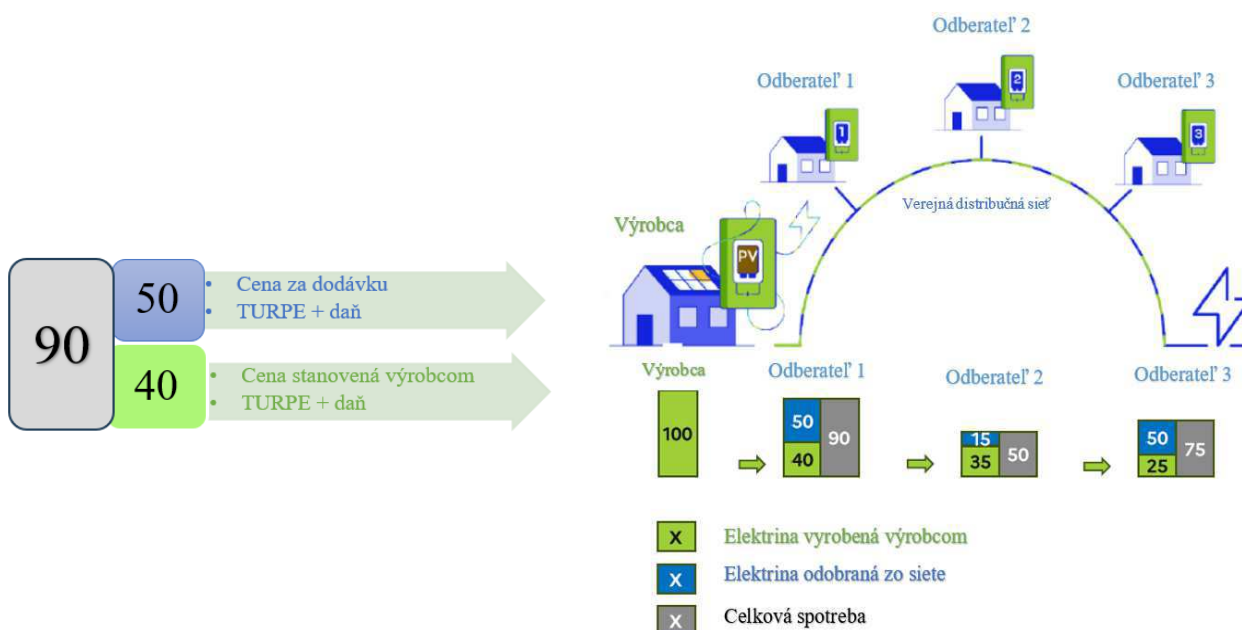
- Všetci dotknutí odberatelia a výrobcovia sú pripojení k **distribučnej sústave (nízke a vysoké napätie)**.
- **Maximálna vzdialenosť** medzi dvoma členmi (odberateľmi alebo výrobcami spolu) je **2 km**, vzdialenosť, táto vzdialenosť môže byť na základe príslušného povolenia **predĺžená na 10 km** (prímestské oblasti) alebo dokonca **20 km** (vidiecke oblasti).
- Kumulatívna kapacita výrobných zariadení, ktoré sa zúčastňujú na prevádzke, je **menšia alebo rovná 5 MW** (môže byť zvýšená na 10 MW na základe výnimky, do marca 2025 to boli 3 MW).
- Odberatelia a výrobcovia v prevádzke sú prepojení v rámci toho istého **právneho subjektu**, ktorý uzatvára dohodu s prevádzkovateľom sústavy s cieľom definovať pravidlá pridelovania tokov energie,
- Všetci účastníci sú vybavení **inteligentnými meračmi**, ktoré umožňujú evidenciu tokov energie.
- Ak sú všetci odberatelia a výrobcovia pripojení k tej istej rozvodni VN/NN, môže sa zaviesť osobitná tarifa za používanie sústavy.⁶⁶

Pri kolektívnej samospotrebe sa predajné ceny elektriny dohadujú medzi výrobcami a spotrebiteľmi. Cieľom je nájsť predajnú cenu, ktorá uspokojí všetkých a bude výhodná pre všetkých. V skutočnosti v prevažnej väčšine prípadov nebude výrobca predávať svoju elektrinu za nižšiu cenu, ako by mohol získať inde, zatiaľ čo spotrebiteľ nebude platiť za svoju elektrinu viac ako jeho bežný dodávateľ. Cieľom je nájsť rovnovážnu cenu, ktorá zabezpečí ziskovosť pre výrobcu a zároveň ponúkne ekonomické riešenie pre spotrebiteľa. Predajnú cenu elektriny môže ovplyvniť niekoľko faktorov, ako napríklad dĺžka zmluvného záväzku a vývoj cien v priebehu rokov. Výrobca môže napríklad požiadať určité typy odberateľov o viacročný záväzok, čo bude mať vplyv na predajnú cenu elektriny. Môže sa tiež dohodnúť so spotrebiteľom na zmene predajnej ceny, a to smerom nahor alebo nadol. Výrobca môže napríklad požiadať určité typy odberateľov o viacročný záväzok, čo bude mať vplyv na predajnú cenu elektriny. Môže sa tiež dohodnúť so spotrebiteľom na zmene predajnej ceny, a to smerom nahor alebo nadol.⁶⁷

Sieťové poplatky (Tarif d'Utilisation des Réseaux Publics d'Électricité tzv. TURPE) sa platia za odobratú a vlastnú vyrobenú elektrickú energiu, pokiaľ všetky tieto energetické toky prechádzajú verejnou distribučnou sieťou. Zákazník môže dosiahnuť úspory na kúpnej cene (ak bola dohodnutá) s výrobcom v rámci prevádzky kolektívnej samospotreby a na základe špecifického tarifu kolektívnej samospotreby podľa sieťových poplatkov TURPE.

⁶⁶ <https://www.centralesvillageoises.fr/le-fonctionnement-operationnel-de-lautoconsommation-collective>

⁶⁷ <https://enogrid.com/la-vente-delectricite-en-autoconsommation-collective/>

Obrázok 8 Štruktúra ceny zdieľanej elektriny⁶⁸

Spotrebná daň z elektriny (vyjadrená v €/MWh) sa počíta na základe objemu spotrebovanej elektriny. Predtým sa nazývala CSPE (príspevok do verejnej elektrickej služby) alebo TICFE (domáca daň z konečnej spotreby elektriny). Pri kolektívnej vlastnej spotrebe podlieha vyrobená elektrina daniam súvisiacim so spotrebou elektriny v rovnakom pomere ako zvyčajne. spotrebná daň vo výške 0 EUR bola rozšírená na všetkých spotrebiteľov v kolektívnej samospotrebe (ak sú výrobné miesta < 1 MW) článkom 21 finančného zákona na rok 2025 .

Tarifa za prístup a používanie elektrizačnej sústavy nastavené tak, aby motivovali odberateľov obmedzovať svoju spotrebu počas obdobia špičky. Pre kolektívnu samospotrebu (ACC) platí, že počas špičky platí samospotrebitel' za odber elektriny zo sústavy vyšší poplatok než bežný odberateľ v domácnosti. Týmto spôsobom sú samospotrebitelia motivovaní maximalizovať vlastnú spotrebu vyrobenej elektriny. V prípade, že sa samospotrebitel' nespráva „zodpovedne“ (t. j. neoptimalizuje svoju spotrebu a počas špičky odoberá energiu zo sústavy), zvolená možnosť samospotreby sa preňho môže stať finančne nevýhodnou. Doteraz však uplatňovanie tarify ACC nie je povinné – ide o dobrovoľnú možnosť. Okrem toho správa schém kolektívnej samospotreby prináša dodatočné náklady pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy, najmä preto, že zodpovedá za spracovanie a prepočítavanie diagramov odberu jednotlivých účastníkov. Z tohto dôvodu je manažérska (administratívna) zložka tarify pre ACC vyššia ako pri bežných používateľoch sústavy.

V súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou platí, že tarify za prístup a používanie elektrizačnej sústavy majú odrážať skutočné náklady, ktoré vznikajú jednotlivým kategóriám účastníkov trhu.

Vzhľadom na skutočnosť, že toky elektriny určenej na samospotrebu v rámci kolektívnej samospotreby prechádzajú výhradne úrovňou nízkeho napätia, pričom všetci účastníci kolektívnej samospotreby sú pripojení na rovnakú rozvodňu stredného a nízkeho napätia,

⁶⁸ údaje poskytnuté francúzskym regulačným úradom CRE – Commission de régulation de l'énergie

navrhuje sa zavedenie osobitnej tarify za prístup a používanie distribučnej sústavy pre kolektívnu samospotrebu.

Táto osobitná tarifa zohľadňuje skutočnosť, že nie všetky energetické toky spôsobujú rovnaké náklady na prevádzku distribučnej sústavy nízkeho napätia. Navrhovaná štruktúra tarify ACC rozlišuje:

- nižšiu tarifu pre toky elektriny spotrebovanej v rámci kolektívnej samospotreby, ktorá zahŕňa len náklady súvisiace s používaním distribučnej sústavy na úrovni nízkeho napätia,
- vyššiu tarifu pre toky elektriny odoberané zo sústavy alebo do nej dodávané (tzv. odoberané alebo prideľované toky).

Zavedením geografického kritéria, ktoré je definované vzdialenosťou medzi najvzdialenejšími účastníkmi kolektívnej samospotreby, sa však právna úprava odchyľuje od technického sieťového kritéria, podľa ktorého by mali byť všetci účastníci kolektívnej samospotreby pripojení pod rovnakú rozvodňu stredného a nízkeho napätia (VN/NN).

Kolektívna samospotreba ponúka mnoho výhod. Pre výrobcov energie predstavuje obzvlášť atraktívny nový obchodný model pre malé a stredné elektrárne, ktoré sa snažia nájsť ekonomickú životaschopnosť. Pre odberateľov tento model umožňuje lepšie kontrolovať časť svojich účtov za elektrinu a ochrániť sa pred nepredvídateľnými výkyvmi trhových cien. Je to tiež príležitosť prehodnotiť spôsob spotreby elektriny a upraviť svoje návyky. Napríklad môžeme presunúť časť spotreby na čas, keď sa energia vyrába, napríklad počas dňa v prípade fotovoltiky. To tiež povzbudí ľudí, aby si osvojili úspornejšie postupy, čím sa zníži ich celková spotreba elektrickej energie. Okrem individuálnych aspektov kolektívna samospotreba podporuje sociálne väzby. Spája občanov, miestne orgány a podniky okolo miestneho, konkrétneho a zmysluplného projektu.⁶⁹

⁶⁹ <https://www.centralesvillageoises.fr/lautoconsommation-collective>

Tabuľka 15 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie vo Francúzsku

Legislatíva	Zákon o energii č. 2023-175 prijatý 10. marca 2023 („Code de l'énergie“) Vyhláška z 21. novembra 2019, ktorou sa stanovuje kritérium geografickej blízkosti pre rozšírenú kolektívnu vlastnú spotrebu
Stav	V platnosti
Povolené typy modelov zdieľania	Individuálna samospotreba Kolektívna samospotreba Komunita obnoviteľných zdrojov energie, Občianska energetická komunita,
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Individuálna samospotreba - samovýrobca, spotrebuje sám a na tom istom mieste celú alebo časť elektrickej energie vyrobenej svojím zariadením. Kolektívna samospotreba – dodávka medzi jedným a viacerými výrobcami, prepojení v rámci jednej PO, odberné a odovzdávacie miesto v tej istej budove Maximálne 2 km medzi účastníkmi skupiny pre zdieľanie energie. Maximálna produkcia 5 MW (od marca 2025, predtým 3 MW) pre všetkých výrobcov energetickej komunity. Na vidiecke obce možno uplatniť výnimku do maximálnej vzdialenosti 20 km (musí ju udeliť ministerstvo zodpovedné za energetiku). Výnimka z limitu 2 km sa udeľuje aj projektom vedeným správnymi subjektmi zoskupujúcimi niekoľko miest alebo obcí a zahŕňajúcim iba verejné alebo súkromné subjekty vykonávajúce verejnoprospešné služby (v tomto prípade maximálne 10 MW). Účastníci zdieľania energie si môžu ponechať svojho existujúceho predajcu. PMO definuje kľúč zdieľania.
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	Pri kolektívnej samospotrebe sa predajné ceny elektriny dohadujú medzi výrobcami a spotrebiteľmi. Sieťové poplatky („TURPE“) sa platia za odobratú a vlastnú vyrobenú elektrickú energiu, pokiaľ všetky tieto energetické toky prechádzajú verejnou distribučnou sieťou. Spotrebná daň z elektriny (vyjadrená v €/MWh) sa počíta na základe objemu spotrebovanej elektriny. Pri kolektívnej vlastnej spotrebe podlieha vyrobená elektrina daniam súvisiacim so spotrebou elektriny v rovnakom pomere ako zvyčajne. spotrebná daň vo výške 0 EUR bola rozšírená na všetkých spotrebiteľov v kolektívnej samospotrebe (ak sú výrobné miesta < 1 MW).

10 Taliansko

V Taliansku je zdieľanie elektriny možné už od roku 2020, ustanovenia európskej smernice RED II boli implementované už koncom roka 2021. Vytváranie energetických spoločenstiev bolo upravené prostredníctvom „*Decreto Legge Milleproroghe 2020*“, ktorým sa zaviedol základ pre vytváranie spoločenstiev pre energiu z obnoviteľných zdrojov a kolektívne pôsobiacich spotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov. Nariadenie ministra životného prostredia a energetickej bezpečnosti č. 414 zo 7. decembra 2023 (nariadenie CACER), platné od 24. januára 2024, v znení neskorších zmien a doplnení, definoval nové podmienky poskytovania stimulov zameraných na podporu výstavby zariadení napájaných z obnoviteľných zdrojov energie, ktoré sú súčasťou konfigurácií energetických komunit, skupín vlastných spotrebiteľov a vzdialených vlastných spotrebiteľov. Program integrovaného prístupu k samospotrebe (TIAD), priložený k uzneseniu ARERA č. 727/2022/R, upravuje mechanizmus fungovania a príspevky na zhodnocovanie, ktoré prináležia samospotrebovanej energii v rámci povolených štruktúr.⁷⁰

V Taliansku sa používa virtuálny model na reguláciu zdieľania energie, ktorý umožňuje zhodnocovanie zdieľania energie (a kolektívnej vlastnej spotreby) bez potreby fyzického pripojenia a práce v sústave - zahŕňa energiu, ktorá sa vyrába na jednom mieste a spotrebúva na inom. Predstavuje model otvorenej účasti, čo znamená, že je založený na dobrovoľnej účasti jednotlivcov, malých a stredných podnikov a miestnych samospráv (vrátane obecných samospráv). Rozlišuje medzi zdieľanou energiou (súvisiacou s ponukovou zónou) a energiou spotrebovanou vlastnou spotrebou (súvisiacou s menším obvodom, ktorým je primárna rozvodňa VN/SN). Zdieľaná energia aj energia spotrebovaná vlastnou spotrebou sú definované ako minimum medzi elektrickou energiou dodanou do verejnej sústavy elektrárňami patriacimi do konfigurácie zdieľania energie (napr. energetické komunity, spoločne konajúci vlastný spotrebiteľia...) a elektrickou energiou odobratou z verejnej sústavy konečnými užívateľmi patriacimi do tej istej konfigurácie, a to na hodinovom základe. GSE (verejná inštitúcia pre OZE) vypočíta zdieľanú energiu a vlastnú spotrebovanú energiu na základe hodinových meraní zaznamenaných prevádzkovateľmi distribučných sústav.⁷¹

Podľa TIAD sú pre službu povolené nasledujúce typy zoskupení:

- A. individuálny spotrebiteľ energie z obnoviteľných zdrojov „na diaľku“, ktorý využíva distribučnú sieť, alebo** individuálny systém spotreby energie z obnoviteľných zdrojov na diaľku, ktorý využíva distribučnú sieť (individuálny spotrebiteľ na diaľku), ktorý pozostáva z koncového zákazníka a jedného alebo viacerých výrobcov, buď koncového zákazníka, alebo tretích strán podľa pokynov samospotrebiteľa. Elektrina dodávaná do sústavy na účely zdieľania musí byť vyrobená výrobnými zariadeniami nachádzajúcimi sa v rovnakej trhovej zóne ako spotrebné jednotky.
- B. skupina spotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov, ktorí konajú spoločne, alebo** systémy kolektívnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov (skupina spotrebiteľov) v ktorej oprávnení samospotrebiteľa vlastní pripojovacie miesta

⁷⁰ <https://www.gse.it/servizi-per-te/autoconsumo/gruppi-di-autoconsumatori-e-comunita-di-energia-rinnovabile>

⁷¹ údaje poskytnuté regulačným úradom v Taliansku

nachádzajúce sa v tej istej budove alebo bytovom dome a elektrina dodávaná do sústavy na účely zdieľania musí byť vyrobená zariadeniami na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov nachádzajúcimi sa v oblasti patriacej k tej istej budove alebo bytovému domu alebo podľa uznesenia aj v iných oblastiach, ale plne dostupná jednému alebo viacerým koncovým odberateľom patriacim do skupiny a zahrnutým do tej istej trhovej zóny.

- C. spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu (CER)** ktoré odrážajú požiadavky CEC, s výnimkou toho, že energia musí byť vyrobená z obnoviteľných zdrojov a z výrobných zariadení, ktoré boli uvedené do prevádzky po dátume nadobudnutia účinnosti legislatívneho dekrétu 199/21, alebo z výrobných zariadení, ktoré boli uvedené do prevádzky pred uvedeným dátumom, za predpokladu, že ich celkový menovitý výkon nepresahuje 30 % celkového výkonu komunity pre obnoviteľnú energiu. CER umožňujú malým a stredným podnikom vykonávať právomoci kontroly konfigurácie.
- D. aktívny „vzdialený“ zákazník, ktorý využíva distribučnú sieť** (diaľkový aktívny zákazník), ktorý pozostáva z koncového zákazníka využívajúceho distribučnú sieť a jedného alebo viacerých výrobcov, buď koncového zákazníka, alebo tretích strán, podľa pokynov jednotlivého „vzdialeného“ aktívneho zákazníka využívajúceho distribučnú sieť. Môžu existovať viaceré spotrebné jednotky a viaceré výrobné zariadenia, pokiaľ patria do tej istej trhovej oblasti.
- E. skupiny aktívnych zákazníkov, ktorí konajú kolektívne** (skupiny aktívnych zákazníkov), ktorých oprávnení samospotrebitelia vlastnia pripojovacie miesta nachádzajúce sa v tej istej budove alebo bytovom dome a elektrina dodávaná do sústavy na účely zdieľania musí byť vyrobená výrobnými zariadeniami nachádzajúcimi sa v oblasti patriacej k tej istej budove alebo bytovému domu alebo v iných oblastiach, ale plne dostupná jednému alebo viacerým koncovým odberateľom zahrnutým v konfigurácii a zahrnutým v tej istej trhovej zóne.
- F. energetická komunita občanov (CEC)** kde elektrinu dodávanú do sústavy na zdieľanie vyrábajú elektrárne nachádzajúce sa v rovnakej trhovej oblasti ako spotrebitelia, a stredné a veľké podniky nemôžu vykonávať právomoci kontroly konfigurácie.
- G. individuálny spotrebiteľ energie z obnoviteľných zdrojov „na diaľku“ s priamym vedením** zahŕňa koncového odberateľa, ktorý sa zhoduje s „vzdialeným“ samospotrebitelom, a výrobcu, ktorý sa zhoduje s koncovým odberateľom alebo treťou stranou podľa pokynov samospotrebitela. Spotrebiteľská jednotka a výrobná stanica musia byť prepojené priamym elektrickým vedením nie dlhším ako 10 km a musia sa nachádzať v oblastiach plne dostupných samospotrebitelovi.^{72, 73}

Základným prvkom procesu prechodu na „zelenú“ a udržateľnú energiu, o ktorý sa usilujú všetky krajiny EÚ s cieľom dosiahnuť svoje plány energetickej transformácie sú spoločenstvá pre obnoviteľnú energiu. Predstavujú príležitosť pre krajinu, verejné orgány, občanov a podniky, keďže v skutočnosti predstavujú „nový zelený model“ na boj proti vysokým

⁷² DECRETO CACER e TIAD – Regole operative per l’accesso al servizio per l’autoconsumo diffuso e al contributo PNRR

⁷³ <https://regalgrid.com/magazine/che-cose-lautoconsumo-diffuso/>

nákladom na energiu, zvýšenie energetickej nezávislosti krajiny a uľahčenie sociálnych, environmentálnych a technologických inovácií v miestnych oblastiach.⁶⁷

Z právneho hľadiska je CER autonómny neziskový subjekt, združenie zamerané na vytváranie miestnych environmentálnych, sociálnych a ekonomických výhod.

Členovia sú rozdelení na:

- **Výrobcovia:** tí, ktorí vlastnia systém a dodávajú do sústavy prebytočnú energiu, ktorá nie je vlastnou spotrebou.
- **Spotrebitelia:** tí, ktorí spotrebúvajú časť zdieľanej energie bez toho, aby vlastnili výrobný závod.
- **Prosumer (aktívny zákazník) :** niekto, kto je zároveň producentom aj spotrebiteľom, občan s fotovoltickým systémom si môže vyrobenú energiu spotrebovať sám a prebytok zdieľať s komunitou. Táto zdieľaná energia vytvára ekonomické stimuly a znižuje závislosť od tradičných dodávateľov. Okrem už získanej stimulácie za dodávanie prebytočnej energie vyrobenej systémom do sústavy, tá istá energia dodávaná do sústavy a zdieľaná s členmi CER dostáva ďalšiu stimuláciu.⁷⁴

Všetci účastníci CER, či už sú to koncoví odberatelia elektrickej energie alebo vlastníci zariadení na výrobu energie z OZE, ktorí vyrábajú energiu pre seba a pre členov CER, si zachovávajú svoje práva koncových odberateľov, vrátane práva na výber dodávateľa elektrickej energie, a majú právo vystúpiť zo spoločenstva kedykoľvek podľa pravidiel a pokynov uvedených v stanovách. Rovnaké práva na vstup a vystúpenie sú zaručené aj výrobcovi energie z OZE. Výrobné zariadenia, ktoré majú záujem byť zaradené do CER ako výrobné jednotky nesmú presahovať výkon 1MW. Všetci odberatelia a všetci výrobcovia musia byť umiestnení v geografickej oblasti, ktorej body pripojenia k národnej elektrickej sústave, sú podriadené tej istej primárnej elektrickej rozvodni.⁷⁵

Keďže sa na oceňovanie vlastnej spotreby používa virtuálny model, každý odberateľ, ktorý patrí do konfigurácie, platí tradičnú faktúru za elektrinu. GSE (Gestore dei Servizi Energetici – Prevádzkovateľ systému energetických služieb vo vlastníctve štátu) potom vypláca hodnotu vlastnej spotreby elektriny kontaktnej osobe konfigurácie; kontaktná osoba rozdelí výnosy medzi členov spôsobom, ktorý autonómne stanovila samotná konfigurácia (prostredníctvom súkromnej dohody). Hodnotenie vlastnej spotreby energie definuje ARERA (taliansky regulačný orgán) na základe priemerných úspor nákladov pre systém vyplývajúcich z vlastnej spotreby. Tieto úspory boli identifikované ako zníženie strát v sústave a nákladov na sústavu pokrytých variabilnou časťou tarify za prenos a distribúciu.⁷⁶

Pre všetky CER sú teda stanovené výhody na vlastnú spotrebu energie v dvoch rôznych formách:

- 1) **Motivačná sadzba na energiu vyrobenú z OZE a virtuálne spotrebovanú členmi CER.** Táto sadzba je uznaná GSE (ktorá sa zaoberá aj výpočtom virtuálne spotrebovanej energie) na obdobie 20 rokov od dátumu uvedenia každého zariadenia OZE do prevádzky. Tarifa sa pohybuje v rozmedzí od 60 €/MWh

⁷⁴ <https://www.ecocirioni.it/comunita-energetiche-rinnovabili/comunita-energetiche-rinnovabili/>

⁷⁵ [https://www.mase.gov.it/portale/documents/d/guest/le-comunita-energetiche-rinnovabili-faq-pdf#:~:text=Cosa%20%C3%A8%20una%20Comunit%C3%A0%20Energetica%20Rinnovabile%20\(CER\)?,possibile%20la%20condivisione%20virtuale%20di%20tale%20energia.](https://www.mase.gov.it/portale/documents/d/guest/le-comunita-energetiche-rinnovabili-faq-pdf#:~:text=Cosa%20%C3%A8%20una%20Comunit%C3%A0%20Energetica%20Rinnovabile%20(CER)?,possibile%20la%20condivisione%20virtuale%20di%20tale%20energia.)

⁷⁶ Informácie poskytnuté talianskym regulačným úradom

do 120 €/MWh závislosti od veľkosti zariadenia a trhovej hodnoty energie. Pre fotovoltické zariadenia je stanovené ďalšie zvýšenie až do 10 €/MWh v závislosti od geografickej polohy.

- 2) **Odmena za zhodnotenie energie spotrebovanej na vlastné potreby**, stanovená ARERA – Regulačným úradom pre energetiku, sústavy a životné prostredie. Táto odmena predstavuje približne 8 €/MWh.

Okrem toho, všetka vyrobená, ale nespotrebovaná energia z obnoviteľných zdrojov zostáva k dispozícii výrobcovi a je ocenená za trhových podmienok. Pre túto energiu je možné požiadať GSE o prístup za ekonomických podmienok vyhradeného odberu.

Motivačná sadzba uznaná GSE za množstvo elektrickej energie spotrebovanej CER pozostáva z fixnej a variabilnej časti. Fixná časť sa mení v závislosti od veľkosti zariadenia, variabilná časť v závislosti od trhovej ceny energie. Fixná časť motivačnej tarify sa znižuje s rastúcim výkonom zariadení, zatiaľ čo variabilná časť sa pohybuje v rozmedzí 0 až 40 €/MWh v závislosti od ceny energie (s klesajúcou trhovou cenou energie sa variabilná časť zvyšuje až na maximum 40 €/MWh). Okrem toho, s cieľom zohľadniť nižšiu produkciu fotovoltických zariadení inštalovaných v stredných a severných regiónoch v porovnaní so zariadeniami umiestnenými v južných regiónoch Talianska, sú stanovené nasledujúce tarifné príplatky:

- **+ 4 €/MWh** pre regióny stredného Talianska (Lazio, Marche, Toskánsko, Umbria, Abruzzo);
- **+ 10 €/MWh** pre regióny severného Talianska (Emilia-Romagna, Friuli-Venezia Giulia, Liguria, Lombardia, Piemonte, Trentino-Alto Adige, Valle d'Aosta a Veneto).⁷⁷

Motivačná sadzba a príspevok ARERA sa priznávajú výlučne na elektrickú energiu spotrebovanú spoločnosťou. Toto množstvo energie sa rovná množstvu virtuálne zdieľanej energie v každej hodine medzi výrobcami a odberateľmi, ktorí sú členmi spoločnosti, nachádzajúcimi sa v časti distribučnej sústavy pod tou istou primárnou rozvodnou stanicou. Vlastná spotreba elektrickej energie je stanovená GSE, teda bez akýchkoľvek nákladov pre členov komunity, na základe meraní automaticky odosielaných distribútormi energie GSE. GSE každú hodinu overí, aké množstvo energie vyrobili všetky zariadenia, ktoré sú súčasťou toho istého spoločnosti, a aké množstvo energie odobral každý spotrebiteľ CER. Vlastná spotreba energie bude teda rovná nižšej z týchto dvoch hodnôt.

Každé zariadenie na výrobu energie z OZE s výkonom do 1MW, ktoré je súčasťou CER alebo skupiny samospotrebitel'ov a nachádza sa v obciach s menej ako 50 000 obyvateľmi, môže využiť kapitálový príspevok PNRR vymedzený vyhláškou ministra životného prostredia a energetickej bezpečnosti zo 7. decembra 2023 č. 414 platnou od 24. januára 2024 a jej následnými zmenami.⁵⁹

Kapitálový príspevok PNRR sa rovná maximálne 40 % nákladov vynaložených na výstavbu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, v rámci limitov oprávnených výdavkov a nasledujúcich maximálnych referenčných investičných nákladov na základe veľkosti výkonu:

- 1 500 €/kW pre systémy do 20 kW;
- 1 200 €/kW pre systémy s výkonom väčším ako 20 kW a do 200 kW;
- 1 100 €/kW pre výkon vyšší ako 200 kW a do 600 kW;

⁷⁷ <https://culturaconsapevolezza.mase.gov.it/faq/cer-quanto-vale-la-tariffa-incentivante-riconosciuta-dal-gse>

- 1 050 €/kW pre systémy s výkonom väčším ako 600 kW a do 1 000 kW.⁷⁸

Daň z pridanej hodnoty nie je oprávnená na úľavu, pokiaľ nie je odpočítateľná podľa právnych predpisov o DPH. Motivačná sadzba sa môže kumulovať s príspevkom PNRR alebo inými kapitálovými príspevkami, a to v maximálnej výške 40 %, pričom motivačná sadzba sa zníži o 50 %. Preto ak výrobca získa kapitálový príspevok akéhokoľvek druhu presahujúci 40 % nákladov na investíciu (vypočítaných na základe vyššie uvedených maximálnych limitov), nie je možné získať motivačnú sadzbu za elektrickú energiu vyrobenú daným zariadením.

Význam energetických spoločenstiev nemožno zjednodušiť len odkazom na ekonomické výhody. Výhody, ktoré ponúka zdieľanie energie, zahŕňajú aj sociálne a environmentálne aspekty. Vo vízii EÚ sa Energetické spoločenstvo musí stať hodnotou pre jednotlivca, pre jeho domov a pre okolité prostredie vďaka využívaniu obnoviteľných zdrojov energie a primárnej úlohe zdieľania s jeho vzdelávacou a spoločenskou hodnotou. Vstup do CER má niekoľko výhod, v prvom rade úspory na nákladoch na energiu, tí, ktorí si ju sami vyrábajú a spotrebúvajú, nemusia odoberať energiu zo sústavy, a preto majú maximálne úspory, a zároveň zhodnocovanie energie dodávanej do sústavy: to, čo nie je vlastnou spotrebou alebo zdieľané s ostatnými členmi CER, môže byť dodané do sústavy a preto odmeňované. K týmto dvom zvláštnym aspektom v konfigurácii prosumerov môžeme pridať ďalší zvláštny aspekt členov CER: energia zdieľaná medzi výrobcami-spotrebiteľmi a odberateľmi v rámci toho istého CER sa oceňuje prostredníctvom účelového stimulu. Finančný zisk sa rozdelí medzi všetkých účastníkov Energetického spoločenstva na základe zmluvy podpísanej členmi. Veľmi dôležitou z pohľadu komunity spočíva v spoločnom riadení a využívaní energie. Energia sa stáva spoločným, zdieľaným statkom, schopným vytvárať ekonomickú hodnotu, ktorá sa prerozdelení medzi členov komunity: súkromné osoby, verejnú správu a podniky. Verejná správa má okrem nižších výdavkov na energiu aj ďalšiu výhodu: môže využiť svoju územnú prítomnosť na to, aby pôsobila ako sociálni agregátori, pričom nezabúda na to, že CER sú vďaka zdieľaniu energie a súvisiacim výhodám užitočným nástrojom v boji proti energetickej chudobe.

Táto posledná téma je už dlho predmetom diskusie práve kvôli jej vplyvu na spoločnosť vďaka jej schopnosti spustiť skutočné formy zdieľanej ekonomiky, modelu ekonomiky a spotreby, ktorý, ako už názov napovedá, nemôže ignorovať zdieľanie. Dôležitým aspektom zdieľania energie je však pozitívny vplyv na emisie. Energetické komunity boli v skutočnosti EÚ identifikované ako privilegovaný nástroj na zvyšovanie zdrojov obnoviteľnej energie, a to nielen pre ponúkaný model výroby, ale aj pre vzdelávaciu a školiacu hodnotu pre zúčastnené obyvateľstvo. Uvedomejšie využívanie energie tiež podporuje proces optimalizácie zdrojov a energetickej efektívnosti, čo je súčasťou stratégie znižovania emisií.⁷⁹

⁷⁸https://assistenza.clienti.gse.it/csm/it/ammontare-del-contributo-pnrr-per-cer-e-gruppi-di-autoconsumatori?id=faq&sys_id=28a8a063c3aa42d47f81541ce001314a

⁷⁹ <https://eniplenitude.com/energie-intelligenti/energie-alternative/comunita-energetiche-rinnovabili-guida-completa>

Tabuľka 16 Prehľad základných charakteristík zdieľanej energie v Taliansku

Legislatíva	TIAD: Vyhláška Arera č. 727/2022 (december 2022) Vyhláška CACER č. 414/2023 (december 2023) Vyhláška Arera č. 15/2024 (január 2024)
Stav	V platnosti
Povolené typy modelov zdieľania	Individuálny spotrebiteľ energie z OZE „na diaľku“, ktorý využíva distribučnú sieť Skupina spotrebiteľov energie z OZE, ktorí konajú spoločne Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu Aktívny „vzdialený“ zákazník, ktorý využíva distribučnú sieť Skupina aktívnych zákazníkov, ktorí konajú kolektívne Individuálny spotrebiteľ energie z obnoviteľných zdrojov „na diaľku“ s priamym vedením Kolektívna samospotreba Energetické komunity
Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Kolektívna samospotreba : zahŕňa jednotlivcov nachádzajúcich sa v tej istej budove (napr. bytový dom), ktorí sa delia o energiu vyrobenú spoločným systémom. Energetické komunity : Patria sem jednotlivci, ktorí sú od seba aj ďaleko, pokiaľ sú pripojení k tej istej primárnej rozvodni . Ponúkajú väčšiu flexibilitu, inklúziu a potenciál pre expanziu. rovnaká rozvodňa VN/NN. Maximálna výrobná kapacita 1 MW v rovnakej primárnej rozvodni na získanie stimulov. Minimálne 1 prosumer a 1 spotrebiteľ, maximálne 1 MW. Tieto dva modely nie sú navzájom kompatibilné : subjekt sa môže držať iba jedného z nich. ⁸⁰ Komunitu zastupuje jeden z výrobcov. Vlastníctvo aktív tretími stranami je povolené, ale v takom prípade všetky výhody a výkupné ceny podliehajú zdaneniu a DPH.
Cena energie v rámci spoločenstva / komunity	▪ Podpora za nadbytočnú energiu dodávanú do sústavy (výkupná cena) ▪ Zľava na poplatky za pripojenie k sústave ▪ Ak vlastníctvo zostáva v energetickej komunite alebo spoločenstve vlastníkov bytov, zdieľaná energia nepodlieha zdaneniu / je oslobodená od DPH ▪ Rozdelenie výhod dosiahnutých spoločenstvom je predmetom súkromnej zmluvy podpísanej členom spoločenstva. Spoločenstvo je zodpovedné za správu a rozdelenie podpôr vydaných GSE ((verejná inštitúcia pre OZE).

⁸⁰ <https://www.ecocirioni.it/comunita-energetiche-rinnovabili/comunita-energetiche-rinnovabili/>

11 Zhodnotenie procesu zdieľania v jednotlivých krajinách

Európska únia požaduje od svojich členských štátov zavedenie spoločného využívania energie od roku 2021. Pokrok jednotlivých krajín je však stále nejednotný. Niektorí priekopníci, ako napríklad Taliansko a Rakúsko, už ukazujú, ako môže decentralizovaná energetická transformácia vyzeráť. Ich prístupy sa navzájom veľmi líšia, od "zásobovania na jednom mieste" pre miestnu oblasť až po celoštátne využitie. Spoločné však majú jedno: namiesto toho, aby len zásobovali budovu zo spoločného zariadenia, spúšťajú investície do obnoviteľných zdrojov energie. Zatiaľ čo krajiny ako Rakúsko, Francúzsko a Taliansko dosahujú dobré výsledky, napríklad Nemecko zaostáva a príslušné predpisy stále nie sú v platnosti. Hoci výroba energie vo vlastníctve občanov je už rozšírená - približne 1 000 občianskych energetických spoločenstiev buduje a prevádzkuje fotovoltické a veterné elektrárne – v Nemecku stále nie je k dispozícii pre vlastnú spotrebu. V dôsledku toho občania s podielom v energetickom spoločenstve nemajú motiváciu prispôbiť svoju spotrebu výrobe v spoločnej elektrárni. Aj po nedávnych úpravách zákona o OZE (Erneuerbare-Energien-Gesetz) sa model energie nájomníkov stále považuje za príliš byrokratický a ťažkopádny, najmä v prípade bytových domov s malým počtom nájomníkov. V Taliansku je zdieľanie elektriny možné už od roku 2020 a talianska vláda implementovala ustanovenia európskej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie koncom roka 2021. Členovia rovnakého energetického spoločenstva musia byť pripojení k rovnakej vysokonapäťovej rozvodni a veľkosť elektrárne je obmedzená na výkon jedného megawattu. V Rakúsku môžu komunity využívajúce obnoviteľné zdroje energie vyrábať, skladovať a spotrebúvať, ako aj predávať elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov energie prostredníctvom rozvodnej sústavy. Na miestnej úrovni musia byť výrobcovia a spotrebitelia pripojení k rovnakému transformátoru, zatiaľ čo na regionálnej úrovni musia byť pripojení k rovnakej transformačnej stanici. Rakúsko má v súčasnosti 230 aktívnych energetických spoločenstiev a centrálny koordinačný úrad poskytuje poradenstvo a podporu. Francúzsko tiež poskytuje progresívny právny rámec pre spoločné využívanie energie, je možné využívať spoločné vlastné zásobovanie energiou z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom distribučnej sústavy. Zatiaľ čo vo Francúzsku je vo vidieckych oblastiach povolená vzdialenosť do 20 kilometrov, v iných krajinách musia byť výrobné systémy a spotrebitelia pripojení k tej istej trafostanici. Zdieľanie energie je navyše odmeňované zníženými poplatkami za používanie sústavy.^{81,82}

Za výhodu slovenskej právnej úpravy možno považovať skutočnosť, že v prípade záujmu deliť sa o vlastnú vyrobenú energiu z OZE odberatelia nemusia zakladať alebo vstupovať do existujúcich energetických spoločenstiev ani KOZE, ale môžu zdieľať elektrinu aj ako samostatní aktívni odberatelia. Zámerom takejto úpravy je eliminácia nadbytočnej administratívnej záťaže pre koncových odberateľov, pre ktorých budú tieto činnosti slúžiť na spomínané zníženie účtov za energiu. V súvislosti s definíciou aktívneho odberateľa však dochádza k nesúladu medzi legislatívou EÚ a transpozíciou do slovenskej legislatívy. EÚ definuje aktívneho odberateľa ako široký energetický subjekt s právom vyrábať, predávať, spotrebúvať, skladovať, zdieľať elektrinu a poskytovať flexibilitu, zatiaľ čo slovenská

⁸¹ <https://www.em-power.eu/trendpaper/how-energy-sharing-is-changing-the-energy-world>

⁸² <https://www.thesmartere.de/trend-paper/energy-sharing-as-key>

legislatíva tento pojem zúžila iba na subjekty, ktoré zdieľajú alebo spotrebúvajú elektrinu z vlastnej výroby a navyše im zakazuje komerčné aktivity. Vzhľadom na uvedené je potrebné rozšíriť a zosúladiť definíciu aktívneho odberateľa v zmysle Smernice EÚ, pričom by sa zachoval univerzálny charakter subjektu.

Nemenej dôležitou témou pri zavádzaní komunitnej energetiky a zdieľania elektriny je oblasť taríf a poplatkov. Ako už bolo zdôraznené, jednou z výhod komunitnej energetiky je schopnosť znížiť odberateľom celkové náklady na energiu. Ako príklad môže poslúžiť Rakúsko, ktoré zaviedlo úľavu na energetickej zložke distribučných taríf v prípade komunít spolu s odpustením poplatku na podporu OZE – variant slovenskej TPS, ako aj dane z elektriny. Dosah týchto úľav však rakúsky regulačný úrad monitoruje a priebežne vyhodnocuje. V Českej republike je možné zdieľanie elektriny medzi odbernými a odovzdávacími miestami pripojenými za spoločnou rozvodňou. V takom prípade odberateľ neplatí za zdieľanú elektrinu variabilnú zložku ceny za distribúciu, cenu na podporu pre obnoviteľné zdroje (obdobu tarify za prevádzkovanie systému v SR) a cenu na zabezpečenie systémových služieb (obdobu tarify za systémové služby v SR).⁸³ Na Slovensku zatiaľ úľava z vybraných poplatkov neexistuje, okrem situácií, keď si odberateľ vyrobí a spotrebuje elektrinu z OZE priamo na mieste spotreby a tým si zníži odber elektriny zo sústavy. Vzhľadom na cieľ EU rozšíriť a aktívne využívať zdieľanie elektriny je to jedna z možností zvýšenia atraktivity na zapojenie viacerých odberateľov do procesu zdieľania aj pre Slovensko.

⁸³ https://www.atpjournals.sk/buxus/docs/casopisy_cel/ATP%20Journal%2010%202023.pdf

Tabuľka 17 Súhrnný prehľad základných charakteristík zdieľanej energie vo vybraných krajinách

	Legislatíva	Stav	Povolené typy zdieľania	Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Cena energie v rámci spoločenstva / komunity
SR	Zákon o energetike 251/2012 Z. z.	účinnosť novely od 1.1.2026	Energetické spoločenstvo Komunita vyrábajúca energiu z OZE	Energetické spoločenstvo – členmi FO, malé podniky, VÚC alebo obce v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo energetické spoločenstvo, Komunita vyrábajúca energiu z OZE - členmi sú len FO, malé a stredné podniky, VÚC alebo obce v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo komunita vyrábajúca energiu z OZE, a ktorej členovia oprávnení samostatne alebo spoločne s inými členmi vykonávať kontrolu v komunite vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov majú trvalý pobyt alebo sídlo na území vyššieho územného celku, v ktorom je umiestnené zariadenie na výrobu elektriny z OZE	Bezodplatne, prípadne je cena dohodnutá v rámci zmluvy medzi účastníkmi zdieľania elektriny
ČR	Zákon o energetike Zákon o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach	Predbežný regulačný rámec pre zdieľanie energie v platnosti od augusta 2024, širší rámec nadobudne účinnosť v auguste 2026	Aktívny zákazník Zdieľanie energie ako účtovná operácia vo fáze zúčtovania	Zdieľanie energie musí prebiehať v rovnakom 15-minútovom intervale. Priestorové obmedzenia Medzi aktívnymi zákazníkmi: - kdekoľvek na území Českej republiky (max. 11 účastníkov) - v rámci jednej budovy (max. 1000 účastníkov) Energetické komunity: na prepojenom území maximálne 3 obcí alebo na území hlavného mesta Prahy. Obmedzenie počtu účastníkov zdieľania energie pre energetické komunity: počas prechodnej fázy (do augusta 2026) len 1000 účastníkov v rámci jednej komunity.	Dodávatelia zabezpečujú vyúčtovanie zdieľanej energie. Kompenzácia za zdieľanú energiu je na rozhodnutí zúčastnených strán. Zdieľanie energie za jediným meracím bodom (bez použitia sústavy): neúčtujú sa žiadne poplatky za sieť. Dodávatelia energie majú zakázané ponúkať aktívnym spotrebiteľom odlišné zmluvné podmienky.
PL	Novela zákona o OZE zo 16.júla 2023 Energetický zákon	V platnosti V prípade OBK stále chýbajú podrobné vykonávacie predpisy a technické normy	individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov virtuálny prosumer obnoviteľnej energie kolektívny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov energetické družstvo energetické klastre občianske energetické komunity	Individuálny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov - KO, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z OZE pre vlastnú spotrebu v mikroinštalácii v <i>mieste spotreby elektriny</i> virtuálny prosumer obnoviteľnej energie - KO, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z OZE pre vlastnú spotrebu v zariadení na výrobu energie z OZE <i>pripojenom k distribučnej sústave elektrickej energie na inom mieste ako je miesto dodávky</i> elektrickej energie tomuto odberateľovi, ktorá nie je pripojená k distribučnej elektrickej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacpodlažnej budovy kolektívny prosumer energie z obnoviteľných zdrojov - KO, ktorý vyrába elektrickú energiu výlučne z OZE pre vlastné potreby v mikroinštalácii alebo malej inštalácii pripojenej k distribučnej sústave prostredníctvom vnútornej elektrickej inštalácie viacjednotkovej budovy, v ktorej sa nachádza miesto spotreby elektrickej energie koncového odberateľa energetické družstvo - výroba energie výlučne z OZE, pôsobenie len vo vidieckych a mestsko-vidieckych obciach, oblasť zahŕňa najviac 3 susediace obce, kapacita všetkých zariadení nesmie presiahnuť 10 MW energetické klastre - pôsobenie v oblasti OZE, ale aj iných technológií, aspoň 30 % musí pochádzať z OZE, počet odberateľov do 10.000, fungovanie v distribučnej sústave s napätím nižším ako 110 kV občianske energetické komunity - výroba energie z OZE, otvorená účasť, členmi komunity môžu byť jednotlivci – obyvatelia danej obce – ako aj miestne samosprávy, školy, farnosti, miestne podniky a kultúrne inštitúcie, lokálna pôsobnosť v rámci jednej alebo viacerých susedných obcí.	Cena elektriny v rámci občianskej energetickej komunity nie je konštantná a závisí od mnohých faktorov vrátane lokality, poskytovateľa a spôsobu fakturácie. Ceny kombinujú trhové náklady na energiu s fixnými distribučnými a regulačnými poplatkami. V prípade elektriny vyrobenej a spotrebovanej členmi, ktorí ju prijímajú - oslobodená od spotrebnej dane , (ak celková inštalovaná elektrická kapacita všetkých zariadení OZE nepresiahne 1 MW). Výška sieťových poplatkov závisí od množstva elektriny vyrobenej vo všetkých zariadeniach obnoviteľnej energie energetického družstva, dodanej do sústavy a následne odobratej všetkými výrobcami a odberateľmi, ktorí sú členmi tohto energetického družstva, vrátane množstva elektriny vyrovnanej so zľavou

	Legislatíva	Stav	Povolené typy zdieľania	Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Cena energie v rámci spoločenstva / komunity
DE	Zákona o energetickom priemysle (EnWG)	Príslušné právne predpisy ešte nenadobudli účinnosť (predpoklad jún 26)	Zdieľanie energie bez využitia verejnej sústavy pre nájomníkov a spoločné zásobovanie budovy	Očakáva sa princíp uzatvorenia zmluvy medzi miestnym prevádzkovateľom distribučnej sústavy a koncovými odberateľmi v rámci tej istej oblasti (od júna 2028 budú povolené dohody o zdieľaní so susednou oblasťou)	Družstvá a občianske energetické skupiny požadujú zníženie dane z elektriny a poplatkov za prenos s cieľom zlepšiť finančnú životaschopnosť zdieľania energie
HU	Zákon o elektrine LXXXVI z roku 2007 v znení neskorších predpisov	V platnosti, pripravuje sa nariadenie regulačného úradu MEKH	Energetická komunita spoločenstiev vlastníkov bytov Energetická komunita Komunita obnoviteľnej energie	Energetická komunita spoločenstiev vlastníkov bytov - spoločenstvo vlastníkov najmenej 2 bytov alebo nebytových priestorov. členovia ako aktívni užívatelia zriadia a prevádzkujú malú elektrárňu pre domácnosť, elektrinu takto vyrobenú využíva energetické spoločenstvo bytových domov predovšetkým na spoločnú spotrebu bytového domu a na spotrebu členov. členovia sa vysporiadajú na základe upravených údajov z časových radov vygenerovaných po pridelení podielu na základe ustanovení dohody o rozdelení. Energetická komunita – účelom je poskytovanie environmentálnych, ekonomických a sociálnych výhod pre komunitu pre jej členov alebo v oblasti pôsobenia určenej v zakladajúcej listine energetickej komunity vykonávaním aspoň jednej z nasledujúcich činností: výroba elektriny, skladovanie, spotreba, poskytovanie služieb flexibility distribúcie, zdieľanie elektriny, agregácia, poskytovanie služieb energetickej efektívnosti, poskytovanie služieb elektromobility podľa zákona o cestnej doprave a prevádzka elektrických nabíjajacích zariadení. Komunita obnoviteľnej energie - vyrába elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, spotrebúva, uskladňuje alebo predáva túto elektrinu. Účinné riadenie komunity vykonáva člen alebo členovia, ktorých miesta pripojenia k miestam odberu sa nachádzajú v rovnakej oblasti transformátorovej stanice vysokého/stredného napätia ako miesta pripojenia k zásobníku elektriny a elektrárni vo vlastníctve komunity obnoviteľnej energie. Zdieľanie elektrickej energie nie je obmedzené z hľadiska územia, ale jeho implementácia je sťažená nedostatkom podrobných právnych ustanovení. Energetická komunita má podľa maďarského práva právo zdieľať energiu, ale právny rámec pre to, ako ju môže skutočne prenášať svojim členom, iným používateľom alebo iným energetickým komunitám, ešte nie je vypracovaný.	Dva modely zúčtovania – zľavnená úhrada sieťových poplatkov a model rozdelenia. Spotrebitelia platia cenu za energiu aj objemový poplatok za používanie systému len za čisté množstvo elektriny odobratej z verejnej sústavy Potrebné nariadenie MEKH, ktoré sa ešte pripravuje. MEKH predpokladá, že nové podrobné pravidlá budú vložené aj do distribučného kódexu (napr. o dohode medzi PDS a komunitou o inštalácii diaľkovo čitateľných meradiel, výpočte energie vyrobenej a spotrebovanej súčasne)

	Legislatíva	Stav	Povolené typy zdieľania	Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Cena energie v rámci spoločenstva / komunity
FR	Zákon o energii č. 2023-175 prijatý 10. marca 2023 („Code de l'énergie“) Vyhláška z 21. novembra 2019, ktorou sa stanovuje kritérium geografickej blízkosti pre rozšírenú kolektívnu vlastnú spotrebu	V platnosti	Individuálna samospotreba Kolektívna samospotreba Komunita obnoviteľných zdrojov energie Občianska energetická komunita	Individuálna samospotreba - samovýrobca, spotrebuje sám a na tom istom mieste celú alebo časť elektrickej energie vyrobenej svojím zariadením. Kolektívna samospotreba – dodávka medzi jedným a viacerými výrobcami, prepojení v rámci jednej PO, odberné a odovzdávacie miesto v tej istej budove Maximálne 2 km medzi účastníkmi skupiny pre zdieľanie energie. Maximálna produkcia 5 MW (od marca 2025, predtým 3 MW) pre všetkých výrobcov energetickej komunity. Na vidieckej obci možno uplatniť výnimku do maximálnej vzdialenosti 20 km (musí ju udeliť ministerstvo zodpovedné za energetiku). Výnimka z limitu 2 km sa udeľuje aj projektom vedeným správnymi subjektmi zoskupujúcimi niekoľko miest alebo obcí a zahŕňajúcim iba verejné alebo súkromné subjekty vykonávajúce verejnoprospešné služby (v tomto prípade maximálne 10 MW). Účastníci zdieľania energie si môžu ponechať svojho existujúceho predajcu. PMO definuje kľúč zdieľania.	Pri kolektívnej samospotrebe sa predajné ceny elektriny dohadujú medzi výrobcami a spotrebiteľmi . Sieťové poplatky („TURPE“) sa platia za odobratú a vlastnú vyrobenú elektrickú energiu, pokiaľ všetky tieto energetické toky prechádzajú verejnou distribučnou sieťou. Spotrebná daň z elektriny (vyjadrená v €/MWh) sa počíta na základe objemu spotrebovanej elektriny. Pri kolektívnej vlastnej spotrebe podlieha vyrobená elektrina daniam súvisiacim so spotrebou elektriny v rovnakom pomere ako zvyčajne. spotrebná daň vo výške 0 EUR bola rozšírená na všetkých spotrebiteľov v kolektívnej samospotrebe (ak sú výrobné miesta < 1 MW).
AT	Zákon o rozvoji obnoviteľných zdrojov energie (EAG 2021) Zákon o elektrickom priemysle a organizácii (EIWOG 2010) Zákon o elektrickej energii (EIWG)	V platnosti	Aktívny zákazník Kolektívna výroba elektriny Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu Občianska energetická komunita	Aktívny zákazník - vyrába, spotrebováva, ukladá a predáva vlastnú vyrobenú elektrinu, zariadenia na vlastnú spotrebu alebo zariadenia na skladovanie energie môžu byť vo vlastníctve tretej strany, spoločné využívanie energie s elektrárňami s maximálnou kapacitou do 6 MW (zmluva o spoločnom využívaní energie) Kolektívna výroba elektriny – obmedzená na jednu budovu, nevyužíva verejnú sieť, umožňuje obyvateľom prístup k elektrickej energii vyrobenej strešným fotovoltaickým systémom, ktorú môžu využívať v spoločných priestoroch, ako sú chodby, spoločenské miestnosti a pivnice. Keďže sa využíva iba vnútorná infraštruktúra budovy, nevznikajú žiadne súvisiace náklady na sieť. Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu (EEG) – členmi súkromné osoby, obce, miestne orgány, malé a stredné podniky, v rámci spoločenstva môže byť vyrobená energia distribuovaná prostredníctvom verejnej sústavy 2 alebo viacerým členom, ak sa nachádzajú v rovnakej oblasti (nízkonapäťová sústava). Využívaním len časti elektrickej sústavy môžu účastníci dosiahnuť úspory vo výške 30 až 60 percent nákladov na sieť Občianska energetická komunita – nie sú obmedzené na konkrétnu geografickú oblasť, to znamená, využívajú všetky časti sústavy a znášajú všetky náklady na prevádzku sústavy, zahŕňa členov z celého Rakúska a umožňuje predávať prebytočnú elektrinu komunite, ponúka možnosť kolektívne využívať energiu a obchodovať medzi sebou, cenu si dohodne samotná energetická komunita	Energetická komunita vystavuje svojim členom faktúry na základe množstva spotrebovanej energie a energie dodanej do sústavy. Tarifa je stanovená v zmluve na určité obdobie, takže zostane nezmenená aj v prípade, ak ceny elektrickej energie u iných dodávateľov energie vzrastú. Všetci členovia majú možnosť spoločne stanoviť tarify. Je nevyhnutné zohľadniť veľkosť energetickej komunity a množstvo elektriny vyrobenej jej členmi. Oslobodené od poplatkov: lokálne EEG: poplatok za využívanie sústavy -57 %, regionálne EEG -28 % v rámci NN, 64 % v rámci VN

	Legislatíva	Stav	Povolené typy zdieľania	Kritériá účasti (geografický obvod, maximálna kapacita, počet členov,...)	Cena energie v rámci spoločenstva / komunity
IT	TIAD: Vyhláška Arera č. 727/2022 (december 2022) Vyhláška CACER č. 414/2023 (december 2023) Vyhláška Arera č. 15/2024 (január 2024)	V platnosti	Individuálny spotrebiteľ energie z OZE „na diaľku“, ktorý využíva distribučnú sieť Skupina spotrebiteľov energie z OZE, ktorí konajú spoločne Spoločenstvo pre obnoviteľnú energiu Aktívny „vzdialený“ zákazník, ktorý využíva distribučnú sieť Skupina aktívnych zákazníkov, ktorí konajú kolektívne Individuálny spotrebiteľ energie z OZE „na diaľku“ s priamym vedením Kolektívna samospotreba Energetické komunity	Kolektívna samospotreba : zahŕňa jednotlivcov nachádzajúcich sa v tej istej budove (napr. bytový dom), ktorí sa delia o energiu vyrobenú spoločným systémom. Energetické komunity : Patria sem jednotlivci, ktorí sú od seba aj ďaleko, pokiaľ sú pripojení k tej istej primárnej rozvodni . Ponúkajú väčšiu flexibilitu, inklúziu a potenciál pre expanziu. rovnaká rozvodňa VN/NN. Maximálna výrobná kapacita 1 MW v rovnakej primárnej rozvodni na získanie stimulov. Minimálne 1 prosumer a 1 spotrebiteľ, maximálne 1 MW. Tieto dva modely nie sú navzájom kompatibilné : subjekt sa môže držať iba jedného z nich. Komunitu zastupuje jeden z výrobcov. Vlastníctvo aktív tretími stranami je povolené, ale v takom prípade všetky výhody a výkupné ceny podliehajú zdaneniu a DPH.	Podpora za nadbytočnú energiu dodávanú do sústavy (výkupná cena) Zľava na poplatky za pripojenie k sústave Ak vlastníctvo zostáva v energetickej komunite alebo spoločenstve vlastníkov bytov, zdieľaná energia nepodlieha zdaneniu / je oslobodená od DPH Rozdelenie výhod dosiahnutých spoločenstvom je predmetom súkromnej zmluvy podpísanej členom spoločenstva. Spoločenstvo je zodpovedné za správu a rozdelenie podpôr vydaných GSE ((verejná inštitúcia pre OZE).

Záver a odporúčania

Zdieľanie elektriny z obnoviteľných zdrojov energie nie je iba technologická inovácia. Je to komplexný nástroj, ktorý kombinuje ekonomické úspory, sociálnu solidaritu a ekologický prístup. Prínosom zdieľanej energie je jej schopnosť výrazne znížiť náklady na elektrinu ako aj znižovať výrazným spôsobom potenciálnu odchýlku v sieti.

Kľúčovou súčasťou zavedenia spomínaného zdieľania elektriny do praxe je dostatočný počet inštalovaných IMS, ktoré sú nevyhnutné pri meraní tokov elektriny v skupinách zdieľania. Navyše je potrebné uviesť, že podmienkou pre založenie skupiny zdieľania je, aby každé odberné alebo odovzdávacie miesto v takejto skupine disponovalo IMS. Nízky podiel IMS v celkovom balíku odberných miest v SR je tak jedným z úzkych miest pre výraznejší rozbeh zdieľania elektriny.

Vzhľadom na nesúlad medzi legislatívou EÚ a transpozíciou do slovenskej legislatívy sa odporúča rozšíriť a sprecizovať definíciu aktívneho odberateľa v zmysle Smernice EÚ.

Na Slovensku zatiaľ úľava z vybraných poplatkov neexistuje, v súlade s cieľmi EÚ sa odporúča začať verejnú diskusiu s účastníkmi trhu s elektrinou o možnom zavedení primeraných úľav napr. z distribučných poplatkov prípadne poplatkov za OZE (podľa vzoru Rakúska a Česka) s cieľom podporiť rozšírenie a aktívne využívanie zdieľania elektriny a zapojenie viacerých odberateľov do procesu s ohľadom na dopady vyplývajúce so zmien finančných tokov v energetickom sektore a pôsobnosti regulovaných subjektov.